

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach
ul. Sienkiewicza 11b
26 – 021 Daleszyce

Raport z ewaluacji wewnętrznej prowadzonej w Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

Autorzy raportu:
Martyna Mochocka
Małgorzata Kułaga
Sylwia Arabasz

Daleszyce 2014/2015

Spis treści:

1. Przedmiot ewaluacji
2. Metoda i metodologia
3. Prezentowanie wyników
4. Wnioski
5. Rekomendacje
6. Załączniki do raportu

PRZEDMIOT EWALUACJI

W roku szkolnym 2014/2015 przedmiotem ewaluacji uczyniono dwa obszary, które według dyrekcji, zespołu do spraw ewaluacji i grona pedagogicznego, należało dogłębnie przeanalizować, celem określenia mocnych i słabych stron pracy szkoły w tych obszarach. Tematykę obszarów ewaluacyjnych zamieszczono poniżej. W każdym z nich dokonano analizy stanu sprzed badania ewaluacyjnego. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż pierwszy obszar analizowany był w poprzednim roku szkolnym. Ponieważ wyniki ewaluacji okazały się niezadowolające, część zagadnień zostało ponownie objęte kontrolną w roku szkolnym 2014/2015.

A. Szkoła, organizując procesy edukacyjne, uwzględni wnioski z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.

Podstawowym zadaniem szkoły jest właściwa organizacja procesu edukacyjnego pozwalającego na prawidłowe przygotowanie młodego człowieka do dalszego szczebla edukacji. Aby sprostać temu zadaniu i wspomóc ucznia, szkoła podejmowała szereg działań wspierających. Do najważniejszych należą: uwzględnianie wniosków z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych (diagnozy umiejętności na początku klasy pierwszej, testy kompetencji – przyrostu poziomu wiedzy, testy poziomujące z języka angielskiego i języka niemieckiego, wyniki konkursów przedmiotowych, itp.). Oczywiście, nie sposób zapomnieć o systematycznym kontrolowaniu przyrostu wiedzy poprzez bieżące ocenianie z wykorzystywaniem przy tym różnych metod.

Corocznie przeprowadzano gruntowną analizę ilościową i kontekstową wyników egzaminów gimnazjalnych. Wykorzystywano w tym celu kalkulator EWD. Działania te pozwalały wskazać, jakie czynności należy podjąć, aby młodzież lepiej przygotowała się do egzaminu, które obszary wiedzy zostały opanowane w stopniu słabym. Analiza powyższa pozwalała też pokazać, jakie czynniki wpłynęły na wyniki egzaminu, na które szkoła ma wpływ. Wnioski zawarte w raporcie z egzaminu gimnazjalnego (właściwego i próbnego) wdrażane były na poszczególnych jednostkach lekcyjnych w życie. W ramach nadzoru pedagogicznego dyrekcja monitoruje ich realizację. Proces ten prowadzony jest w naszej szkole od wielu lat.

Nie można nie wspomnieć także o diagnozie stopnia opanowania wiedzy ze szkoły podstawowej, która do ubiegłego roku odbywała się z wybranych przedmiotów – języka polskiego, matematyki, języka angielskiego; od ubiegłego roku prowadzona jest ze wszystkich przedmiotów. Pozwalała ona nauczycielom lepiej zaplanować proces dydaktyczny w gimnazjum, gdyż wskazywała, które obszary wiedzy należy powtórzyć i utrwalić. Były one uwzględniane w planach pracy z poszczególnych przedmiotów na dany rok szkolny. Działania te ułatwiały również komunikację nauczycieli z rodzicami. Nauczyciele języka angielskiego kontrolowali postępy w nauce poszczególnych uczniów i jeśli zaszła taka potrzeba, przenosili wybrane jednostki do grupy słabszej lub silniejszej – na skutek monitorowania ich umiejętności w trakcie zajęć.

Z języka niemieckiego diagnoza taka prowadzona była po klasie pierwszej w związku z tym, że przedmiotu tego gimnazjaliści nie uczyli się w szkole podstawowej. Dawała ona szansę młodzieży na dopasowanie tempa nauki drugiego języka obcego do własnych możliwości dydaktycznych.

Z kolei analiza wyników konkursów przedmiotowych dawała wiedzę na temat tego, jak pracować z młodzieżą nieprzeciętnie uzdolnioną w danej dziedzinie. To ułatwiało przygotowanie uczniów do innych, podobnych konkursów i osiąganie lepszych wyników.

Corocznie dokonywano bowiem zestawienia wyników osiągniętych przez młodzież w konkursach, co ułatwiało nauczycielom wyciąganie wniosków w ramach zespołów przedmiotowych.

Bieżące ocenianie przyrostu wiedzy wskazuje uczniom, w jakim kierunku powinny podążać ich starania, nauczycielom – na co zwrócić uwagę w procesie dydaktycznym, rodzicom – czy dziecko opanowało materiał, czy może należy mu pomóc, porozmawiać z nauczycielami, znaleźć mu wsparcie.

Każdego roku szkolnego pedagog szkolny bada losy absolwentów i przedstawia je radzie pedagogicznej. W trakcie posiedzenia rady są one gruntownie omawiane i poddawane analizie. Wychowawcy korzystają z tej wiedzy i zapraszają dawnych uczniów na godziny wychowawcze w celu przybliżenia młodszym kolegom specyfiki danej szkoły czy zawodu.

W związku z tym, że niektóre otrzymane w roku szkolnym 2013/2014 wyniki z przeprowadzonych badań budziły zastrzeżenia, rada pedagogiczna postanowiła poddać ponownej kontroli zagadnienia z tego obszaru, które świadczyły o tym, że szkoła powinna dokonać intensyfikacji pracy w ich zakresie. Przygotowano rekomendacje, które wdrażano w życie przez cały rok szkolny 2014/2015.

B. Edukacja włączająca – realizowanie zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych i pomocy psychologiczno – pedagogicznej w odniesieniu do dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa).

Edukacja włączająca oznacza zniesienie wszelkich barier psychologicznych, edukacyjnych, technicznych, organizacyjnych i architektonicznych oraz w sposobie myślenia, które uniemożliwiają bądź utrudniają uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi funkcjonowanie w szkole. Dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, to tacy uczniowie, którzy z różnych powodów wykazują znacznie większe trudności w uczeniu się niż większość rówieśników. Do tej grupy z pewnością zaliczyć można uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a także z dysleksją, nadpobudliwością, chorobami przewlekłymi oraz pochodzących ze środowisk marginalizowanych i zaniedbanych, jak również dzieci mniejszości narodowych i emigrantów.

Edukacja włączająca dąży do wspierania procesu rozwoju każdego dziecka. Należy zawsze brać pod uwagę wszystkie aspekty rozwoju: emocjonalny, poznawczy, twórczy, społeczny, fizyczny, moralny. Jedne dzieci wymagają większego wsparcia emocjonalnego, inne większego wsparcia w nauce, odpowiedniego dostosowania materiału, jeszcze inne większego wsparcia technicznego, takiego jak aparaty słuchowe lub dostosowań architektonicznych. Zadaniem szkół włączających będzie rozpoznawanie i wspieranie różnorodnych potrzeb uczniów.

Jedną z grup uczniów, która wymaga wsparcia, są uczniowie niepełnosprawni ruchowo czy kontuzjowani. Szkoła, odpowiadając na ich oczekiwania, posiada windę, z której mogą oni korzystać w razie potrzeby. Wejścia do szkoły są tak wykonane, aby ułatwiać poruszanie się uczniom z dysfunkcjami ruchowymi. Ponadto młodzież niepełnosprawna ruchowo skorzystać może z przeznaczonych dla niej toalet.

Wielu uczniów wykazuje trudności w zakresie przyswajania wiedzy. Są oni obserwowani przez nauczycieli i kierowani na badania do poradni psychologiczno – pedagogicznej. Dla tych, którzy mają stwierdzone trudności w nauce, organizowane są dodatkowe zajęcia wyrównawcze, pomoc koleżeńska, indywidualne konsultacje. Nauczyciele odpytują taką młodzież z mniejszych partii materiału. W trakcie procesu nauczania stosują indywidualizację

pracy, motywują podopiecznych do nauki, stosują ocenianie wspierające w formie pochwał za poczynione postępy w nauce.

Edukacja włączająca to także praca z uczniem zdolnym, wykazującym nieprzeciętne uzdolnienia w danym zakresie. Oni także uzyskują wsparcie ze strony szkoły. Mogą skorzystać z zajęć dodatkowych dla uczniów zdolnych, pod okiem nauczycieli przygotowują się do olimpiad, konkursów, projektów, itp. Często biorą udział w międzynarodowych projektach edukacyjnych, dzięki którym pogłębiają wiedzę o krajach partnerskich, poszerzają umiejętności językowe. Uczniowie zdolni mogą zaprezentować się również podczas uroczystości lokalnych i szkolnych.

Wielu uczniów w obecnych czasach wykazuje problemy emocjonalne, niepożądane zachowania, postawy niezgodne z ogólnie przyjętymi normami. Wynikają one między innymi z tego, że młodzież ma utrudnione relacje z zapracowanymi na co dzień rodzicami, codzienność stawia przed nimi wyzwania, z którymi trudno sobie poradzić młodemu człowiekowi. Część uczniów pochodzi z rodzin patologicznych (eurosieroctwo, alkoholizm, niepełna rodzina, wielodzietność, ubóstwo), w związku z tym nie może liczyć na wsparcie najbliższych. Biorąc pod uwagę powyższe, szkoła stwarza młodzieży możliwości emocjonalnego rozwoju, kształtuje u niej właściwe postawy moralne i wspiera ich w rozwiązywaniu problemów, na przykład poprzez rozmowę z pedagogiem i psychologiem, motywowanie do dalszej nauki, doradztwo zawodowe, udział w warsztatach integracyjnych.

METODA I METODOLOGIA

Zespół do spraw ewaluacji w składzie: Joanna Jamróz – wicedyrektor szkoły, Martyna Mochocka i Małgorzata Kułaga, rozpoczął pracę nad ewaluacją w sierpniu 2014 roku. Do jego zadań należało zaplanowanie działań ewaluacyjnych, opracowanie projektu ewaluacji oraz wskazanie obszarów proponowanych do ewaluacji w roku szkolnym 2014/2015.

Do 10 września dyrektor wyznaczył termin zaplanowania prac w zakresie prowadzenia ewaluacji wewnętrznej – cel, program i jej harmonogram. Zespół zaprezentował dyrektorowi propozycję planu opartego o proces ewaluacyjny w wyznaczonym terminie. Szczególną uwagę zwrócono na przydział zadań na etapie projektowania, przypisanie tworzenia narzędzi poszczególnym osobom lub grupie osób. Do 15 września dyrektor szkoły zaprezentował radzie pedagogicznej wybrane przez zespół ewaluacyjny obszary i omówił je. Efektem tego spotkania była akceptacja obszarów ewaluacyjnych wskazanych przez zespół.

Etap projektowania działań rozpoczęto od modyfikacji zespołu (zmniejszenia liczebności). W wyniku tej zmiany powstała jedna grupa ewaluacyjna. W skład zespołu ewaluacyjnego weszli następujący nauczyciele: Joanna Jamróz – wicedyrektor szkoły, Martyna Mochocka – lider zespołu ewaluacyjnego, Małgorzata Kułaga, Sylwia Arabasz, Justyna Brelak i Beata Czudaj - Mikulska.

Lider zespołu ewaluacyjnego – Martyna Mochocka – w ciągu całego okresu ewaluacyjnego nadzorowała pracę zespołów, pilnowała terminowości wykonywania zadań, zajmowała się scalaniem danych w jeden dokument. Razem z Małgorzatą Kułagą sporządziła raport końcowy i opracowała rekomendacje. Wykresy do raportu wykonała Sylwia Arabasz.

Ewaluatorzy wypracowali do końca grudnia projekty, które przedstawiają się następująco:

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

Projekt ewaluacji wewnętrznej w Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

I. Przedmiot ewaluacji: Szkoła, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.

Etapy projektowania ewaluacji	Treści
Zdefiniowanie celów ewaluacji	Zebranie informacji na temat uwzględniania przez szkołę wniosków z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych przy organizacji procesów edukacyjnych.
Sformułowanie pytań kluczowych	<ol style="list-style-type: none">1. W jaki sposób szkoła, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?2. Czy szkoła prowadzi badania odpowiednio do potrzeb szkoły, w tym osiągnięć uczniów i losów absolwentów?3. Czy w szkole zostały stworzone odpowiednie warunki do realizacji podstawy programowej?4. Czy w szkole monitoruje się i analizuje postępy w nauce każdego ucznia?
Określenie kryteriów ewaluacji	Użyteczność i trafność: - uwzględniania wniosków z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych; - przeprowadzanych badań do potrzeb szkoły, w tym osiągnięć uczniów i losów absolwentów; Skuteczność i adekwatność stworzonych warunków oraz podejmowanych działań celem realizacji podstawy programowej; Skuteczność i trafność monitorowania i analizowania osiągnięć ucznia;
Dobór metod	<ol style="list-style-type: none">1) Ankieta skierowana do nauczycieli – 100% - M. Mochocka, M. Kułaga, S. Arabasz;2) Ankieta skierowana do uczniów - co najmniej 30% - M. Mochocka, M. Kułaga, S. Arabasz;3) Ankieta skierowana do rodziców – 30%; - M. Mochocka, M. Kułaga, S. Arabasz;4) Analiza dokumentów (dzienniki lekcyjne, dzienniki zajęć dodatkowych, protokoły rady pedagogicznej – karty klasyfikacyjne i sprawozdanie nauczyciela rewalidanta i nauczyciela wspierającego, dokumentacja pani pedagog) – M. Mochocka, J. Brelak, M. Kułaga, S. Arabasz;

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

<p>Identyfikacja zasobów (czasowych, finansowych, ludzkich)</p>	<p>Ewaluacja będzie trwać od kwietnia do czerwca 2015 roku, natomiast raport zostanie przedstawiony na radzie pedagogicznej w sierpniu 2015 roku.</p> <p>Do przeprowadzenia ewaluacji potrzebujemy: dyktafonu, papieru ksero, tonera, dostępu do komputera i drukarki.</p> <p>Ewaluację przeprowadzi cały zespół ewaluacyjny.</p> <p>Wyniki będzie zbierał i analizował również cały zespół ewaluacyjny.</p> <p>Raport sporządzą: Martyna Mochocka, Małgorzata Kułaga, Sylwia Arabasz.</p>
<p>Określenie ram czasowych - harmonogram</p>	<p>Zbieranie informacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ankieta skierowana do nauczycieli – M. Kułaga, S. Arabasz, B. Czuwaj-Mikulska - pokój nauczycielski – 15.05.2015r.; 2) Ankieta skierowana do uczniów – J. Brełak, S. Arabasz, B. Czudaj – Mikulska - na godzinie wychowawczej – 18.05.2015r.; 3) Ankieta skierowana do rodziców – S. Arabasz, J. Brełak - ankiety rozdane na spotkaniu z rodzicami – 18.05.2015r.; 5) Analiza dokumentów (dzienniki lekcyjne, dzienniki zajęć dodatkowych, protokoły rady pedagogicznej – karty klasyfikacyjne i sprawozdanie nauczyciela rewalidanta i nauczyciela wspierającego, dokumentacja pani pedagog) – M. Mochocka, J. Brełak, M. Kułaga, S. Arabasz; – 21.04 - 23.04.2015r.;
<p>Raportowanie, określenie sposobu upowszechniania wyników</p>	<p>Raport ewaluacyjny będzie miał formę papierową i elektroniczną.</p> <p>Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej na radzie sierpniowej (2015r).</p>

II. Przedmiot ewaluacji: Edukacja włączająca – realizowanie zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych i pomocy psychologiczno – pedagogicznej w odniesieniu do dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa).

Etapy projektowania ewaluacji	Treści
<p>Zdefiniowanie celów ewaluacji</p>	<p>Zebranie informacji na temat organizacji pracy szkoły w ramach edukacji włączającej.</p>
<p>Sformułowanie pytań kluczowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W jaki sposób dostosowano budynek szkolny do potrzeb uczniów z dysfunkcjami ruchowymi? 2. Jakie działania podejmuje szkoła celem wspierania ucznia z trudnościami w nauce i ucznia zdolnego? 3. Jak szkoła pomaga uczniom z problemami emocjonalnymi i wychowawczymi?

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

Określenie kryteriów ewaluacji	<p>Skuteczność i adekwatność stworzonych warunków oraz podejmowanych działań wspierania uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi;</p> <p>Skuteczność i trafność monitorowania i analizowania działań służących wspieraniu emocjonalnemu uczniom;</p>
Dobór metod	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ankieta skierowana do nauczycieli – 100% - M. Mochocka, M. Kułaga, S. Arabasz; 2) Ankieta skierowana do uczniów - co najmniej 30% - M. Mochocka, M. Kułaga, S. Arabasz; 3) Ankieta skierowana do rodziców – 30%; - M. Mochocka, M. Kułaga, S. Arabasz; 4) Analiza dokumentów (dzienniki lekcyjne, dzienniki zajęć dodatkowych, protokoły rady pedagogicznej – karty klasyfikacyjne i sprawozdanie nauczyciela rewalidanta i nauczyciela wspierającego, dokumentacja pani pedagog) – M. Mochocka, J. Brelak, M. Kułaga, S. Arabasz; 5) Wywiady z panią pedagog, nauczycielem rewalidantem i nauczycielem wspierającym – M. Mochocka, M. Kułaga;
Identyfikacja zasobów (czasowych, finansowych, ludzkich)	<p>Ewaluacja będzie trwać od kwietnia do czerwca 2015 roku, natomiast raport zostanie przedstawiony na radzie pedagogicznej w sierpniu 2015 roku.</p> <p>Do przeprowadzenia ewaluacji potrzebujemy: dyktafonu, papieru ksero, tonera, dostępu do komputera i drukarki.</p> <p>Ewaluację przeprowadzi cały zespół ewaluacyjny.</p> <p>Wyniki będzie zbierał i analizował również cały zespół ewaluacyjny.</p> <p>Raport sporządzą: Martyna Mochocka, Małgorzata Kułaga, Sylwia Arabasz.</p>
Określenie ram czasowych - harmonogram	<p>Zbieranie informacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ankieta skierowana do nauczycieli – M. Kułaga, S. Arabasz, B. Czuwaj-Mikulska - pokój nauczycielski – 15.05.2015r.; 2) Ankieta skierowana do uczniów – J. Brelak, S. Arabasz, B. Czudaj – Mikulska - na godzinie wychowawczej – 18.05.2015r.; 3) Ankieta skierowana do rodziców – S. Arabasz, J. Brelak - ankiety rozdane na spotkaniu z rodzicami – 18.05.2015r.; 4) Analiza dokumentów (dzienniki lekcyjne, dzienniki zajęć dodatkowych, protokoły rady pedagogicznej – karty klasyfikacyjne i sprawozdanie nauczyciela rewalidanta i nauczyciela wspierającego, dokumentacja pani pedagog) – M. Mochocka, J. Brelak, M. Kułaga, S. Arabasz; – 21.04 - 23.04.2015r.;

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

	5) Wywiady z panią pedagog, nauczycielem rewalidantem i nauczycielem wspierającym – M. Mochocka, M. Kułaga; - 22-23.06.2015r.;
Raportowanie, określenie sposobu upowszechniania wyników	Raport ewaluacyjny będzie miał formę papierową i elektroniczną. Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej na radzie sierpniowej (2015r).

Ankieta skierowana do ucznia obejmowała pytania dotyczące obszaru pierwszego i drugiego. Ankietowani dokonali jej uzupełnienia w dniu 18.05.2015 roku na godzinach wychowawczych. Proces ankietowania nadzorowały Justyna Brelak, Sylwia Arabasz i Beata Czudaj – Mikulska, a zostało nim objętych około 30% uczniów z różnych klas (120 osób). Analizy wyników dokonała Sylwia Arabasz.

Ankieta dla nauczycieli obejmowała oba obszary. Nauczyciele otrzymali je od Małgorzaty Kułagi, Sylwii Arabasz i Beaty Czudaj - Mikulskiej w pokoju nauczycielskim w dniu 15.05.2015 roku. Ankiety wypełniło 100% obecnych tego dnia w pracy nauczycieli. Analizy wyników w całości dokonała M. Mochocka.

Ankieta dla rodziców również obejmowała oba obszary ewaluacyjne. Rozdana została uczniom przez Justynę Brelak i Sylwię Arabasz dnia 18.05.2015 roku; po wypełnieniu jej przez rodziców wróciła na świetlicę szkolną, gdzie Justyna Brelak dokonała jej analizy. Skierowano ją do 30% rodziców uczniów z różnych klas (uwzględniając to, że niektórzy rodzice mają dzieci w kilku klasach).

Wywiady z pedagogiem szkolnym, nauczycielem rewalidantem i nauczycielem wspierającym obejmowały zagadnienia z drugiego obszaru. Przeprowadzone zostały w dniach 22 - 23 czerwca 2015 roku w sali konferencyjnej. Wywiady prowadziły Martyna Mochocka i Małgorzata Kułaga. Aby wywiad przebiegał prawidłowo, sala została wcześniej odpowiednio przygotowana – wywietrzono pomieszczenie, przygotowano wodę do picia, itp.

Zespół ewaluacyjny dokonał analizy wskazanych przez siebie dokumentów w dniach 21 – 23 kwietnia 2015 roku (egzaminu gimnazjalne) zgodnie z dyspozycjami.

PREZENTOWANIE WYNIKÓW

Prezentowanie wyników zostało podzielone według pytań kluczowych z poszczególnych obszarów.

Obszar I – Szkoła, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych przy organizacji procesów edukacyjnych

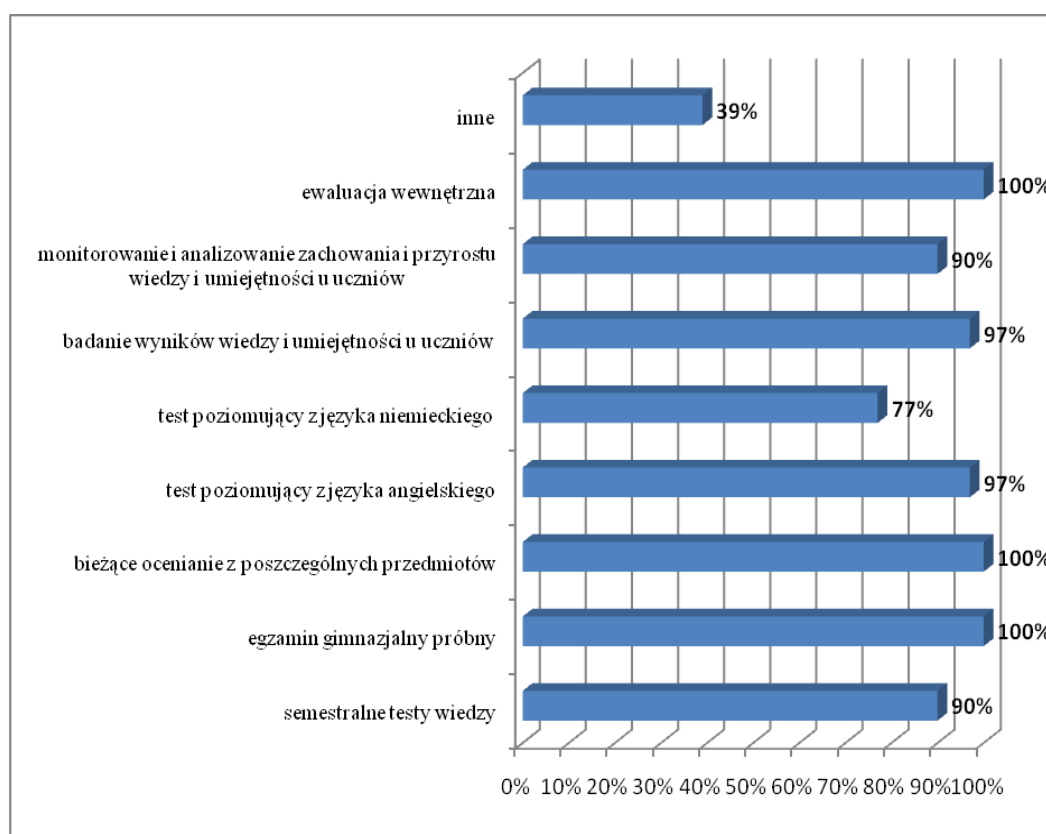
Pytanie 1 – W jaki sposób szkoła, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?

Na tak postawione pytanie szukaliśmy odpowiedzi poprzez ankiety skierowane do nauczycieli oraz analizę dokumentów (księgi protokołów rad pedagogicznych).

W ankiecie do nauczyciela zadaliśmy osiem pytań pomocniczych. Na pytanie pierwsze – „**Jakie badania wewnętrzne prowadzone są w Pana /Pani szkole?**” *Można wybrać dowolną liczbę odpowiedzi* – nauczyciele (w liczbie 31), korzystając z zaproponowanej kafeterii, odpowiadali w sposób następujący:

- a) semestralne testy wiedzy - 28 osób – 90%;
- b) egzamin gimnazjalny próbny - 31 osób – 100%;
- c) bieżące ocenianie z poszczególnych przedmiotów - 31 osób – 100%;
- d) test poziomujący z języka angielskiego - 30 osób – 97%;
- e) test poziomujący z języka niemieckiego - 24 osoby – 77%;
- f) badanie wyników wiedzy i umiejętności u uczniów - 30 osób – 97%;
- g) monitorowanie i analizowanie zachowania i przyrostu wiedzy i umiejętności u uczniów - 28 osób – 90%;
- h) ewaluacja wewnętrzna - 31 osób – 100%;
- i) inne, jakie?
 - ✓ testy diagnozujące sprawdzające wiedzę po szkole podstawowej – 9 osób – 29%;
 - ✓ sprawdziany wysiłkowe i siłowe z wychowania fizycznego – 1 osoba – 3%;
 - ✓ ewaluacje projektowe – 1 osoba – 3%;
 - ✓ ankiety online – 1 osoba 3%;

WYKRES NR 1 – Jakie badania wewnętrzne prowadzone są w Pana/Pani szkole?*

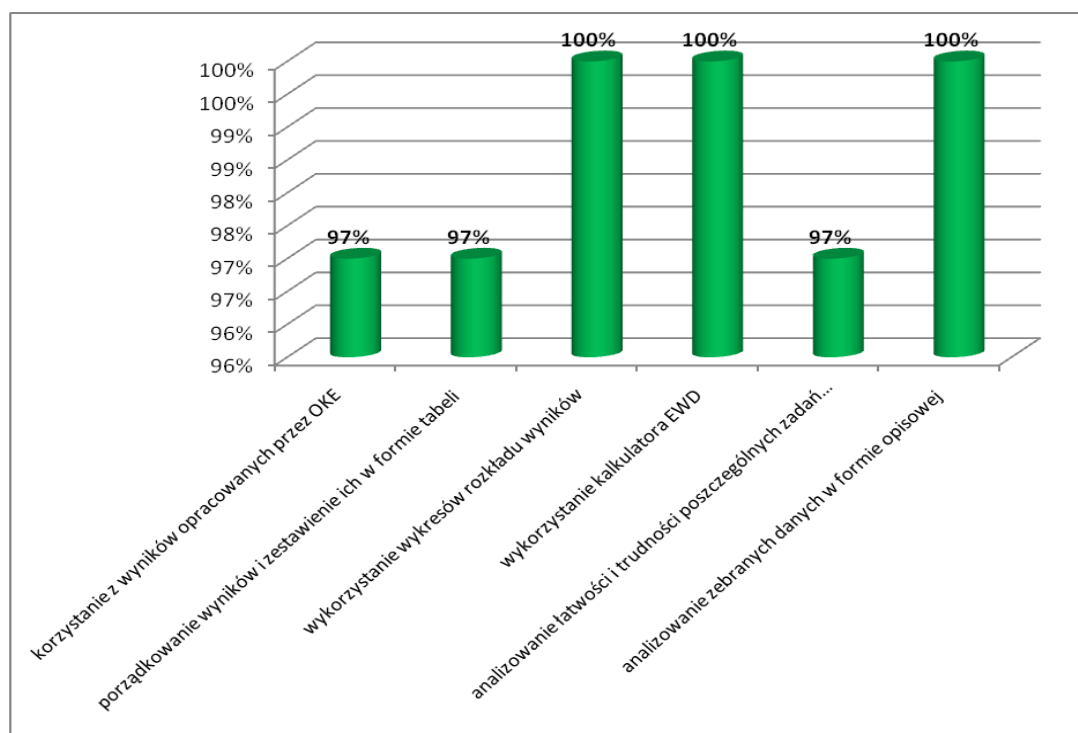

Na pytanie drugie, które również było pytaniem wielokrotnej odpowiedzi - („**Jakie metody są stosowane w Pana/Pani szkole do analizy wyników egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?**” *Można wybrać dowolną liczbę odpowiedzi*) -nauczyciele udzielili odpowiedzi zapisanych poniżej:

- a) korzystanie z wyników opracowanych przez OKE - 30 osób – 97%;
- b) porządkowanie wyników i zestawienie ich w formie tabeli - 30 osób – 97%;
- c) wykorzystanie wykresów rozkładu wyników - 31 osób – 100%;
- d) wykorzystanie kalkulatora EWD – 31 osób – 100%
- e) analizowanie łatwości i trudności poszczególnych zadań oraz standardów – 30 osób – 97%;

f) analizowanie zebranych danych w formie opisowej - 31 osób – 100%;

WYKRES NR 2 – Jakie metody są stosowane w Pana/Pani szkole do analizy wyników egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?”

W pytaniu trzecim, otwartym („**Jakie znaczenie dla pracy szkoły i każdego nauczyciela mają przeprowadzone badania zewnętrzne i wewnętrzne w Pana/Pani szkole?**”), nauczyciele odpowiedzieli w sposób niezwykle różnorodny. Zespół przanalizował wszystkie odpowiedzi i usystematyzował je w sposób następujący:

- ✓ oceniają poziom wiadomości i umiejętności uczniów – 9 osób – 29%;
- ✓ pokazują, co należy powtórzyć, utrwalić, uzupełnić – 14 osób – 45%;
- ✓ wpływają na poprawę jakości pracy szkoły – 12 osób – 39%;
- ✓ diagnozują wiedzę i umiejętności uczniów – 7 osób – 23%;
- ✓ sprawdzają opanowanie przez uczniów i realizacji przez nauczycieli wymagań podstawy programowej – 2 osoby – 6%;
- ✓ dają możliwość (ich wyniki) dostosowania programu i metod pracy dla osiągnięcia lepszych wyników – 2 osoby – 6%;
- ✓ dostarczają niezbędnych informacji na temat przyrostu wiedzy uczniów – 1 osoba – 3%;
- ✓ pozwalają planować zajęcia dodatkowe realizowane w ramach „godzin karcianych” – 3 osoby – 10%;
- ✓ nauczyciele mogą na ich podstawie modyfikować plany pracy – 1 osoba – 3%;
- ✓ 1 osoba nie udzieliła żadnej odpowiedzi – 3%;

Pytanie czwarte należało także do grupy pytań otwartych. Brzmiało ono: „**W jaki sposób w Pana/Pani szkole prezentowane są wyniki z badań zewnętrznych i wewnętrznych?**”. Ankietowani odpowiedzieli w sposób następujący:

- ✓ poprzez raporty z egzaminów gimnazjalnych – właściwych i próbnych – 14 osób – 45%;
- ✓ na stronie internetowej szkoły – 14 osób – 45%;

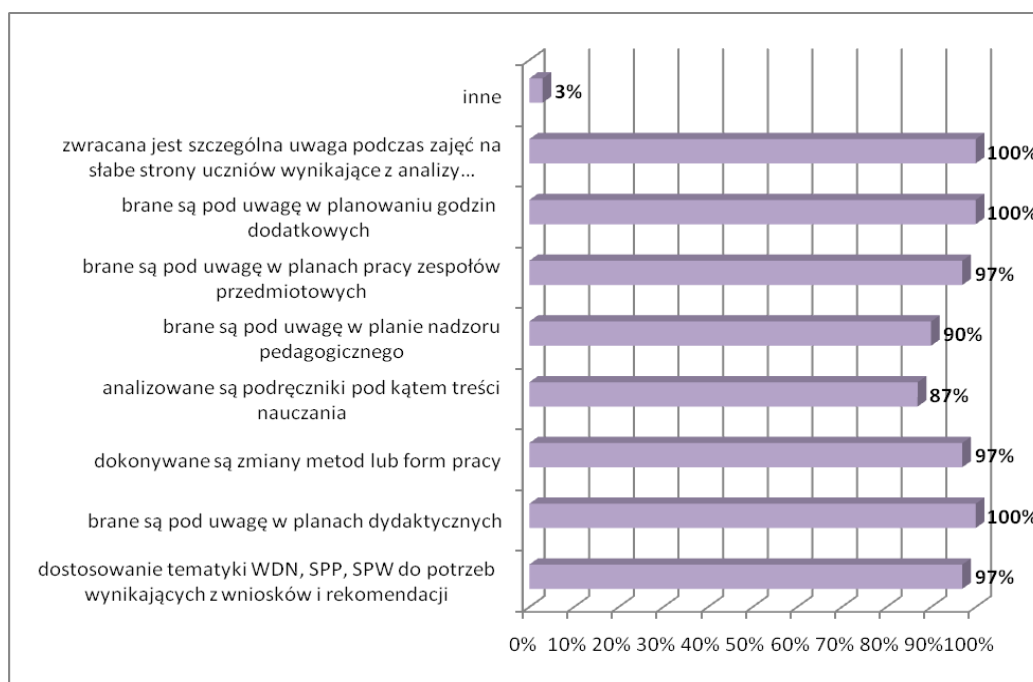
- ✓ w formie prezentacji multimedialnych i referatów – 10 osób – 32%;
- ✓ prezentowane są wyniki ewaluacji wewnętrznej – 2 osoby – 6%;
- ✓ rodzicom, w trakcie spotkań z rodzicami – 11 osób – 35%;
- ✓ w trakcie spotkań zespołów samokształceniowych – 9 osób – 29%;
- ✓ na posiedzeniach rady pedagogicznej – 18 osób – 58%;
- ✓ w formie dokumentów szkolnych – 6 osób – 19%;
- ✓ poprzez e-maile – 3 osoby – 10%;
- ✓ w formie sprawozdań – 1 osoba – 3%;
- ✓ umieszczane są w kronikach – 4 osoby – 13%;
- ✓ w trakcie oceniania wiedzy uczniów – 1 osoba – 3%;
- ✓ poprzez tablice ogłoszeń – 1 osoba – 3%;
- ✓ na apelach szkolnych – 1 osoba – 3%;

Widać wyraźnie z powyższego zestawienia odpowiedzi, że rozłożyły się one w trzech kręgach: komu są prezentowane wyniki, kiedy i w jakiej formie.

Na pytanie piąte – „**Czy analiza wyników egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych zawiera wnioski do dalszej pracy?**” – 100% badanych odpowiedziało twierdząco. Pytanie szóste ściśle wiązało się z wcześniejszym i brzmiało: „**W jaki sposób wdrażane są wnioski z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych? Można wskazać kilka odpowiedzi**”. Na tak postawione pytanie nauczyciele odpowiedzieli w sposób następujący:

- a) dostosowanie tematyki WDN, SPP, SPW do potrzeb wynikających z wniosków i rekomendacji – 30 osób – 97%;
 - b) brane są pod uwagę w planach dydaktycznych – 31 osób – 100%;
 - c) dokonywane są zmiany metod lub form pracy – 30 osób – 97%;
 - d) analizowane są podręczniki pod kątem treści nauczania – 27 osób – 87%;
 - e) brane są pod uwagę w planie nadzoru pedagogicznego – 28 osób – 90%;
 - f) brane są pod uwagę w planach pracy zespołów przedmiotowych – 30 osób – 97%;
 - g) brane są pod uwagę w planowaniu godzin dodatkowych (umożliwienie uczniom korzystania z zajęć dodatkowych) – 31 osób – 100%;
 - h) zwracana jest szczególna uwaga podczas zajęć na słabe strony uczniów wynikające z analizy egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych – 31 osób – 100%;
 - i) inne, jakie?
- ✓ brane są pod uwagę w planach pracy organizacji szkolnych i Samorządu Uczniowskiego – 1 osoba – 3%;

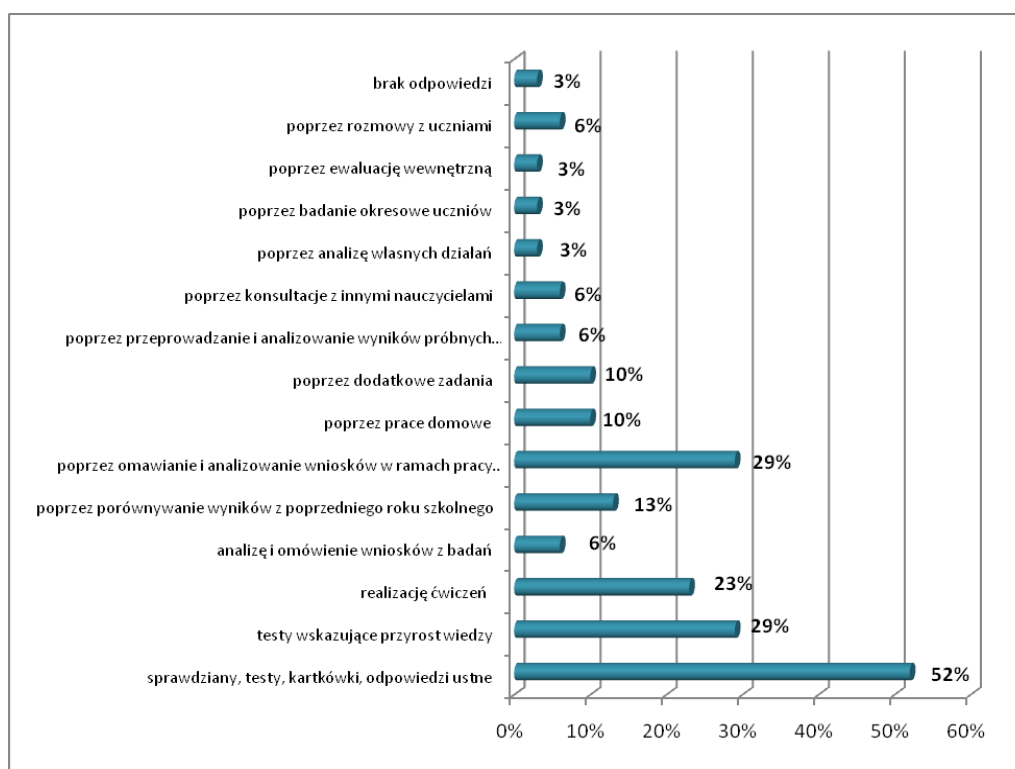
WYKRES NR 3 – „W jaki sposób wdrażane są wnioski z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?”

Kolejne pytanie skierowane do nauczycieli miało charakter otwarty i brzmiało: „W jaki sposób monitoruje Pan/Pani realizację (wdrażanie) wniosków z analiz egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?”. Nauczyciele stwierdzili, iż monitorują realizację (wdrażanie) wniosków poprzez:

- ✓ sprawdziany, testy, kartkówki, odpowiedzi ustne – 16 osób – 52%;
- ✓ testy wskazujące przyrost wiedzy – 9 osób – 29%;
- ✓ realizację ćwiczeń – 7 osób – 23%;
- ✓ analizę i omówienie wniosków z badań – 2 osoby – 6%;
- ✓ poprzez porównywanie wyników z poprzedniego roku szkolnego – 4 osoby – 13%;
- ✓ poprzez omawianie i analizowanie wniosków w ramach pracy zespołów samokształceniowych – 9 osób – 29%;
- ✓ poprzez prace domowe – 3 osoby – 10%;
- ✓ poprzez dodatkowe zadania – 3 osoby – 10%;
- ✓ poprzez przeprowadzanie i analizowanie wyników próbnych testów gimnazjalnych – 2 osoby – 6%;
- ✓ poprzez konsultacje z innymi nauczycielami – 2 osoby – 6%;
- ✓ poprzez analizę własnych działań – 1 osoba – 3%;
- ✓ poprzez badanie okresowe uczniów – 1 osoba – 3%;
- ✓ poprzez ewaluację wewnętrzną – 1 osoba – 3%;
- ✓ poprzez rozmowy z uczniami – 2 osoby – 6%;
- ✓ brak odpowiedzi – 1 osoba – 3%;

WYKRES NR 4 – „W jaki sposób monitoruje Pan/Pani realizację (wdrażanie) wniosków z analiz egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?”

Na pytanie ósme – „Czy w razie potrzeby, wynikającej z realizacji wniosków z analiz egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych, modyfikuje Pan/Pani swoją pracę? Jeśli zaznaczył Pan/Pani „tak”, to proszę podać kilka przykładów wprowadzonych zmian” – 100% ankieterowanych odpowiedziało twierdząco. Podane przykłady modyfikacji pracy nauczycieli to:

- ✓ rozwiązuję zadania i ćwiczenia, z którymi uczniowie mieli problemy – 4 osoby – 13%;
- ✓ motywuję uczniów do pracy – 5 osób – 16%;
- ✓ modyfikuję ćwiczenia wykonywane przez uczniów na lekcji – 3 osoby – 10%;
- ✓ modyfikuję plan pracy – 3 osoby – 10%;
- ✓ wprowadzam rozszerzone treści materiału z niektórych obszarów – 2 osoby – 6%;
- ✓ wykonuję z uczniami dodatkowe zadania – 3 osoby – 10%;
- ✓ zmieniam podręcznik – 3 osoby -10%;
- ✓ prowadzę zajęcia dodatkowe dla uczniów przygotowujących się do egzaminu – 4 osoby – 13%;
- ✓ poszerzam wiedzę uczniów na dodatkowych zajęciach – 4 osoby – 13%;
- ✓ więcej lekcji poświęcam na powtórzenia – 1 osoba – 3%;
- ✓ dostosowuję pracę domową do możliwości ucznia – 1 osoba – 3%;
- ✓ zadaję więcej prac pisemnych – 1 osoba – 3%;
- ✓ częściej sprawdzam przyswojoną wiedzę – 1 osoba – 3%;
- ✓ planuję pracę zespołu przedmiotowego w oparciu o takie wnioski – 1 osoba – 3%;
- ✓ rozwiązuję z uczniami testy typowe dla egzaminu gimnazjalnego – 4 osoby – 13%;
- ✓ integruję pracę z innymi nauczycielami w danym obszarze problemowym – 1 osoba – 3%;

Odnosnie dyspozycji do analizy księgi protokołów rady pedagogicznej – „Czy w protokołach z posiedzeń RP znajdują się zapisy, w jaki sposób szkoła analizuje wyniki z egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych?” – odnaleziono potwierdzenie np.: w protokole z posiedzenia RP z dnia 15.10.2014r. w punkcie 4 „*Analiza raportów z egzaminu gimnazjalnego z roku 2014*” i z dnia 07.01.2015 roku w punkcie 4 „*Analiza raportów z próbnego egzaminu gimnazjalnego*”.

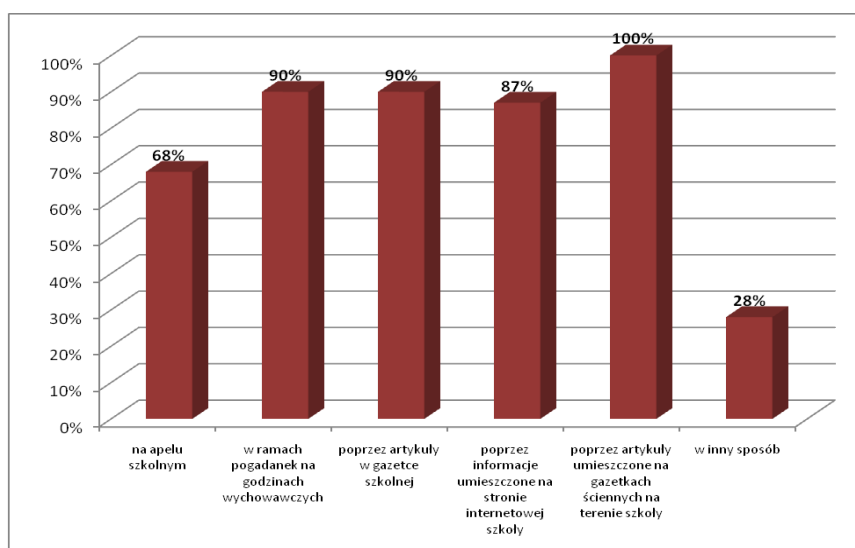
Pytanie 2 – Czy szkoła prowadzi badania odpowiednio do potrzeb szkoły, w tym osiągnięć uczniów i losów absolwentów?

Odpowiedzi na pytanie numer 2 szukaliśmy poprzez: ankiety skierowane do nauczycieli, rodziców i uczniów, analizę dokumentów (dzienniki lekcyjne, księgi protokołów rad pedagogicznych, gazetka szkolna).

W ankiecie skierowanej do nauczycieli zadano dwa pytania pomocnicze odnośnie tego pytania kluczowego. W pierwszym pytano o to, „**W jaki sposób szkoła informuje uczniów o losach absolwentów poprzedniego roku szkolnego**”. Nauczyciele mogli skorzystać z kafeterii odpowiedzi przygotowanej przez autorów ankiety i zaznaczyć tyle odpowiedzi, ile uważają za słuszne. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- na apelu szkolnym – 21 osób – 68%;
- w ramach pogadań na godzinach wychowawczych – 28 osób – 90%;
- poprzez artykuły w gazetce szkolnej – 28 osób – 90%;
- poprzez informacje umieszczone na stronie internetowej szkoły – 27 osób – 87%;
- poprzez artykuły umieszczone na gazetkach ściennych na terenie szkoły – 31 osób – 100%;
- w inny sposób, jaki?
 - ✓ podczas wywiadówek szkolnych – 1 osoba – 3%;
 - ✓ spotkania z pedagogiem szkolnym – 1 osoba – 3%;
 - ✓ rada pedagogiczna – 2 osoby – 6%;
 - ✓ niektórzy wychowawcy zapraszają absolwentów na godziny wychowawcze, Galę Talentów, itp. – 5 osób – 16%;

WYKRES NR 5 – „W jaki sposób szkoła informuje uczniów o losach absolwentów poprzedniego roku szkolnego?”

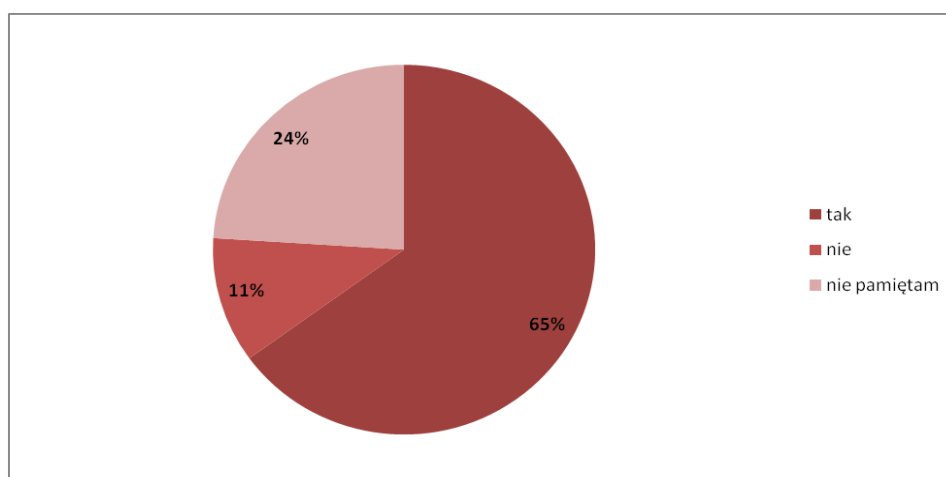
Drugie pytanie odnoszące się do tematu prowadzenia badań adekwatnych do potrzeb szkoły, brzmiało: „**W jaki sposób szkoła eksponuje osiągnięcia uczniów? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi.**”. Odpowiedzi ukształtowały się następująco:

- a) na apelu szkolnym – 30 osób – 97%;
- b) poprzez artykuły w prasie lokalnej – 31 osób – 100%;
- c) poprzez informacje umieszczane na stronie internetowej szkoły i gminy – 31 osób – 100%;
- d) na spotkaniu z rodzicami – 31 osób – 100%;
- e) na „holu papieskim” – 30 osób – 97%;
- f) poprzez tablo absolwentów – 28 osób – 90%;
- g) poprzez pochwałę na forum klasy – 29 osób – 94%;
- h) inne, jakie?
 - ✓ na zakończeniu roku najlepsi uczniowie są nagradzani publicznie – 1 osoba – 3%;
 - ✓ listy pochwalne – 1 osoba – 3%;
 - ✓ promocja w działaniach projektach Comenius i e-Twinning – 1 osoba – 3%;
 - ✓ w gazetce szkolnej – 2 osoby – 6%;
 - ✓ w gablocie laureatów i finalistów – 1 osoba – 3%;

W ankiecie do rodziców zawarto również dwa pytania odnoszące się do powyższego zagadnienia. Pierwsze brzmiało: „**Czy szkoła informuje Pana/Panią, jaki odsetek absolwentów poprzedniego roku szkolnego uczęszcza do danego typu szkoły ponadgimnazjalnej?**”. Odpowiedzi rodziców (ankietą objęto 110 osób) rozłożyły się w sposób następujący:

- a) tak – 71 osób – 65%;
- b) nie – 12 osób – 11%;
- c) nie pamiętam – 27 osób – 24%;

WYKRES NR 6 – „Czy szkoła informuje Pana/Panią, jaki odsetek absolwentów poprzedniego roku szkolnego uczęszcza do danego typu szkoły ponadgimnazjalnej?”

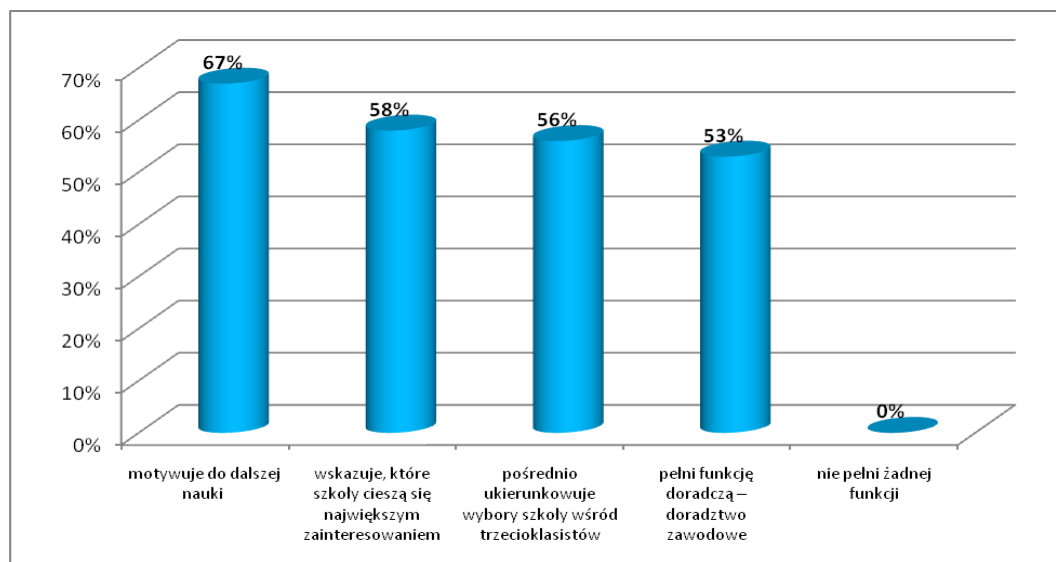

Na pytanie drugie – „**Jakie znaczenie, Pana/Pani zdaniem, ma informowanie uczniów o losach starszych kolegów? Możesz wybrać kilka odpowiedzi**” – rodzice odpowiedzieli następująco:

- a) motywuje do dalszej nauki – 73 osoby – 67%;
- b) wskazuje, które szkoły cieszą się największym zainteresowaniem – 64 osoby – 58%;
- c) pośrednio ukierunkowuje wybory szkoły wśród trzecioklasistów – 61 osób – 56%;

- d) pełni funkcję doradczą – doradztwo zawodowe – 59 osób – 53%;
- e) nie pełni żadnej funkcji – 0 osób – 0%;
- f) inne, jakie? – nie wskazano żadnej odpowiedzi – 0%;

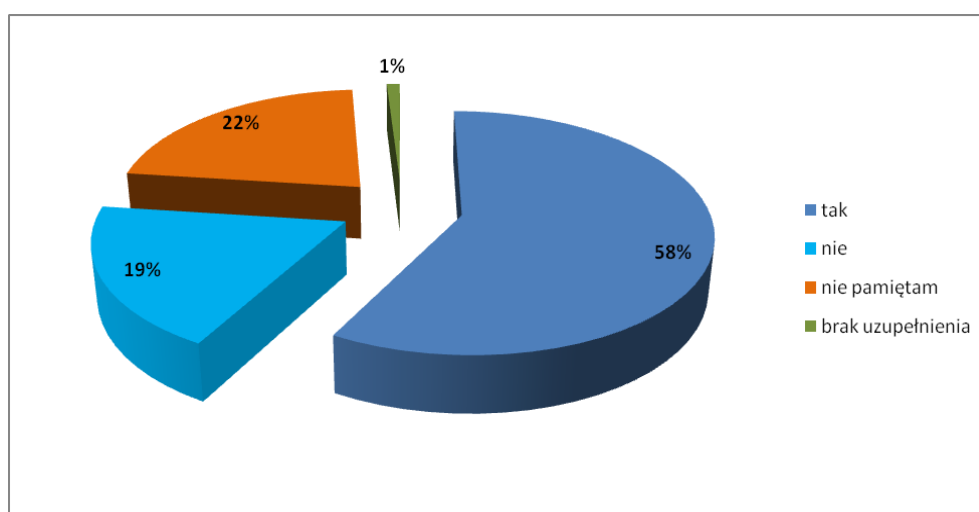
WYKRES NR 7 – „Jakie znaczenie, Pana/Pani zdaniem, ma informowanie uczniów o losach starszych kolegów?”

Ankieta dla ucznia zawierała cztery pytania odnoszące się do tematu losów absolwentów. Wypełniło ją 120 osób. Na pytanie pierwsze – „Czy szkoła informuje Cię, jakie szkoły ponadgimnazjalne wybrali w ubiegłym roku szkolnym Twoi starsi koledzy?” – odpowiedzi przedstawiały się następująco:

- a) tak – 70 osób - 58%;
- b) nie – 23 osoby - 19%;
- c) nie pamiętam – 26 osób - 22%;
- d) brak uzupełnienia ankiety w tym punkcie – 1 osoba – 1%;

WYKRES NR 8 – „Czy szkoła informuje Cię, jakie szkoły ponadgimnazjalne wybrali w ubiegłym roku szkolnym Twoim starsi koledzy?”

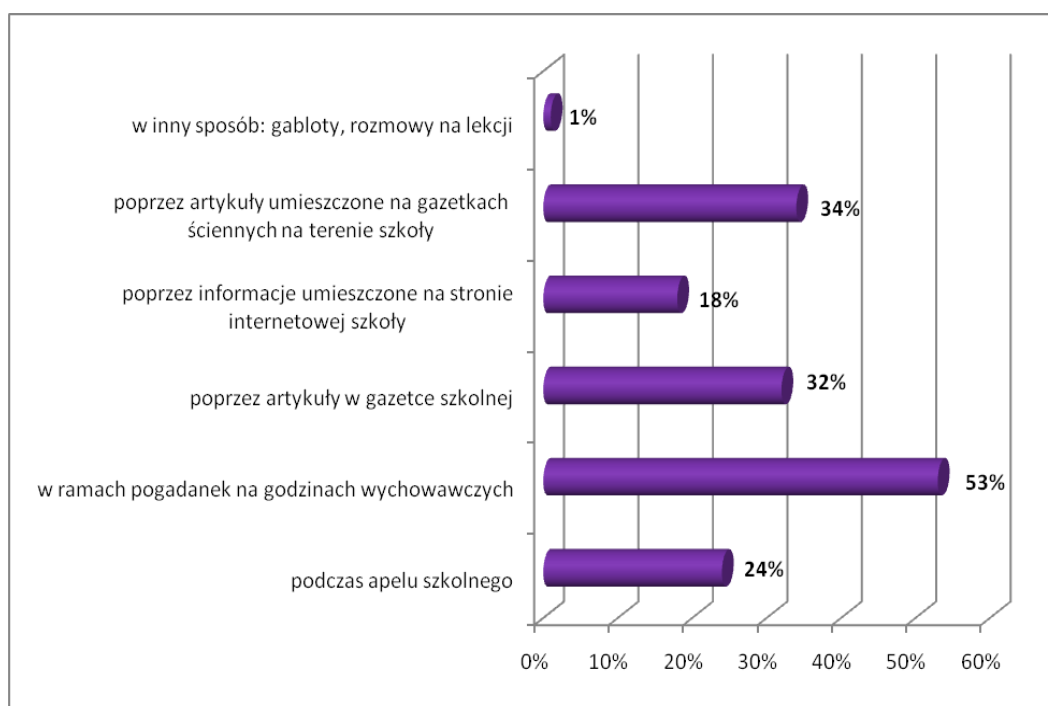

Pytanie drugie – „**W jaki sposób szkoła informuje Cię o losach absolwentów poprzedniego roku szkolnego? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**” pozwoliło uzyskać następujące odpowiedzi uczniowskie:

- a) podczas apelu szkolnego – 29 osób - 24%;
- b) w ramach pogadań na godzinach wychowawczych – 64 osoby - 53%;
- c) poprzez artykuły w gazetce szkolnej – 38 osób - 32%;
- d) poprzez informacje umieszczone na stronie internetowej szkoły – 22 osoby - 18%;
- e) poprzez artykuły umieszczone na gazetkach ściennych na terenie szkoły – 41 osób - 34%;
- f) w inny sposób, jaki?
✓ rozmowy na lekcji, gabloty – 1 osoba – 1%;
- g) brak uzupełnienia ankiety w tym punkcie – 1 osoba – 1%;

Jak widać z powyższego zestawienia, uczniowie korzystali z kafeterii odpowiedzi, natomiast nie wykazali chęci włożenia wysiłku w samodzielne wypowiedzi.

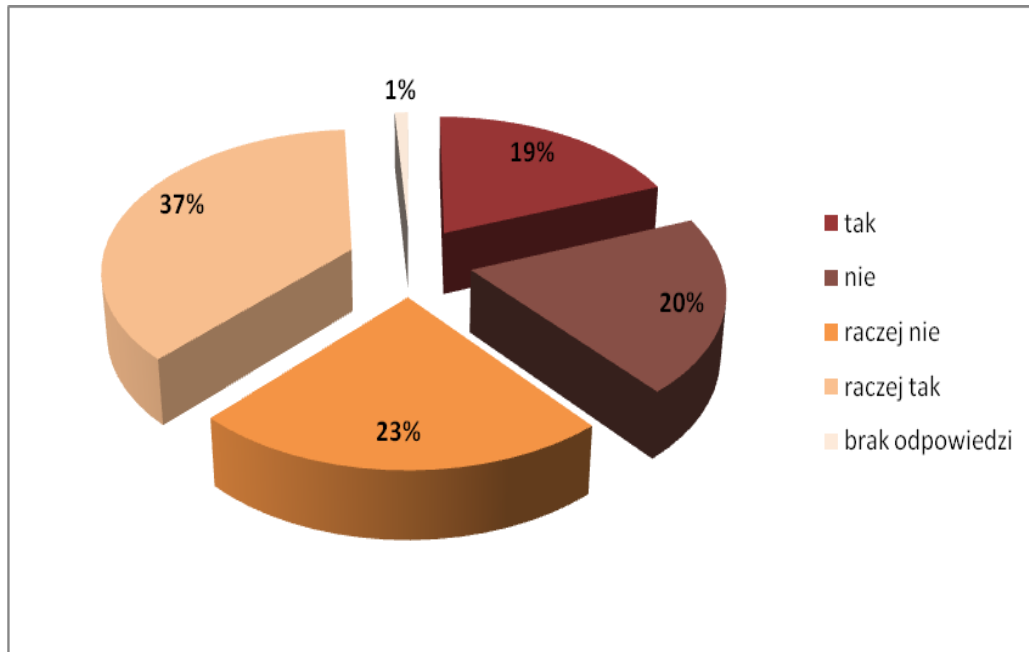
WYKRES NR 9 – „W jaki sposób szkoła informuje Cię o losach absolwentów poprzedniego roku szkolnego?”

Kolejne pytanie skierowane do uczniów brzmiało: „**Czy przekazywane przez szkołę informacje na temat losów absolwentów motywują Cię do nauki?**”. Młodzież odpowiedziała na nie w poniższy sposób:

- a) tak – 23 osoby - 19%;
- b) nie – 24 osoby - 20%;
- c) raczej nie – 27 osób - 23%;
- d) raczej tak – 45 osób - 37%;
- e) brak uzupełnienia ankiety w tym punkcie – 1 osoba – 1%;

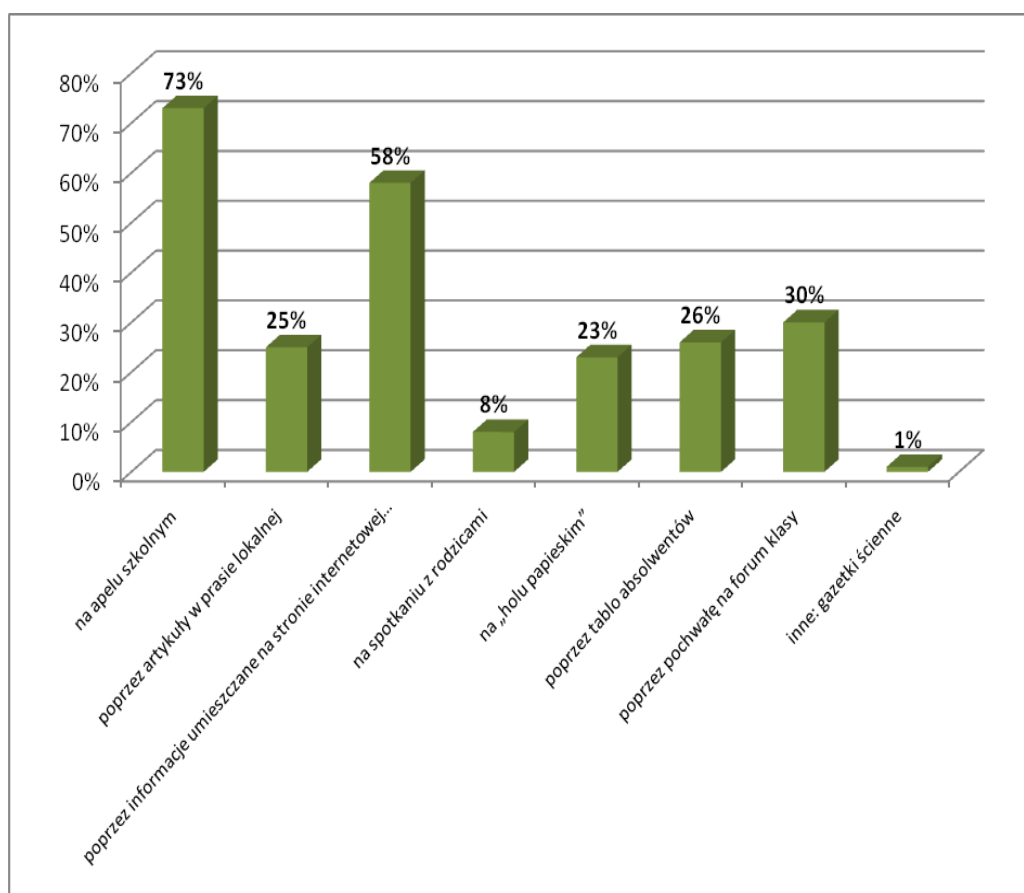
WYKRES NR 10 – „Czy przekazywane przez szkołę informacje na temat losów absolwentów motywują Cię do nauki?”

„W jaki sposób szkoła eksponuje osiągnięcia uczniów? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi” – to ostatnie pytanie odnoszące do powyższego zagadnienia. Odpowiedzi uczniów na to pytanie rozłożyły się w sposób następujący:

- a) na apelu szkolnym – 87osób - 73%;
- b) poprzez artykuły w prasie lokalnej – 30 osób - 25%;
- c) poprzez informacje umieszczane na stronie internetowej szkoły i gminy – 70 osób - 58%;
- d) na spotkaniu z rodzicami – 10 osób - 8%;
- e) na „holu papieskim” – 28 osób - 23%;
- f) poprzez tablo absolwentów – 31 osób - 26%;
- g) poprzez pochwałę na forum klasy – 36 osób - 30%;
- h) inne, jakie ?
 - ✓ gazetki ścienne – 1 osoba – 1%;

WYKRES NR 11 – „W jaki sposób szkoła eksponuje osiągnięcia uczniów?”

Odpowiedzi na temat losów absolwentów i zapoznawania z nimi uczniów poszukiwano również w dokumentacji szkolnej – dziennikach lekcyjnych, księdze protokołów z rad pedagogicznych oraz w gazetce szkolnej Debeściak. Wychowawcy klas przeprowadzili na godzinach wychowawczych pogadanki na temat losów absolwentów. Potwierdzenie znajduje się odpowiednio w każdym dzienniku w następującym miejscu:

Lp.	Klasa	Data realizacji	Strona w dzienniku
1.	Ia	19.01.2015r.	142
2.	Ib	26.11.2014r.	139
3.	Ic	12.01.2015r.	139
4.	Id	19.01.2015r.	139
5.	Ie	22.09.2014r.	149
6.	IIa	08.09.2014r.	139
7.	IIb	15.09.2014r.	139
8.	IIc	02.02.2015r.	139
9.	IId	08.09.2014r.	152
10.	IIE	08.09.2014r.	149
11.	IIIa	03.11.2014r.	141
12.	IIIb	26.01.2015r.	140
13.	IIIc	24.11.2014r.	139
14.	IIId	19.01.2015r.	139
15.	IIIe	12.01.2015r.	139

Jeśli chodzi o analizę protokołów z posiedzenia rad pedagogicznych, to w protokole z dnia 18 listopada 2014 roku, w punkcie 3, znalazła się szczegółowa analiza kariery edukacyjnej absolwentów Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach.

Gazetka szkolna Debeściak zamieszczała w każdym numerze informacje o losach wybranych absolwentów (w formie wywiadu z absolwentem lub artykułu o jego osiągnięciach).

Pytanie 3 - Czy w szkole zostały stworzone odpowiednie warunki do realizacji podstawy programowej?

Na tak postawione pytanie szukaliśmy odpowiedzi poprzez ankietę skierowaną do nauczycieli i do uczniów, analizę dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne, protokoły rad pedagogicznych).

W ankiecie skierowanej do nauczycieli zawarto trzy pytania odnoszące się do pytania kluczowego numer 3. Pierwsze brzmiało: „**Czy realizuje Pan/Pani treści z podstawy programowej zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami ich realizacji? Jeśli zaznaczył Pan/Pani „tak”, to proszę podać kilka przykładów**”. 30 nauczycieli udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 1 nauczyciel nie zaznaczył żadnej odpowiedzi. Jeśli chodzi o zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej, to podano następujące przykłady:

- ✓ wycieczki edukacyjne – 7 osób – 23%;
- ✓ zajęcia w terenie – 4 osoby – 13%;
- ✓ lekcje z wykorzystaniem multimedii – 11 osób – 35%;
- ✓ lekcje w Geocentrum, Filharmonii, muzealne, itp. – 3 osoby – 10%;
- ✓ w zakresie bezpieczeństwa i wychowania – 4 osoby – 13%;
- ✓ przestrzeganie BHP, bezpieczeństwa na zajęciach – 4 osoby – 13%;
- ✓ dodatkowe słownictwo – 5 osób – 16%;
- ✓ wykonywanie doświadczeń – 3 osoby – 10%;
- ✓ dostosowanie wymagań do możliwości ucznia – 3 osoby – 10%;
- ✓ integracja ze środowiskiem lokalnym – 1 osoba – 3%;
- ✓ metody aktywizujące – 2 osoby – 6%;
- ✓ zajęcia dodatkowe – 1 osoba – 3%;
- ✓ monitorowanie postępów w nauce – 1 osoba – 3%;
- ✓ jeden uczeń na jednym stanowisku komputerowym – 1 osoba – 3%;
- ✓ filmy edukacyjne – 3 osoby – 10%;
- ✓ nie rozumiem tego pytania – 1 osoba – 3%;

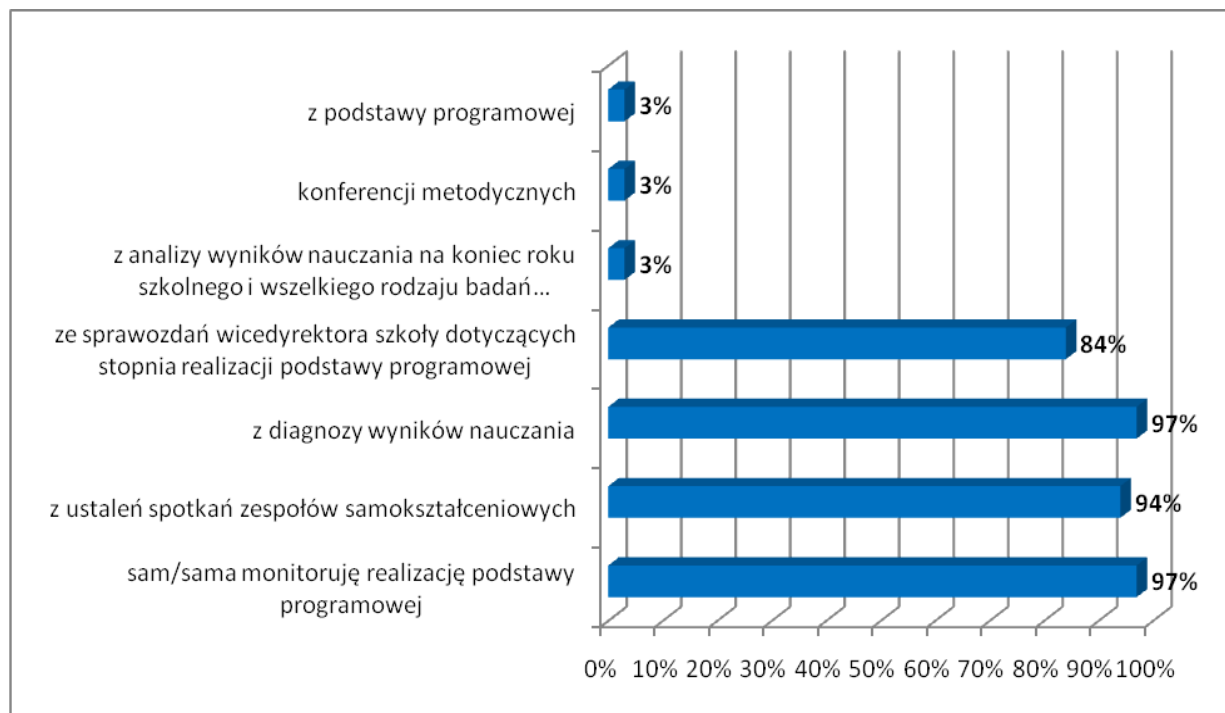
Powyższe odpowiedzi sugerują, iż tylko nieliczni nauczyciele wskazali kilka przykładów, wielu ograniczyło się do jednego. Ostatnia wypowiedź budzi wątpliwość co do rzetelności wypowiedzi lub jej merytoryczności.

Na pytanie „**Czy monitoruje Pan/Pani realizację podstawy programowej?**” 100% respondentów udzieliło twierdzącej odpowiedzi. Natomiast na pytanie trzecie – „**Skąd czerpie Pan/Pani informację na temat tego, na jakim poziomie znajduje się realizacja podstawy programowej?**” – udzielono następujących odpowiedzi:

- a) sam/sama monitoruję realizację podstawy programowej – 30 osób – 97%;
- b) z ustaleń spotkań zespołów samokształceniowych – 29 osób – 94%;
- c) z diagnozy wyników nauczania – 30 osób – 97%;
- d) ze sprawozdań wicedyrektora szkoły dotyczących stopnia realizacji podstawy programowej – 26 osób – 84%;
- e) z innych źródeł, jakich:

- ✓ z analizy wyników nauczania na koniec roku szkolnego i wszelkiego rodzaju badań zewnętrznych i wewnętrznych – 1 osoba – 3%;
- ✓ konferencje metodyczne – 1 osoba – 3%;
- ✓ z podstawy programowej – 1 osoba – 3%;

WYKRES NR 12 – „Skąd czerpie Pan/Pani informację na temat tego, na jakim poziomie znajduje się realizacja podstawy programowej?”

W ankiecie do uczniów wypełnionej przez 120 uczniów zadano jedno pytanie dotyczące pytania kluczowego numer trzy. Miało ono formę tabelaryczną, a uczniowie musieli zaznaczyć jedną odpowiedź w każdym wierszu. Brzmiało ono: „Czy w Twojej szkole nauczyciele ... ?

Kategoria odpowiedzi	tak-często	tak-rzadko	nie	brak
dostosowują zadania w testach, sprawdzianach, kartkówkach do Twoich możliwości	39 osób - 32%	62 osoby - 52%	18 osób - 15%	1 osoba - 1%
stosują różne metody pracy na lekcji	81 osób - 68%	28 osób - 23%	11 osób - 9%	
dostosowują wymagania do twoich możliwości	55 osób - 46%	48 osób - 40%	17 osób - 14%	
zlecają dodatkowe prace domowe zgodnie z Twoimi zdolnościami i zainteresowaniami	37 osób - 31%	53 osoby - 44%	30 osób - 25%	
wskazują Twoje mocne i słabe strony	59 osób - 49%	37 osób - 31%	24 osoby - 20%	
organizują zajęcia pozalekcyjne, np.: dla uczniów zdolnych, słabych, przygotowujące do egzaminu gimnazjalnego	90 osób - 75%	28 osób - 23%	2 osoby - 2%	

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

organizują pomoc koleżeńską	45 osób - 37%	50 osób - 42%	25 osób - 21%	
stwarzają możliwość poprawy ocen	98 osób - 81%	19 osób - 16%	2 osoby - 2%	1 osoba - 1%
przygotowują Cię do konkursów i olimpiad	81 osób - 67%	18 osób - 15%	20 osób - 17%	1 osoba - 1%
motywują do nauki w związku z egzaminem gimnazjalnym	85 osób - 71%	29 osób - 24%	6 osób - 5%	
zwracają uwagę na umiejętności, które będą sprawdzane podczas egzaminu gimnazjalnego	96 osób - 80%	18 osób - 15%	6 osób - 5%	
inne, jakie?.....				

Analiza dzienników lekcyjnych wykazała liczne działania zmierzające do realizacji podstawy programowej zgodnie z zalecanymi wymaganiami. Należy tu wspomnieć o lekcjach organizowanych w terenie przez nauczyciela geografii, lekcjach muzealnych, wycieczkach edukacyjnych, wyjazdach do kina i teatru, korzystaniu z dóbr kultury, rajdach i wycieczkach pieszych, itp. Potwierdzenie tych faktów znajdziemy w każdym dzienniku lekcyjnym. I tak dla przykładu, w dzienniku klasy IIIe znajdziemy następujące zapisy:

- a) *dwudniowa wycieczka do Bochni i Krakowa - (2 - 3.10.14r.) w ramach Dni Turystyki Szkolnej;*
- b) *wyjazd do Geocentrum do Kielc - (25.11.14r.);*
- c) *wyjazd do kina Moskwa na spektakl teatralny „Drama w nauczaniu języka polskiego” - (01.12.14r.);*
- d) *wyjazd do WDK na spektakl teatralny „Balladyna” - (29.01.15r.);*
- e) *wyjazd na Targi Edukacyjne - (12.02.15r.);*
- f) *wyjazd na lodowisko – ferie zimowe - (16.02.15r.);*
- g) *wyjazd do OMPiO - (10.03.15r.);*
- h) *wycieczka edukacyjna do Oświęcimia - (27.03.15r.);*
- i) *trzydniowa wycieczka do Szczawnicy, Zakopanego, Pragi - (5 – 7.06.15r.);*

Aby ułatwić odnalezienie się uczniów w nowym zespole klasowym, pedagog w klasach pierwszych przeprowadził zajęcia integracyjne, w trakcie których dyskutowano przede wszystkim na temat wzajemnego poszanowania, wspierania się w sytuacjach trudnych oraz odpowiedzialności za siebie i drugiego kolegę. Zajęcia te odbyły się w dniach: kl. I a - 25.09.2014r., kl. I b - 02.12.2014r., kl. I c - 15.09.2014r., kl. I d - 17.10.2014r., kl. I e - 03.12.2014r. (dowodem realizacji niniejszego działania są zapisy w dziennikach lekcyjnych - z wyjątkiem kl. I b, która uczestniczyła w zajęciach po swoich lekcjach - w dzienniku pedagoga oraz w protokole rady pedagogicznej z dnia 02 marca 2015 roku w sprawozdaniu z realizacji priorytetów SPP). Nauczyciele wychowania fizycznego prowadzili na pierwszych jednostkach lekcyjnych wychowania fizycznego pogadanki na temat bezpieczeństwa na zajęciach, właściwego zachowania na bloku sportowym, konieczności integrowania się z uczniami innych klas. Potwierdzenie znajdziemy w dziennikach lekcyjnych – w tematach lekcyjnych oraz w tabeli na końcu dzienników lekcyjnych.

Dla uczniów klas pierwszych zorganizowano również warsztaty „Metody skutecznego uczenia się”, które miały pokazać młodzieży, jak właściwie organizować swój warsztat pracy, by efekty nauki były jak najwyższe. Odbyły się one we wszystkich klasach pierwszych w dniu 24 września 2014r. Zapisy potwierdzające ten fakt odnajdziemy w dziennikach lekcyjnych, jak również w dzienniku pedagoga szkolnego.

Analiza protokołów rad pedagogicznych wykazała, że w szkole stwarzane są warunki do realizacji podstawy programowej. Najwięcej informacji na ten temat znajdziemy w protokole

z dnia 15 września 2015 roku, w punkcie „Omówienie i zatwierdzenie pracy dydaktyczno – wychowawczo – opiekuńczej szkoły na rok szkolny 2014/2015” i punkcie „Prezentacja Planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2014/2015”. Zawierają one liczne zapisy odnoszące się do pierwszego pytania kluczowego.

Ponadto jeszcze szczegółowiej omówiono je w protokole z dnia 02 marca 2015, w punkcie „Sprawozdanie z realizacji Planu pracy dydaktyczno – wychowawczo – opiekuńczej szkoły” i punkcie „Sprawozdanie z realizacji nadzoru pedagogicznego” (pkt 6).

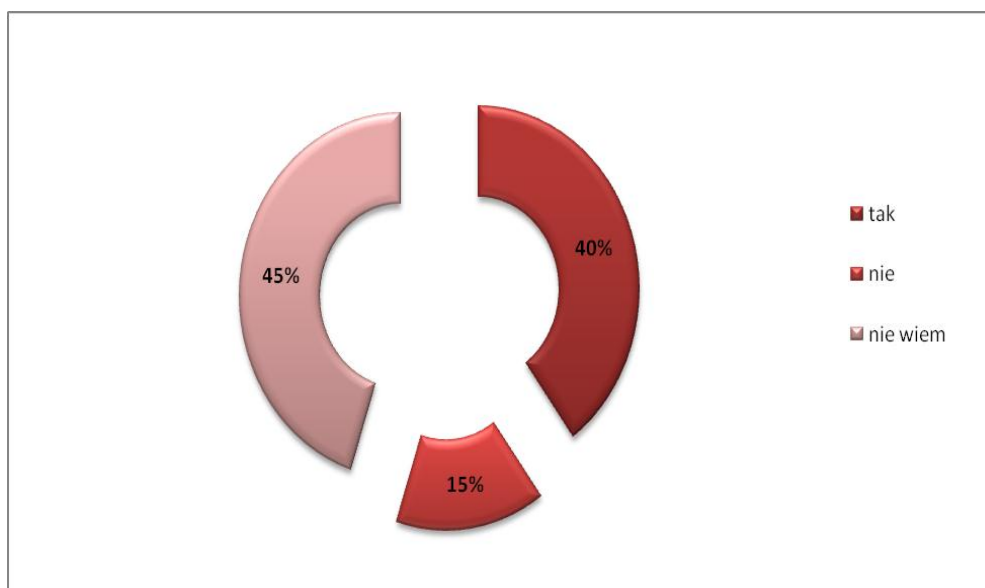
Pytanie 4 - Czy w szkole monitoruje się i analizuje postępy w nauce każdego ucznia?

Na to pytanie zespół szukał odpowiedzi poprzez ankietę skierowaną do ucznia, nauczyciela i rodzica oraz analizę dokumentów szkoły (protokoły z posiedzenia rad pedagogicznych i dzienniki lekcyjne).

W ankiecie do ucznia zawarto dwa pytania odnoszące się do pytania kluczowego numer 4. Pierwsze brzmiało: „**Czy nauczyciele wspierają Cię w procesie dydaktycznym (w uczeniu się, motywują Cię do dalszej pracy)?** Jeśli zaznaczyłeś „tak”, to proszę **podać kilka przykładów**”. Uczniowie udzielili następujących odpowiedzi:

- tak – 48 osób – 40%;
- nie – 18 osób – 15%;
- nie wiem – 54 osób – 45%;

WYKRES NR 13 – „Czy nauczyciele wspierają Cię w procesie dydaktycznym (w uczeniu się, motywują Cię do dalszej pracy)?”

Uczniowie podali następujące przykłady:

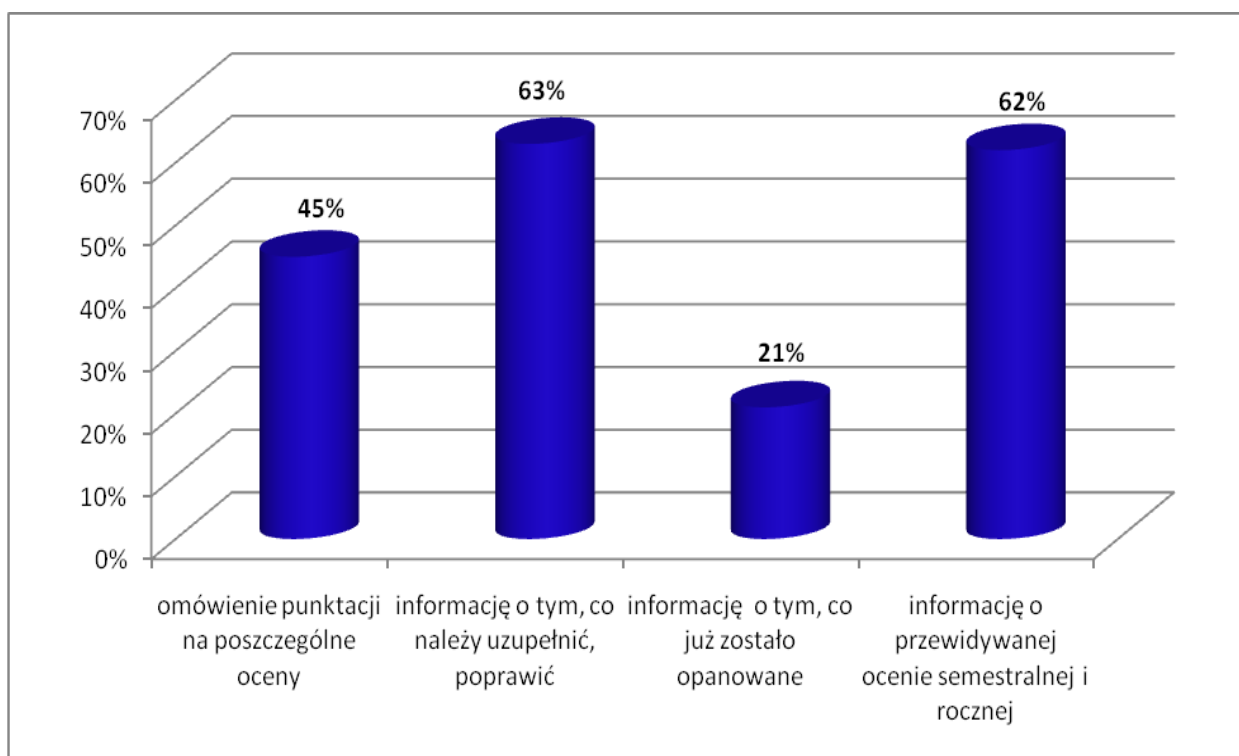
- ✓ wspierają mnie do osiągnięcia lepszych efektów nauki – 1 osoba – 3%;
- ✓ poprzez prowadzenie zajęć dodatkowych – 1 osoba – 3%;
- ✓ mówią, że to mi się przyda – 1 osoba – 3%;
- ✓ namawiają do poprawy – 1 osoba – 3%;
- ✓ dają do poprawy dodatkowe prace – 1 osoba – 3%;
- ✓ motywują - 3 osoby – 10%;
- ✓ motywują, że jak dobrze się będę uczył, to dostanę nagrodę – 1 osoba – 3%;

- ✓ każą mi się uczyć, ciągle powtarzają, że powinnam się bardziej starać, bo stać mnie na więcej – 1 osoba – 3%;
- ✓ poprzez chwalenie motywują mnie do pracy – 1 osoba – 3%;
- ✓ nauczyciele tłumaczą niezrozumiałe rzeczy – 1 osoba – 3%;

Drugie pytanie brzmiało: „**Jakie informacje otrzymujesz od nauczyciela o swoich postępach w nauce? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**”. Młodzież odpowiedziała w sposób następujący:

- omówienie punktacji na poszczególne oceny – 54 osoby - 45%;
- informację o tym, co należy uzupełnić, poprawić – 75 osób - 63%;
- informację o tym, co już zostało opanowane – 25 osób - 21%;
- informację o przewidywanej ocenie semestralnej i rocznej – 74 osoby - 62%;
- inne, jakie? – uczniowie nie udzielili żadnej odpowiedzi;

WYKRES NR 14 – „Jakie informacje otrzymujesz od nauczyciela o swoich postępach w nauce?”

W ankiecie skierowanej do nauczycieli również zawarto dwa pytania odnoszące się do pytania kluczowego numer 4. Pierwsze brzmiało podobnie, jak to, skierowane do ucznia („**Czy wspiera Pan/Pani ucznia w procesie dydaktycznym (w uczeniu się, w motywowaniu do dalszej pracy? Jeżeli zaznaczyłeś „tak”, to proszę podać kilka przykładów**”). Na tak sformułowane pytanie 100% badanych odpowiedziało twierdząco; niektórzy podali następujące przykłady:

- ✓ stopniowanie trudności, podkreślanie mocnych stron ucznia – 2 osoby – 6%;
- ✓ dostosowanie wymagań edukacyjnych – 14 osób – 45%;
- ✓ koła przedmiotowe – 1 osoba – 3%;
- ✓ konsultacje z uczniami – 1 osoba – 3%;
- ✓ rozmowy z uczniami – 2 osoby – 6%;
- ✓ podają przykłady sukcesów uczniów – 1 osoba – 3%;
- ✓ rozmowy z rodzicami – 2 osoby – 6%;

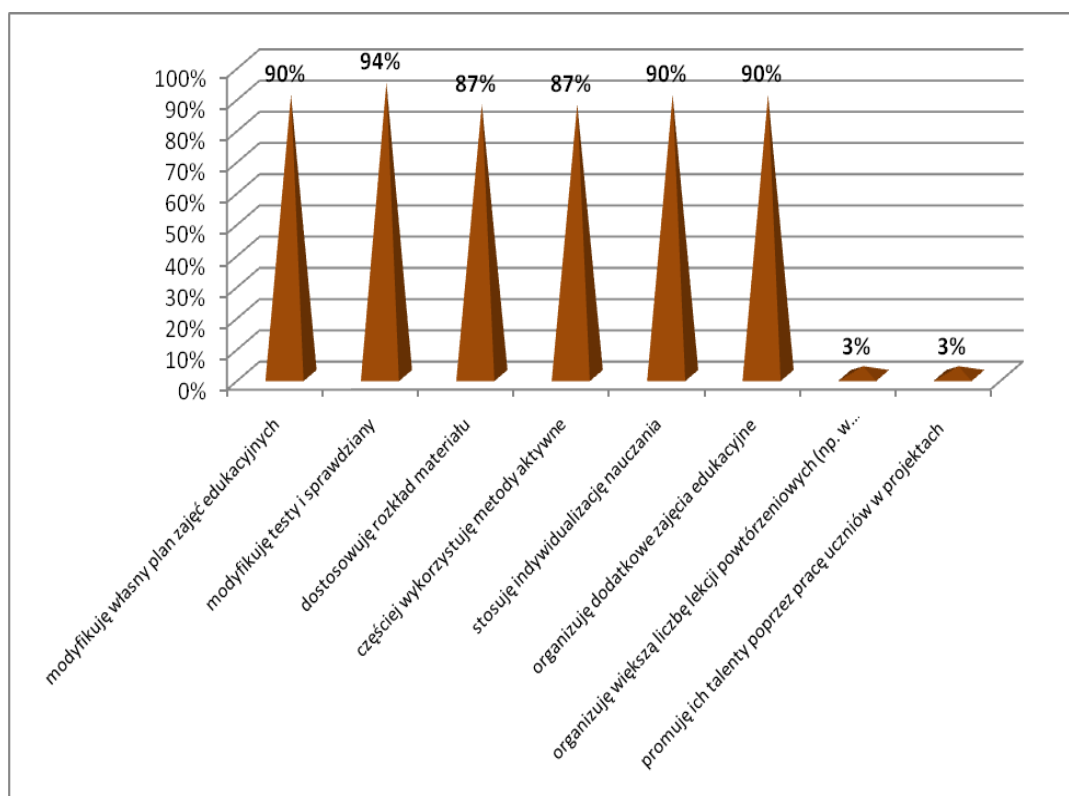
- ✓ organizują badania w poradni psychologiczno – pedagogicznej – 1 osoba – 3%;
- ✓ pochwały – 17 osób – 55%;
- ✓ zajęcia dodatkowe (koła zainteresowań) – 14 osób – 45%;
- ✓ jako przykład wskazują losy absolwentów – 1 osoba – 3%;
- ✓ stworzenie możliwości poprawy ocen – 1 osoba – 3%;
- ✓ zachęcanie do udziału w konkursach – 2 osoby – 6%;
- ✓ różnicowanie prac domowych – 2 osoby – 6%;
- ✓ dobieranie metody pracy zgodnie z możliwościami – 3 osoby – 10%;
- ✓ motywowanie uczniów – 4 osoby – 13%;
- ✓ brak rozwinięcia – 4 osoby – 13%;

Pytanie drugie kierowane do nauczycieli brzmiało: „**W jaki sposób wykorzystuje Pan/Pani wyniki z analizy osiągnięć uczniów? Możesz wybrać dowolną liczbę odpowiedzi**”.

Odpowiedzi na to pytanie rozłożyły się następująco:

- modyfikuję własny plan zajęć edukacyjnych – 28 osób – 90%;
 - modyfikuję testy i sprawdziany – 29 osób – 94%;
 - dostosowuję rozkład materiału – 27 osób – 87%;
 - częściej wykorzystuję metody aktywne – 27 osób – 87%;
 - stosuję indywidualizację nauczania – 28 osób – 90%;
 - organizuję dodatkowe zajęcia edukacyjne – 28 osób – 90%;
 - inne, jakie?
- ✓ organizuję większą liczbę lekcji powtórzeniowych (np. w ramach zastępstw doraźnych) – 1 osoba – 3%;
 - ✓ promuję ich talenty poprzez pracę uczniów w projektach – 1 osoba – 3%;

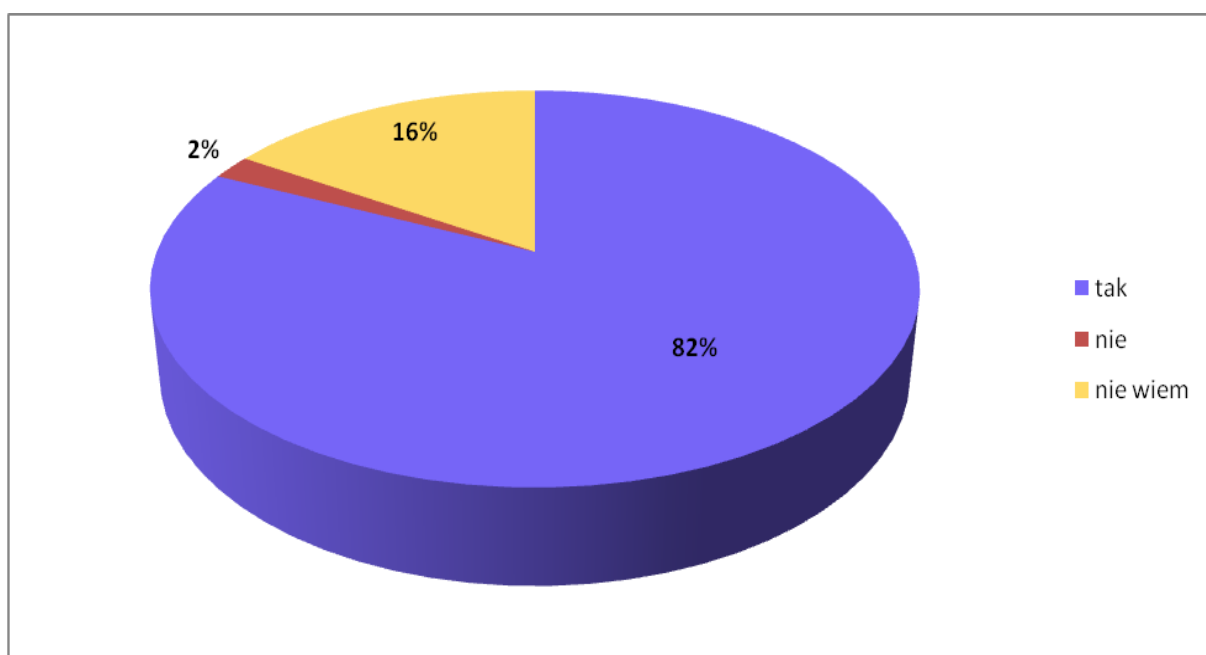
WYKRES NR 15 – „W jaki sposób wykorzystuje Pan/Pani wyniki z analizy osiągnięć uczniów?”

W ankiecie do rodziców zadano jedno pytanie - na temat tego, czy nauczyciele wspierają uczniów w procesie dydaktycznym. Rodzice odpowiedzieli:

- a) tak – 91 osób – 82%;
- b) nie – 2 osoby – 2%;
- c) nie wiem – 7 osób – 16%;

WYKRES NR 16 – „Czy nauczyciele wspierają uczniów w procesie dydaktycznym (w uczeniu się, motywują ich do dalszej pracy)?”

W dalszej części pytania rodzice zostali poproszeni o to, by wskazali kilka sposobów wspierania uczniów przez nauczycieli w procesie dydaktycznym. Uzyskano niewiele odpowiedzi. Przedstawiają się one następująco:

- ✓ zajęcia dodatkowe – 2 osoby – 2%;
- ✓ częste rozmowy z uczniami i rodzicami – 1 osoba – 1%;
- ✓ ciekawe lekcje – 1 osoba – 1%;
- ✓ pochwała – 1 osoba – 1%;
- ✓ nagrody – 1 osoba – 1%;
- ✓ stypendia – 1 osoba – 1%;

Odpowiedzi na to, czy nauczyciele monitorują i analizują postępy uczniów w nauce poszukiwano również w dokumentacji szkoły. Pierwszymi dokumentami poddanymi analizie były dzienniki lekcyjne. Znajdziemy w nich między innymi zapisy o przeprowadzeniu spotkań zespołów nauczycieli uczących na danym poziomie edukacyjnym. W trakcie spotkań omawiano i analizowano wyniki nauczania, przyczyny porażek dydaktycznych, sytuację wychowawczą w danej klasie, itp. I tak dla przykładu w klasach pierwszych spotkanie takie odbyło się 7 stycznia 2015 roku. Potwierdzenie znajdziemy odpowiednio: w klasie Ia – str. 147, Ib, Id, Ie – str. 145, Ic – str. 151.

Aby uczniowie czuli się sprawiedliwie oceniani, ale i rozumieli, czego się od nich wymaga, jak nauczyciele wspierają ich w procesie dydaktycznym, wszyscy nauczyciele zapoznali uczniów z przedmiotowymi systemami oceniania i wymaganiami w nich

Gimnazjum im. Jana Pawła II w Daleszycach

zawartymi. Potwierdzenie znajdziemy w tematach jednostek lekcyjnych (w pierwszym bądź drugim tygodniu września).

W ubiegłym roku szkolnym uczniowie stwierdzili, że nauczyciele nie informują ich o postępach w nauce, dlatego wychowawcy zobowiązani zostali do przeprowadzenia na godzinach wychowawczych pogadank na temat sposobów informowania ich o postępach w nauce. Potwierdzenie zapoznania uczniów ze sposobami informowania o postępach w nauce znajdziemy odpowiednio:

Lp.	Klasa	Data realizacji	Strona w dzienniku
1.	Ia	08.09.2014r.	142
2.	Ib	22.09.2014r.	139
3.	Ic	22.09.2014r.	139
4.	Id	08.09.2014r. 15.09.2014r.	139
5.	Ie	08.09.2014r.	149
6.	IIa	08.09.2014r.	139
7.	IIb	22.09.2014r.	139
8.	IIc	22.09.2014r.	139
9.	IId	22.09.2014r.	152
10.	IIE	08.09.2014r.	149
11.	IIIa	22.09.2014r.	141
12.	IIIb	15.09.2014r.	140
13.	IIIc	22.09.2014r.	139
14.	IIId	29.09.2014r.	139
15.	IIIe	22.09.2014r.	139

W protokołach rad pedagogicznych za rok szkolny 2014/2015 znajdziemy wiele informacji na temat tego, że w szkole monitoruje się i analizuje wyniki nauczania każdego ucznia. I tak:

1. W protokole z 15 grudnia 2014r. i 19 maja 2015r. dokonano analizy wyników nauczania – sukcesów i porażek dydaktyczno – wychowawczych – w obydwu przypadkach pkt 3 (Sprawozdanie wychowawców z pracy dydaktyczno – wychowawczej);
2. W protokole z 29 stycznia 2015 roku w punkcie Klasyfikacja uczniów dokonano również szczegółowego omówienia wyników nauczania;
3. W protokole z 02 marca 2015 roku w punkcie Sprawozdanie z realizacji Planu Nadzoru Pedagogicznego pani dyrektor omówiła i przeanalizowała wyniki nauczania.

Obszar II - Edukacja włączająca – realizowanie zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych i pomocy psychologiczno – pedagogicznej w odniesieniu do dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa)

Pytanie 1 – W jaki sposób dostosowano budynek szkolny do potrzeb uczniów z dysfunkcjami ruchowymi?

Na pierwsze pytanie kluczowe w obszarze drugim szukaliśmy poprzez ankietę do rodziców, nauczyciela i uczniów oraz poprzez wywiady z nauczycielem rewalidantem, nauczycielem wspierającym i pedagogiem szkolnym.

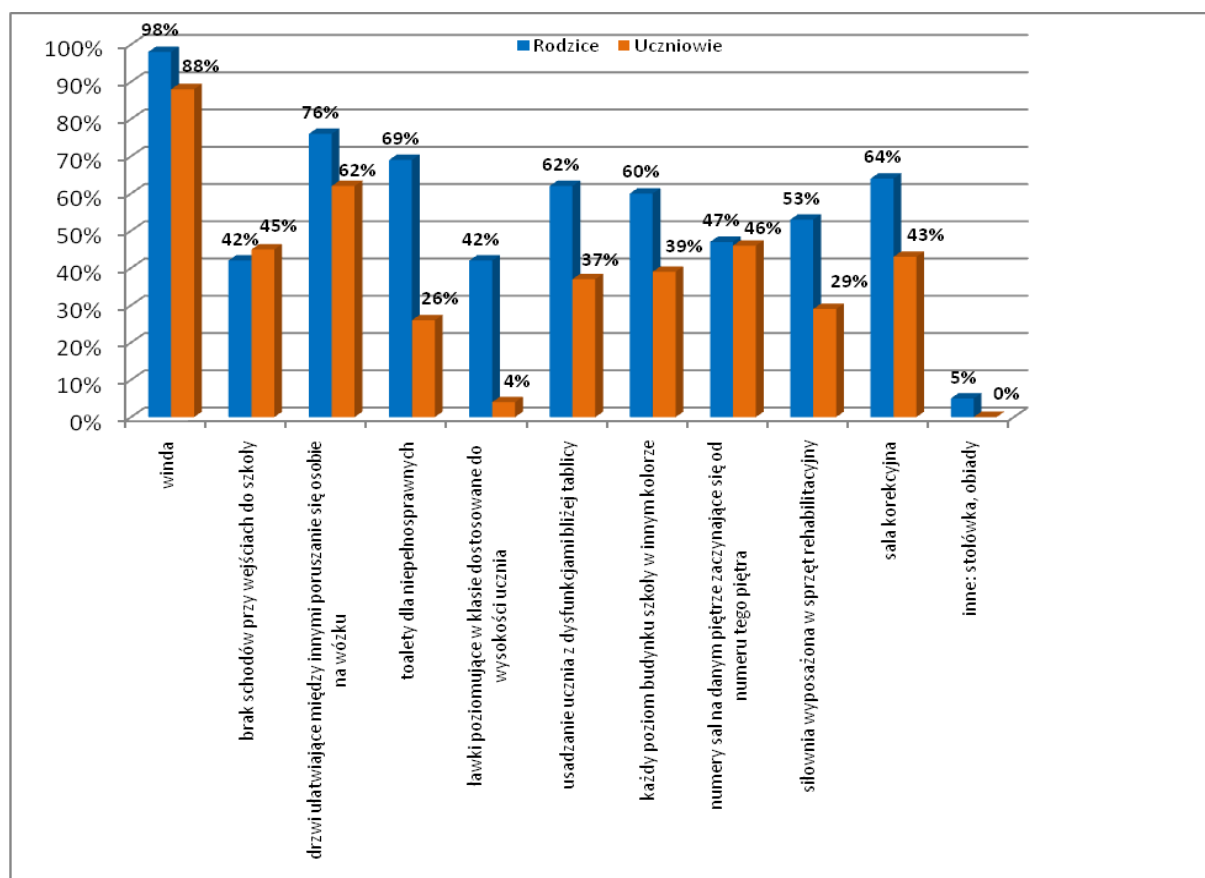
Zespół do spraw ewaluacji zadał wszystkim grupom – rodzicom, nauczycielom i uczniom – jedno, takie samo pytanie dotyczące rozwiązań architektonicznych ułatwiających edukację uczniom z dysfunkcjami. Brzmiało ono: „**Jakie rozwiązania architektoniczne ułatwiają funkcjonowanie uczniom z różnymi dysfunkcjami w szkole Pana/Pani dziecka? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**”. Rodzice odpowiedzieli następująco:

- a) winda – 108 osób – 98%;
- b) brak schodów przy wejściach do szkoły – 46 osób – 42%;
- c) szerokie drzwi ułatwiające między innymi poruszanie się osobie na wózku – 83 osoby – 76%;
- d) toalety dla niepełnosprawnych – 76 osób – 69%;
- e) ławki poziomujące w klasie dostosowane do wysokości ucznia – 46 osób – 42%;
- f) usadzenie ucznia z dysfunkcjami bliżej tablicy – 68 osób – 62%;
- g) każdy poziom budynku szkoły w innym kolorze – 66 osób – 60%;
- h) numery sal na danym piętrze zaczynające się od numeru tego piętra - 51 osób – 47%;
- i) siłownia wyposażona w sprzęt rehabilitacyjny – 59 osób – 53%;
- j) sala korekcyjna – 71 osób – 64%;
- k) inne, jakie?
 - ✓ stołówka – 1 osoba – 1%;
 - ✓ obiady dwudaniowe – 1 osoba – 1%;
 - ✓ stołówka i obiady jak u mamy – 3 osoby – 3%;

Uczniowie na takie samo pytanie odpowiedzieli:

- a) winda – 106 osób – 88%;
- b) brak schodów przy wejściach do szkoły – 54 osoby – 45%;
- c) szerokie drzwi ułatwiające między innymi poruszanie się osobie na wózku – 75 osób – 62%;
- d) toalety dla niepełnosprawnych – 31 osób – 26%;
- e) ławki poziomujące w klasie dostosowane do wysokości ucznia – 48 osób – 4%;
- f) usadzenie ucznia z dysfunkcjami bliżej tablicy – 44 osoby – 37%;
- g) każdy poziom budynku szkoły w innym kolorze – 47 osób – 39%;
- h) numery sal na danym piętrze zaczynające się od numeru tego piętra - 55 osób – 46%;
- i) siłownia wyposażona w sprzęt rehabilitacyjny – 35 osób – 29%;
- j) sala korekcyjna – 51 osób – 43%;
- k) inne, jakie? – brak wskazań – 0%;

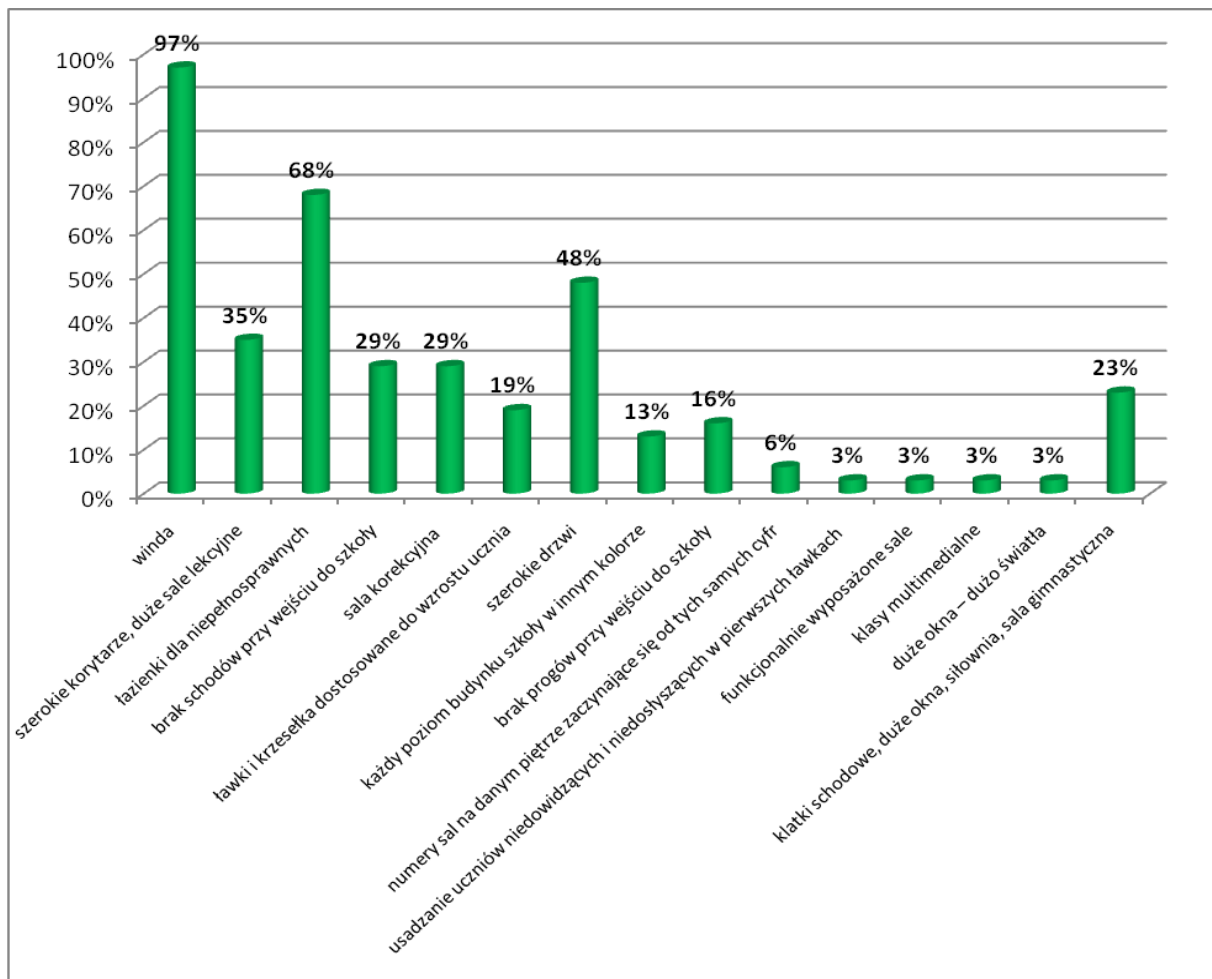
WYKRES NR 17 – „Jakie rozwiązania architektoniczne ułatwiają funkcjonowanie uczniom z różnymi dysfunkcjami w szkole Pana/Pani dziecka?”

Nauczycielom zadano również to pytanie – zamieniono jednak jego charakter z pytania z kafeterią odpowiedzi na pytanie otwarte. Nauczyciele musieli wskazać swoje propozycje. Oto, jakie rozwiązania architektoniczne zapisali nauczyciele:

- winda – 30 osób – 97%;
- szerokie korytarze, duże sale lekcyjne – 11 osób – 35%;
- łazienki dla niepełnosprawnych – 21 osób – 68%;
- brak schodów przy wejściu do szkoły – 9 osób – 29%;
- sala korekcyjna – 9 osób – 29%;
- ławki i krzeselka dostosowane do wzrostu ucznia – 6 osób – 19%;
- szerokie drzwi – 15 osób – 48%;
- każdy poziom budynku szkoły w innym kolorze – 4 osoby – 13%;
- brak progów przy wejściu do szkoły – 5 osób – 16%;
- numery sal na danym piętrze zaczynające się od tych samych cyfr – 2 osoby – 6%;
- usadzanie uczniów niedowidzących i niedosłyszących w pierwszych ławkach – 1 osoba – 3%;
- funkcjonalnie wyposażone sale – 1 osoba – 3%;
- klasy multimedialne – 1 osoba – 3%;
- duże okna – dużo światła – 1 osoba – 3%;
- o) klatki schodowe, duże okna, siłownia, sala gimnastyczna – 7 osób – 23%;

WYKRES NR 18 – „Jakie rozwiązania architektoniczne ułatwiają funkcjonowanie uczniom z różnymi dysfunkcjami w szkole Pana/Pani dziecka?”

W dyspozycjach do wywiadu skierowanego do nauczyciela rewalidanta, nauczyciela wspierającego oraz pedagoga szkolnego zawarliśmy trzy pytania odnoszące się do pierwszego pytania kluczowego:

- 1) Czy, według Pani, szkoła została dostosowana architektonicznie do ucznia z dysfunkcjami?
- 2) Jakie rozwiązania architektoniczne ułatwiają uczniom z dysfunkcjami naukę w szkole?
- 3) Czy dostrzega Pani potrzebę wprowadzenia innych rozwiązań architektonicznych?

Na pytanie pierwsze nauczycielki odpowiedziały odpowiednio:

Rewalidant – „*Uważam, że nasza szkoła jedną z lepiej dostosowanych do potrzeb uczniów z dysfunkcjami architektonicznie*”.

Nauczyciel wspierający: „*Osobiście uważam, że tak. Szkoła została dostosowana architektonicznie do potrzeb uczniów z dysfunkcjami*”.

Pedagog: „*Jako pedagog szkolny mam częsty kontakt z uczniami z dysfunkcjami i sądzę, że szkoła została przystosowana optymalnie*”.

Na pytanie drugie odpowiedzi kształtowały się w sposób następujący:

R: - „*Jeśli chodzi o uczniów z dysfunkcjami ruchowymi, to mogą oni korzystać z windy, mają ułatwione poruszanie się po niej dzięki temu, że przed budynkiem nie ma schodów, są niskie progi, szerokie korytarze i drzwi. Pozostali uczniowie mogą również liczyć na wsparcie*”

poprzez dobrze wyposażone sale, ławki zróżnicowane wysokością, odpowiednie usadzenie w klasie, siłownię, salę korekcyjną”.

NW: *„Według mnie tych rozwiązań jest bardzo dużo. Do najbardziej oczywistych zaliczyć należy windę i toaletę dla niepełnosprawnych. Inne rozwiązania to: sale lekcyjne – duże, widne, przyjazne uczniowi, szerokie drzwi wejściowe, przestronne korytarze, ławki dopasowane do wzrostu ucznia. Na koniec wymienić trzeba udogodnienia w postaci jednego koloru na danym piętrze i odpowiedniej numeracji sal lekcyjnych”.*

P: *„Dostrzegam wiele rozwiązań czysto architektonicznych lub powiązanych z architekturą, które służą uczniowi z dysfunkcjami. Są to: winda, drzwi wejściowe, brak barier architektonicznych przed wejściem (schodów), duże sale lekcyjne, szerokie korytarze, blok sportowy z salą korekcyjną i siłownią. Ponadto wychowawcy dbają o to, by w klasach znajdowały się ławki różnej wysokości, a uczniowie niedowidzący lub niedosłyszący siedzieli bliżej tablicy”.*

Na pytanie, czy osoby, z którymi prowadzono wywiad, widzą potrzebę wprowadzenia jeszcze dodatkowych rozwiązań, uzyskano poniższe odpowiedzi:

R: *„Na tę chwilę uczniowie z dysfunkcjami mają optymalnie dostosowaną szkołę. Biorąc pod uwagę to, że uczniowie chorują na różne choroby, być może w przyszłości trzeba będzie zmodernizować szkołę”.*

NW: *„Nie widzę potrzeby wprowadzania innych rozwiązań architektonicznych”.*

P: *„Jak na obecną chwilę nie należy, według mnie, wprowadzać innych rozwiązań architektonicznych”.*

Pytanie 2 – „Jakie działania podejmuje szkoła celem wspierania ucznia z trudnościami w nauce i ucznia zdolnego?”

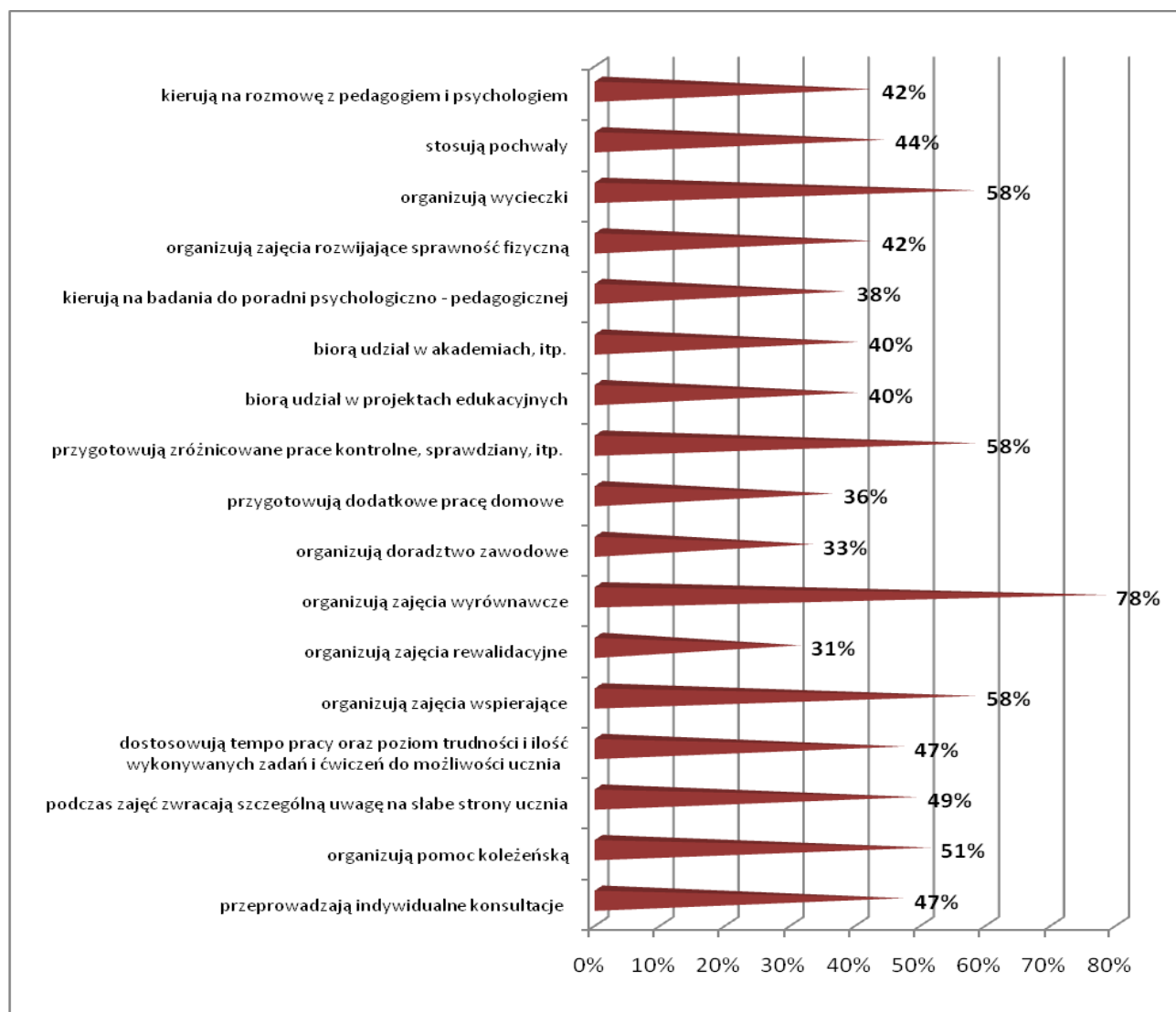
Na pytanie to szukaliśmy odpowiedzi poprzez ankietę skierowaną do rodziców, nauczycieli i uczniów i analizę dokumentów (protokoły rad pedagogicznych - sprawozdanie rewalidanta, karty klasyfikacyjne, dostosowania do egzaminu próbnego i właściwego, dzienniki karciane).

W ankiecie do rodziców zawarto cztery pytania. Pierwsze brzmiało: **„Kluczowym czynnikiem w nauczaniu jest elastyczność, czyli uznanie, że dzieci uczą się w różnym tempie. W związku z tym – jakie działania podejmują nauczyciele uczący Pana/Pani dziecko? Proszę zaznaczyć wszystkie stosowane przez nauczyciela działania.”** Rodzice odpowiedzieli następująco:

- a) przeprowadzają indywidualne konsultacje – 51 osób – 47%;
- b) organizują pomoc koleżeńską – 56 osób – 51%;
- c) podczas zajęć zwracają szczególną uwagę na słabe strony ucznia – 54 osoby – 49%;
- d) dostosowują tempo pracy oraz poziom trudności i ilość wykonywanych zadań i ćwiczeń do możliwości ucznia – 51 osób – 47%;
- e) organizują zajęcia wspierające – 64 osoby – 58%;
- f) organizują zajęcia rewalidacyjne – 34 osoby – 31%;
- g) organizują zajęcia wyrównawcze – 86 osób – 78%;
- h) organizują doradztwo zawodowe – 37 osób – 33%;
- i) przygotowują dodatkowe prace domowe – 39 osób – 36%;
- j) przygotowują zróżnicowane prace kontrolne, sprawdziany, itp. – 64 osoby – 58%;
- k) biorą udział w projektach edukacyjnych – 44 osoby – 40%;
- l) biorą udział w akademiach, itp. – 44 osoby – 40%;
- m) kierują na badania do poradni psychologiczno - pedagogicznej – 42 osoby – 38%;
- n) organizują zajęcia rozwijające sprawność fizyczną – 46 osób – 42%;

- o) organizują wycieczki – 64 osoby – 58%;
- p) stosują pochwały – 49 osób – 44%;
- q) kierują na rozmowę z pedagogiem i psychologiem – 46 osób – 42%;
- r) inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;
- s) nauczyciele nie podejmują żadnych działań w tym kierunku – brak odpowiedzi – 0%;

WYKRES NR 19 – „Kluczowym czynnikiem w nauczaniu jest elastyczność, czyli uznanie, że dzieci uczą się w różnym tempie. W związku z tym – jakie działania podejmują nauczyciele uczący Pana/Pani dziecko?”

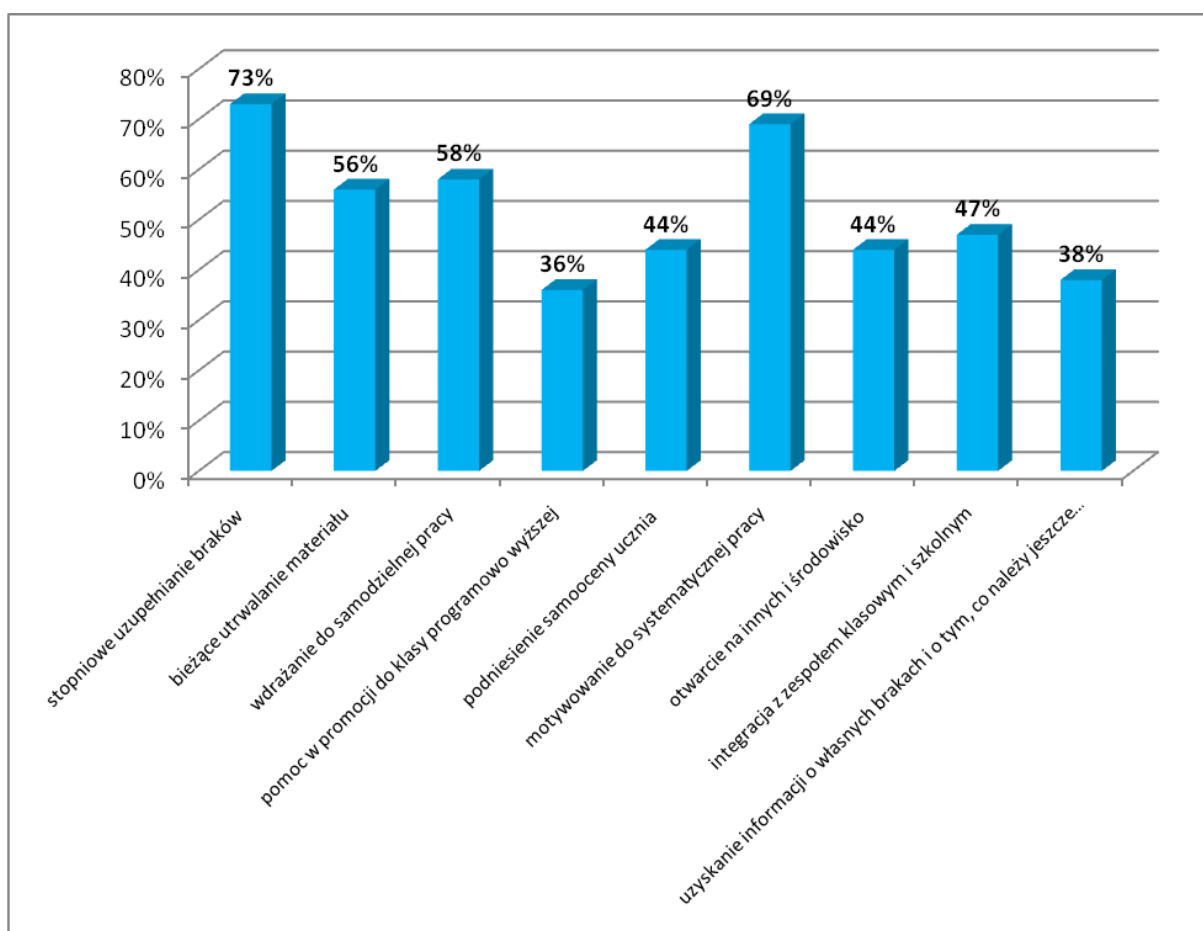

Pytanie „**Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez nauczycieli w pracy z uczniem z trudnościami dydaktycznymi? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**” przyniosło następujące odpowiedzi:

- a) stopniowe uzupełnianie braków – 81 osób – 73%;
- b) bieżące utrwalanie materiału – 61 osób – 56%;
- c) wdrażanie do samodzielnej pracy – 58 osób – 58%;
- d) pomoc w promocji do klasy programowo wyższej – 39 osób – 36%;
- e) podniesienie samooceny ucznia – 49 osób – 44%;
- f) motywowanie do systematycznej pracy – 76 osób – 69%;

- g) otwarcie na innych i środowisko – 49 osób – 44%;
- h) integracja z zespołem klasowym i szkolnym – 51 osób – 47%;
- i) uzyskanie informacji o własnych brakach i o tym, co należy jeszcze uzupełnić – 42 osoby – 38%;
- j) inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;

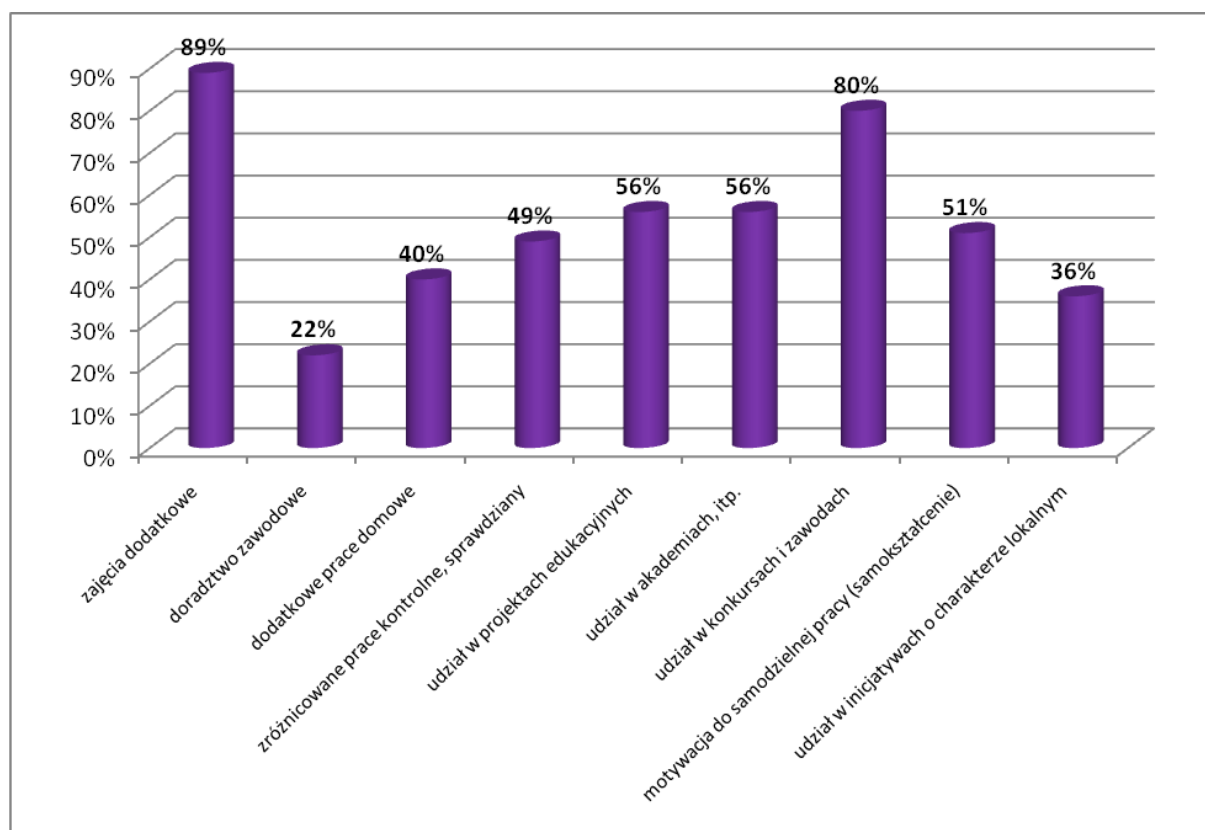
WYKRES NR 20 – „Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez nauczycieli w pracy z uczniem z trudnościami dydaktycznymi?”

Na pytanie – „**Jak wspierają nauczyciele Pana/Pani dziecka uczniów zdolnych w rozwoju ich talentów? Proszę zaznaczyć wszystkie stosowanie działania przez nauczycieli**” – rodzice odpowiedzieli, korzystając z kafeterii:

- a) zajęcia dodatkowe – 98 osób – 89%;
- b) doradztwo zawodowe – 24 osoby – 22%;
- c) dodatkowe prace domowe – 44 osoby – 40%;
- d) zróżnicowane prace kontrolne, sprawdziany, itp. – 54 osoby – 49%;
- e) udział w projektach edukacyjnych – 61 osób – 56%;
- f) udział w akademiach, itp. – 61 osób – 56%;
- g) udział w konkursach i zawodach – 88 osób – 80%;
- h) motywacja do samodzielnej pracy (samokształcenie) – 56 osób – 51%;
- i) udział w inicjatywach o charakterze lokalnym – 39 osób – 36%;
- j) inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;

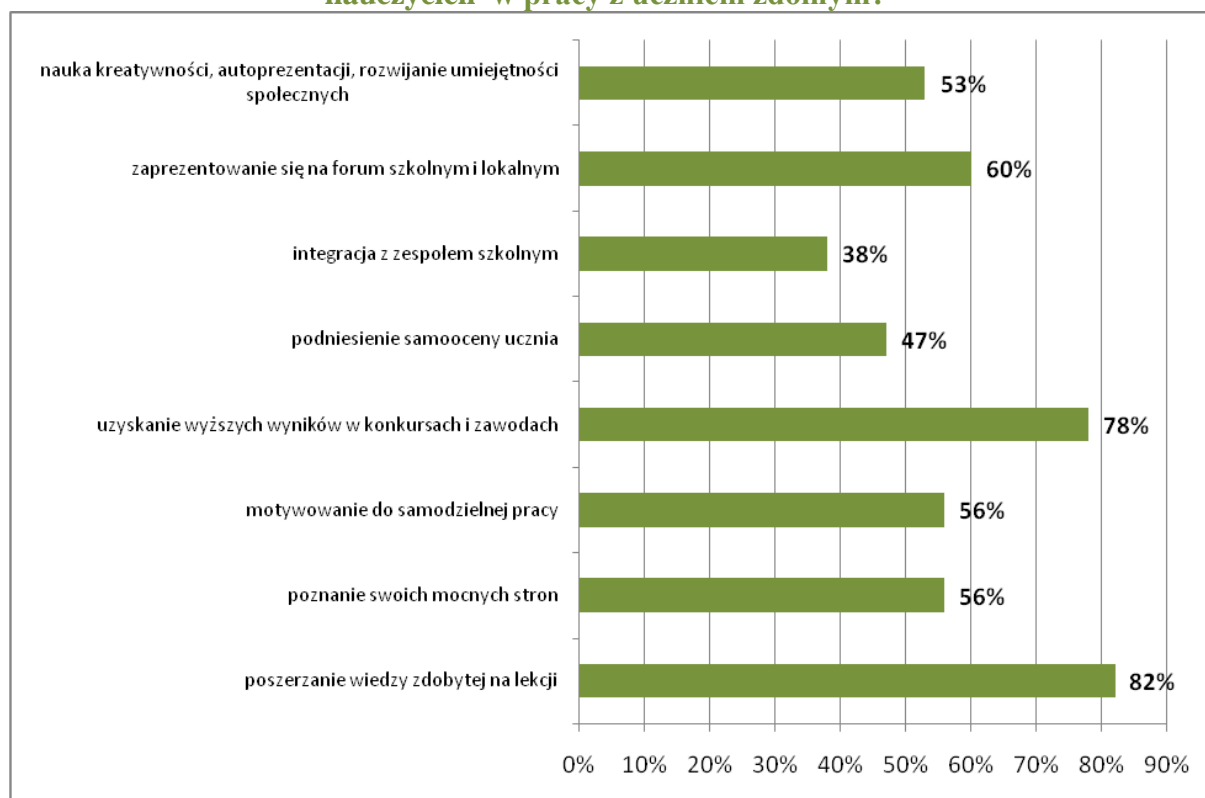
WYKRES NR 21 – „Jak wspierają nauczyciele Pana/Pani dziecka uczniów zdolnych w rozwoju ich talentów”

Ostatnie pytanie skierowane do rodziców brzmiało: „**Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez nauczycieli w pracy z uczniem zdolnym? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**”. Przyniosło ono następujące odpowiedzi:

- poszerzenie wiedzy zdobytej na lekcji – 90 osób – 82%;
- poznanie swoich mocnych stron – 61 osób – 56%;
- motywowanie do samodzielnej pracy – 61 osób – 56%;
- uzyskanie wyższych wyników w konkursach i zawodach – 86 osób – 78%;
- podniesienie samooceny ucznia – 51 osób – 47%;
- integracja z zespołem szkolnym – 42 osoby – 38%;
- zaprezentowanie się na forum szkolnym i lokalnym – 66 osób – 60%;
- nauka kreatywności, autoprezentacji, rozwijanie umiejętności społecznych – 59 osób – 53%;
- inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;

WYKRES NR 22 – „Jak efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez nauczycieli w pracy z uczniem zdolnym?”

W ankiecie do nauczyciela zawarto także cztery pytania. Wszystkie miały charakter otwarty. Na pierwsze – „**Jakie formy, w ramach edukacji włączającej, realizuje Pan/Pani w czasie zajęć dydaktyczno – wyrównawczych? Proszę wskazać przynajmniej kilka przykładów**” – odpowiedziano w sposób następujący:

- ✓ pomoc koleżeńska – 16 osób – 52%;
- ✓ konsultacje – 8 osób – 26%;
- ✓ praca ukierunkowana – 8 osób – 26%;
- ✓ skierowanie na badanie do P P-P – 8 osób – 26%;
- ✓ praca w grupach – 13 osób – 42%;
- ✓ zajęcia indywidualne – 7 osób - 23%;
- ✓ praca indywidualna – 4 osoby – 13%;
- ✓ zajęcia wyrównawcze, rewalidacyjne – 10 osób – 32%;
- ✓ zwracanie uwagi na słabe strony ucznia – 2 osoby – 6%;
- ✓ zróżnicowane prace domowe i sprawdziany – 1 osoba – 3%;
- ✓ pochwały – 3 osoby – 10%;
- ✓ angażowanie uczniów w projekty edukacyjne, akademie, działania klasowe – 1 osoba – 3%;
- ✓ organizowanie wycieczek edukacyjnych – 1 osoba – 3%;
- ✓ włączanie rodziców w proces dydaktyczny – 1 osoba – 3%;
- ✓ aktywizacja ucznia – 1 osoba – 3%;
- ✓ stosowanie pomocy audiowizualnych – 1 osoba – 3%;
- ✓ nie prowadzę takich zajęć – 1 osoba – 3%;
- ✓ dostosowanie tempa pracy do możliwości uczniów – 2 osoby – 6%;
- ✓ wspieram rozwój ucznia – 3 osoby – 10%;
- ✓ doradztwo zawodowe – 2 osoby – 6%;

- ✓ motywuję uczniów – 1 osoba – 3%;
- ✓ pogadanka na godzinach wychowawczych – 2 osoby – 6%;

Kolejne pytanie brzmiało: „**Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez Pana/ Panią w pracy z uczniem z trudnościami edukacyjnymi?**”. Odpowiedzi nauczycieli można pogrupować w sposób następujący:

- ✓ mobilizuję ucznia do systematycznej pracy – 10 osób – 32%;
- ✓ wyrównuję braki uczniów w wiadomościach – 23 osoby – 74%;
- ✓ podnoszenie samooceny – 11 osób – 35%;
- ✓ integrowanie z klasą – 8 osób – 26%;
- ✓ utrwalanie wyników nauczania – 12 osób – 39%;
- ✓ wzrost efektywności nauczania – 4 osoby – 13%;
- ✓ otwarcie na potrzeby innych – 2 osoby – 6%;
- ✓ pomoc w promocji do następnej klasy – 4 osoby – 13%;
- ✓ uzyskiwanie pozytywnych ocen – 1 osoba – 3%;
- ✓ zdobywanie minimalnej wiedzy – 1 osoba – 3%;
- ✓ motywowanie do nauki – 2 osoby – 6%;
- ✓ wyciszenie ucznia, większe skupienie na pracy – 4 osoby – 13%;
- ✓ brak lęków uczniów przed porażką – 1 osoba – 3%;
- ✓ wdrażanie (motywowanie) do pracy – 2 osoby – 6%;

Trzecie pytanie – „**Jak wspiera Pan/Pani uczniów zdolnych w rozwoju ich talentów? Proszę wskazać kilka przykładów**” – przyniosło odpowiedzi, jak niżej:

- ✓ oceniając – 11 osób – 35%;
- ✓ pochwały – 14 osób – 45%;
- ✓ nagrody – 9 osób – 29%;
- ✓ pomocą merytoryczną – 8 osób – 26%;
- ✓ artykuły na stronie szkoły, Urzędu Gminy, w lokalnej prasie – 3 osoby – 10%;
- ✓ zachęcam do korzystania z programów stypendialnych, projektów – 5 osób – 16%;
- ✓ zachęta do rozwijania talentów w grupach – 1 osoba – 3%;
- ✓ zachęta do udziału w konkursach – 7 osób – 23%;
- ✓ przygotowanie do konkursów, olimpiad, zawodów, itp. – 8 osób – 26%;
- ✓ zachęta do pracy – 3 osoby – 10%;
- ✓ zajęcia dodatkowe dla uczniów zdolnych – 9 osób – 29%;
- ✓ podnoszenie wymagań – 2 osoby – 6%;
- ✓ zalecam dodatkowe prace wykraczające poza program – 4 osoby – 13%;
- ✓ wykorzystuję zdolnego ucznia na akademiach szkolnych – 1 osoba – 3%;
- ✓ brak czasu na lekcji, trudności ze znalezieniem czasu – 1 osoba – 3%;
- ✓ nie dotyczy – 1 osoba – 3%;
- ✓ przygotowuję do egzaminu gimnazjalnego – 1 osoba – 3%;
- ✓ doradztwo zawodowe – 1 osoba – 3%;
- ✓ motywuję ucznia – 1 osoba – 3%;

Powyższe zestawienie sugeruje, że nie przemyśleliśmy naszych odpowiedzi. Niektóre wskazane przykłady wspierania to tak naprawdę formy promocji sukcesów uczniowskich. Ponadto niektóre wypowiedzi są niezrozumiałe dla zespołu ewaluacyjnego.

Czwarte pytanie – „**Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez Pana/Panią w pracy z uczniem zdolnym?**” dało zespołowi następujące odpowiedzi:

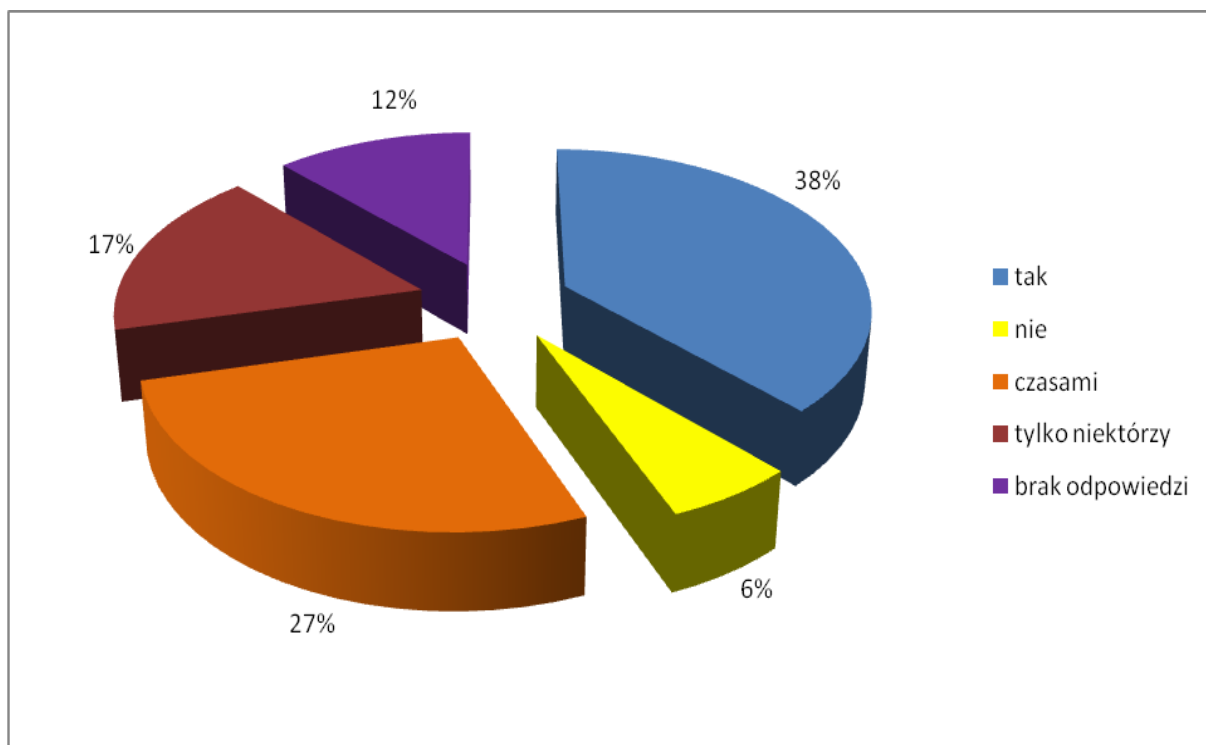
- ✓ integracja grupy – 14 osób – 45%;
- ✓ prezentowanie na forum szkoły, środowiska – 2 osoby – 6%;
- ✓ wzrost kreatywności – 2 osoby – 6%;
- ✓ zwiększona motywacja ucznia do pracy – 2 osoby – 6%;
- ✓ empatia (rozwój empatii) – 6 osób – 19%;

- ✓ uwrażliwienie na potrzeby innych – 6 osób – 19%;
- ✓ wsparcie merytoryczne – 2 osoby – 6%;
- ✓ poprawa poziomu wiedzy uczniów – 4 osoby – 13%;
- ✓ uczeń poznaje swoje mocne strony – 2 osoby – 6%;
- ✓ uzupełnienie różnic – 1 osoba – 3%;
- ✓ zainteresowanie przedmiotem – 3 osoby – 10%;
- ✓ poszerzanie wiedzy – 6 osób – 19%;
- ✓ możliwość startowania w konkursach – 2 osoby – 6%;
- ✓ wzrost samodyscypliny i samokształcenia – 1 osoba – 3%;
- ✓ dzielenie się wiedzą z innymi uczniami – 1 osoba – 3%;
- ✓ podniesienie samooceny – 2 osoby – 6%;
- ✓ rozwijanie zainteresowań i talentów ucznia – 4 osoby – 13%;
- ✓ rozwiązywanie dodatkowych zadań – 1 osoba – 3%;
- ✓ nauka tolerancji wobec innych osób – 2 osoby – 6%;
- ✓ przygotowanie uczniów do wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej – 1 osoba – 3%;
- ✓ przełamywanie barier – 1 osoba – 3%;
- ✓ wdrażanie do samodzielnej pracy – 1 osoba – 3%;

Uczniowi w ankiecie zadano pięć pytań odnośnie tego pytania kluczowego. Pierwsze brzmiało: „**Czy nauczyciele różnicują na lekcjach wymagania w zależności od możliwości poszczególnych uczniów?**”. Uczniowie odpowiedzieli w sposób następujący:

- a) tak – 46 osób - 38%;
- b) nie – 7 osób - 6%;
- c) czasami – 32 osoby - 27%;
- d) tylko niektórzy – 21 osób - 17%;
- e) brak odpowiedzi – 14 osób – 12%;

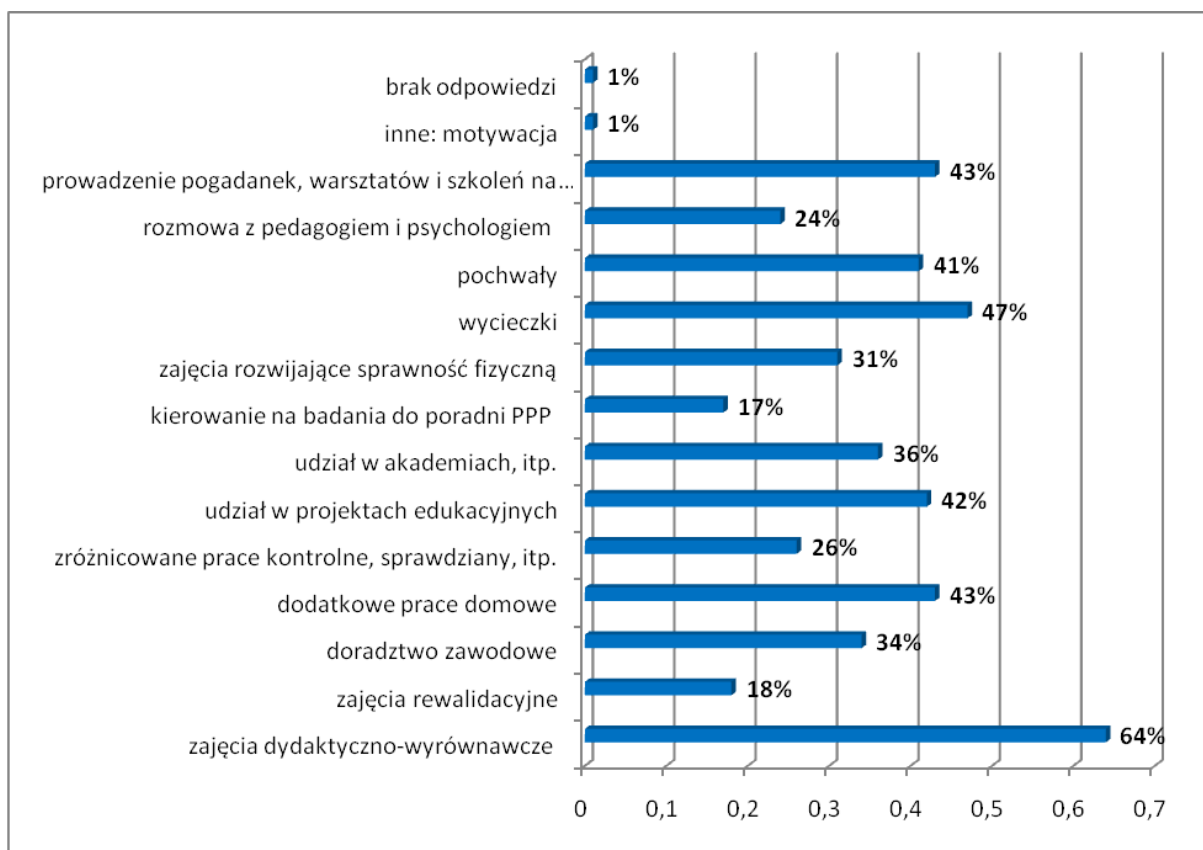
WYKRES NR 23 – „Czy nauczyciele różnicują na lekcjach wymagania w zależności od możliwości poszczególnych uczniów?”

Pytanie drugie – „**Za pomocą jakich form nauczyciele realizują w szkole cele edukacji włączającej w stosunku do uczniów potrzebujących pomocy? Proszę zaznaczyć wszystkie stosowane działania przez Twoich nauczycieli**” – przyniosło poniższe odpowiedzi:

- a) zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze – 77 osób - 64%;
- b) zajęcia rewalidacyjne – 22 osoby - 18%;
- c) doradztwo zawodowe - 41 osób - 34%;
- d) dodatkowe prace domowe – 51 osób - 43%;
- e) zróżnicowane prace kontrolne, sprawdziany, itp. – 31 osób - 26%;
- f) udział w projektach edukacyjnych – 50 osób - 42%;
- g) udział w akademiach, itp. – 43 osoby - 36%;
- h) kierowanie na badania do poradni PPP – 20 osób - 17%;
- i) zajęcia rozwijające sprawność fizyczną – 37 osób - 31%;
- j) wycieczki – 56 osób - 47%;
- k) pochwały – 49 osób - 41%;
- l) rozmowa z pedagogiem i psychologiem – 29 osób - 24%;
- m) prowadzenie pogadanek, warsztatów i szkoleń na temat umiejętnego uczenia się – 51 osoby - 43%
- n) inne, jakie?
- ✓ motywacja – 1 osoba – 1%;
- o) brak odpowiedzi – 1 osoba – 1%;

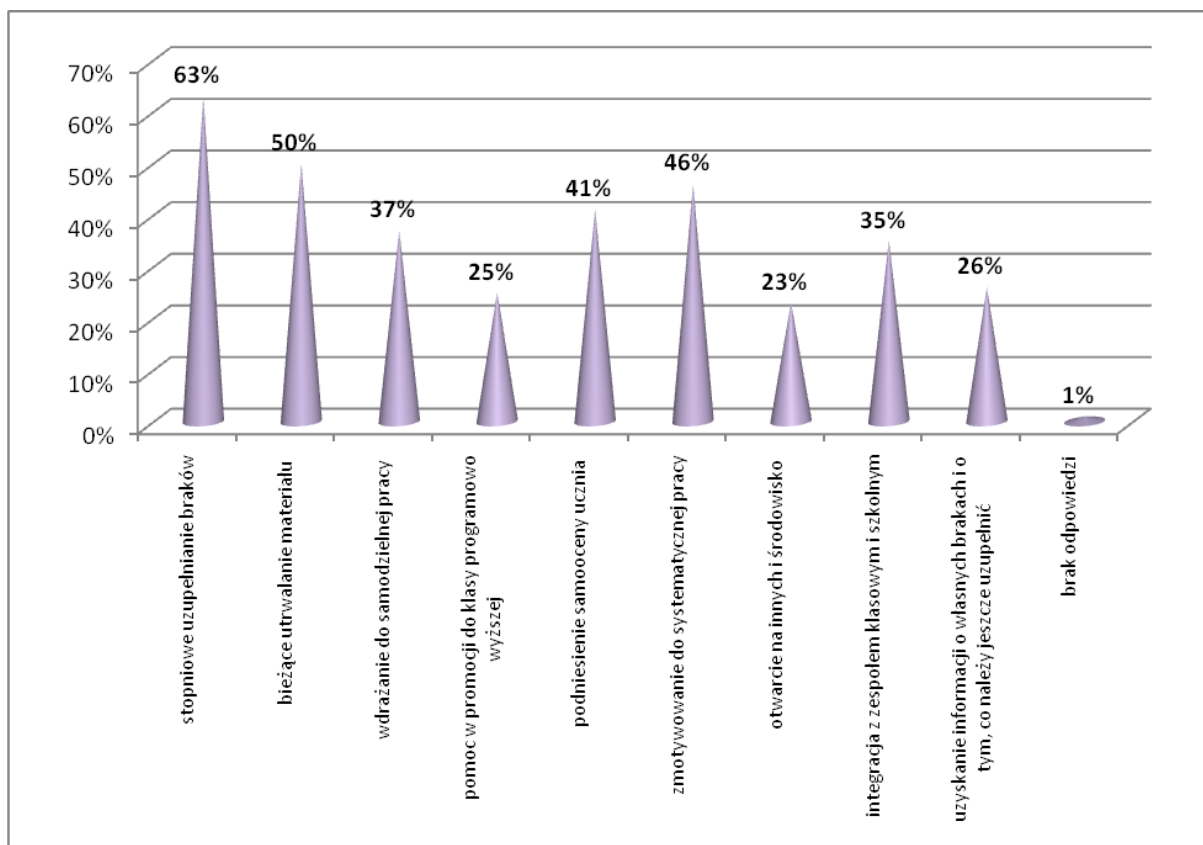
WYKRES NR 24 – „Za pomocą jakich form nauczyciele realizują w szkole cele edukacji włączającej w stosunku do uczniów potrzebujących pomocy?”

Kolejne pytanie brzmiało: „**Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez Twoich nauczycieli w pracy z uczniem z potrzebującym pomocy? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**”. Młodzież odpowiedziała na nie w sposób następujący:

- a) stopniowe uzupełnianie braków – 75 osób - 63%;
- b) bieżące utrwalanie materiału – 60 osób - 50%;
- c) wdrażanie do samodzielnej pracy – 44 osoby - 37%;
- d) pomoc w promocji do klasy programowo wyższej – 30 osób - 25%;
- e) podniesienie samooceny ucznia – 49 osób - 41%;
- f) zmotywowanie do systematycznej pracy – 55 osób - 46%;
- g) otwarcie na innych i środowisko – 27 osób - 23%;
- h) integracja z zespołem klasowym i szkolnym – 42 osoby - 35%;
- i) uzyskanie informacji o własnych brakach i o tym, co należy jeszcze uzupełnić – 31 osób - 26%;
- j) inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;
- k) brak odpowiedzi – 1 osoba – 1%;

WYKRES NR 25 – „Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez Twoich nauczycieli w pracy z uczniem z potrzebującym pomocy?”

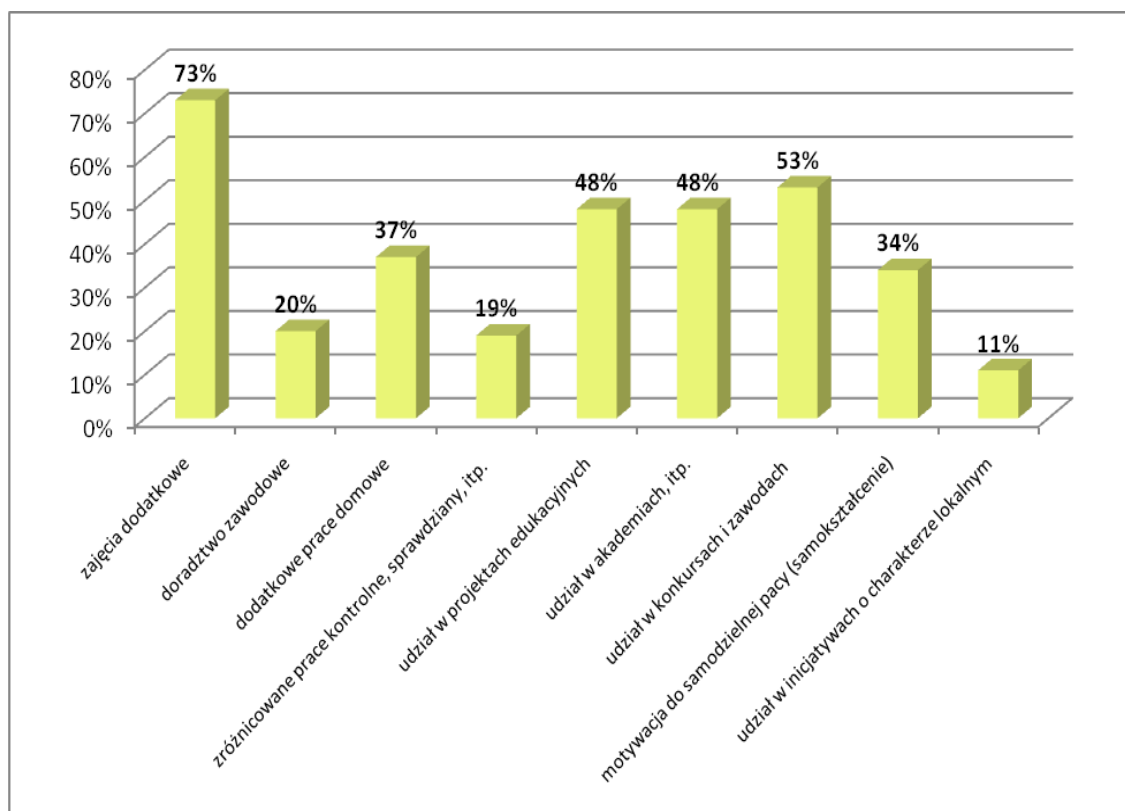

Przedostatnie pytanie brzmiało: „**Jak wspierają nauczyciele uczniów zdolnych w rozwoju ich talentów? Proszę zaznaczyć wszystkie stosowane działania przez Twoich nauczycieli**”. Uzyskano na nie następujące odpowiedzi:

- a) zajęcia dodatkowe - 87 osób - 73%;
- b) doradztwo zawodowe – 24osoby - 20%;
- c) dodatkowe prace domowe – 44 osoby - 37%;
- d) zróżnicowane prace kontrolne, sprawdziany, itp. - 23osoby - 19%;

- e) udział w projektach edukacyjnych – 58 osób - 48%;
- f) udział w akademiach, itp. – 57 osób - 48%;
- g) udział w konkursach i zawodach - 63osoby - 53%;
- h) motywacja do samodzielnej pacy (samokształcenie) 41osób - 34%;
- i) udział w inicjatywach o charakterze lokalnym – 13 osób - 11%;
- j) inne, jakie? – 0 osób – 0%;

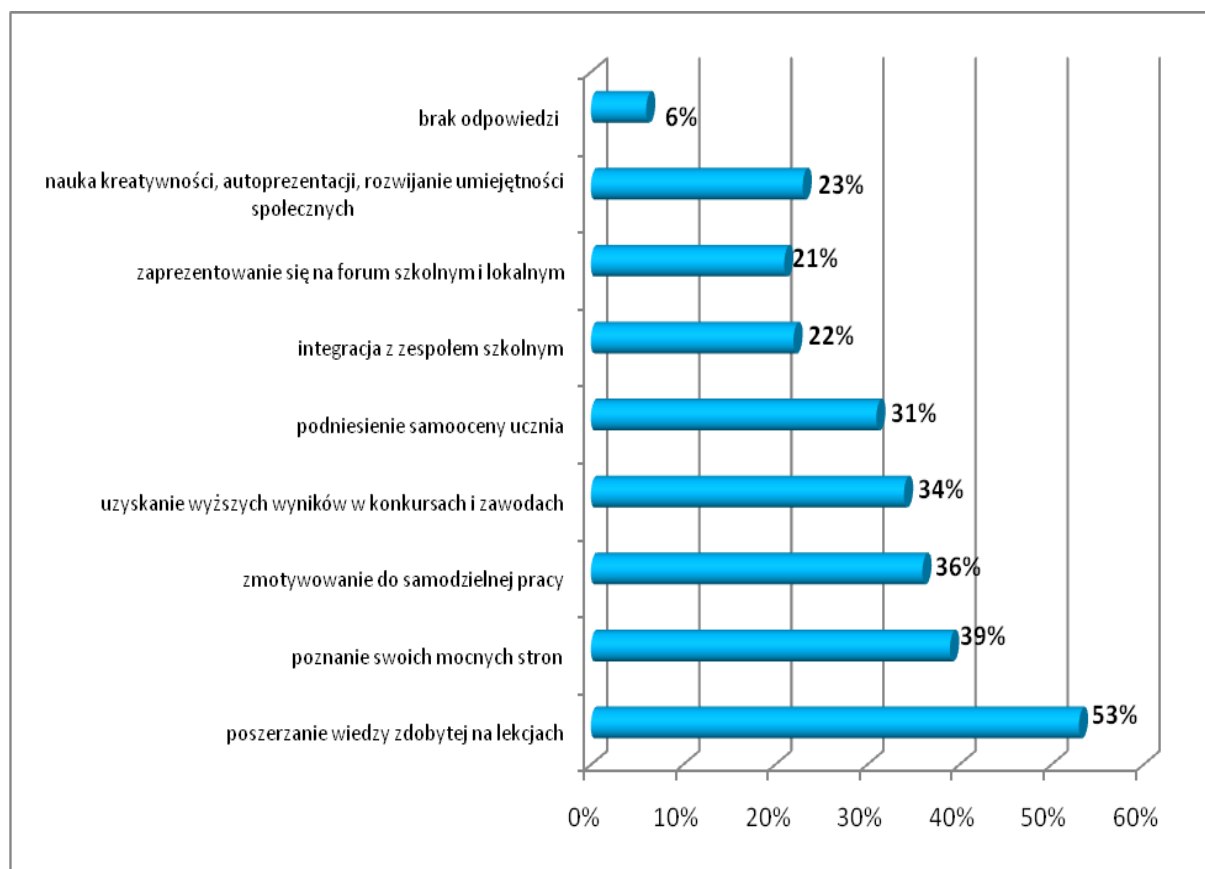
WYKRES NR 26 – „Jak wspierają nauczyciele uczniów zdolnych w rozwoju ich talentów?”

Ostatnie pytanie - „**Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez Twoich nauczycieli w pracy z uczniem zdolnym? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**” przyniosło następujące odpowiedzi:

- a) poszerzanie wiedzy zdobytej na lekcjach - 63 osoby - 53%;
- b) poznanie swoich mocnych stron - 47osób - 39%;
- c) zmotywowanie do samodzielnej pracy – 43osoby - 36%;
- d) uzyskanie wyższych wyników w konkursach i zawodach - 41osób - 34%;
- e) podniesienie samooceny ucznia – 37 osób - 31%;
- f) integracja z zespołem szkolnym – 26 osób - 22%;
- g) zaprezentowanie się na forum szkolnym i lokalnym – 25 osób - 21%;
- h) nauka kreatywności, autoprezentacji, rozwijanie umiejętności społecznych – 28 osób - 23%;
- i) inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;
- j) brak odpowiedzi – 7 osób – 6%;

WYKRES NR 27 – „Jakie efekty przynosi edukacja włączająca stosowana przez Twoich nauczycieli w pracy z uczniem zdolnym?”

Odpowiedzi na powyższe pytanie szukano również poprzez analizę dokumentów. Przeanalizowano między innymi protokoły rad pedagogicznych. W protokole z dnia 22 sierpnia 2014 roku odnaleziono bardzo szczegółowe sprawozdanie pani dyrektor z realizacji Planu Pracy Dydaktyczno – Wychowawczo – Opiekuńczej oraz Planu Nadzoru Pedagogicznego. Zawarto w niej analizę działań podjętych w celu wspierania uczniów z trudnościami i uczniów niezwykle zdolnych (np. realizacja zajęć rewalidacyjnych, edukacyjno – terapeutycznych – str. 222 – 223). W tym samym protokole odnaleźć można sprawozdanie nauczyciela rewalidanta – str. 66 – 67. Zawarto w nim szczególne omówienie działań podjętych w trakcie nauczania uczniów na zajęciach rewalidacyjnych.

W protokole rady pedagogicznej z dnia 15 sierpnia 2014 roku odnaleziono harmonogram zajęć wynikających z art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela. Można się z niego dowiedzieć, jakie koła zainteresowań i zajęcia wyrównawcze zaoferowano młodzieży.

Protokół rady pedagogicznej z dnia 15 października 2014 (Dostosowanie warunków i form przeprowadzenia egzaminu gimnazjalnego) przyniósł informację na temat tego, jak wspieramy uczniów z dysfunkcjami podczas egzaminu gimnazjalnego.

W protokole rady pedagogicznej z dnia 29 stycznia 2015 roku – karty klasyfikacyjne - znajdziemy szczegółową analizę wyników nauczania. Dużo uwagi poświęcono w niej uczniom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Wskazano deficyty i działania skierowane do uczniów celem ich wyeliminowania. Zapisano, jakimi zajęciami dodatkowymi objęto poszczególne jednostki.

Na koniec poddano analizie protokół rady pedagogicznej z dnia 2 marca 2015 roku. Znajduje się tam między innymi sprawozdanie nauczyciela rewalidanta, w którym wskazano cele zajęć mówiące o tym, jakie umiejętności ćwiczyliśmy podczas pracy z uczniem. Podano

także metody pracy wykorzystywane podczas lekcji. W punkcie 7 przedstawiono sprawozdanie z realizacji planu nadzoru pedagogicznego. W wielu jego punktach mowa jest o tym, jak wspierano uczniów słabych i zdolnych, jakie metody stosowano celem uzyskania jak najwyższych wyników. Podobnych informacji udziela nam sprawozdanie pedagoga szkolnego.

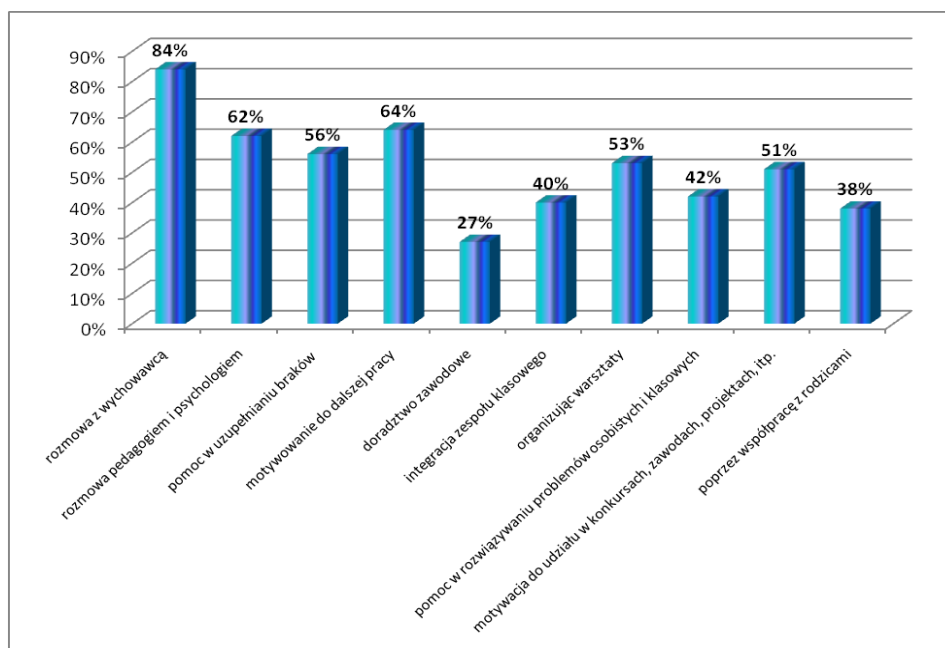
Pytanie 3 – „Jak szkoła pomaga uczniom z problemami emocjonalnymi i wychowawczymi?”

Na pytanie to szukaliśmy odpowiedzi poprzez ankietę skierowaną do rodziców, nauczycieli i uczniów oraz wywiady z pedagogiem, nauczycielem rewalidantem i nauczycielem wspierającym. Pytania skierowane w ankietach do wszystkich badanych grup były bardzo podobne.

W ankiecie do rodziców zawarto trzy pytania. Pierwsze brzmiało: „**W jaki sposób nauczyciele wspierają Pana/Pani dziecko emocjonalnie? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**”. Ankietowani odpowiadali następująco:

- rozmowa z wychowawcą – 93 osoby – 84%;
- rozmowa pedagogiem i psychologiem – 68 osób – 62%;
- pomoc w uzupełnianiu braków – 61 osób – 56%;
- motywowanie do dalszej pracy (np.: poprzez pochwały) – 71 osób – 64%;
- doradztwo zawodowe – 29 osób – 27%;
- integracja zespołu klasowego – 44 osoby – 40%;
- organizując warsztaty (np.: jak się uczyć, integracyjne dla klas pierwszych) – 59 osób – 53%;
- pomoc w rozwiązywaniu problemów osobistych i klasowych – 46 osób – 42%;
- motywacja do udziału w konkursach, zawodach, projektach, itp. – 56 osób – 51%;
- poprzez współpracę z rodzicami – 42 osób – 38% ;
- inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;

WYKRES NR 28 – „W jaki sposób nauczyciele wspierają Pana/Pani dziecko emocjonalnie?”

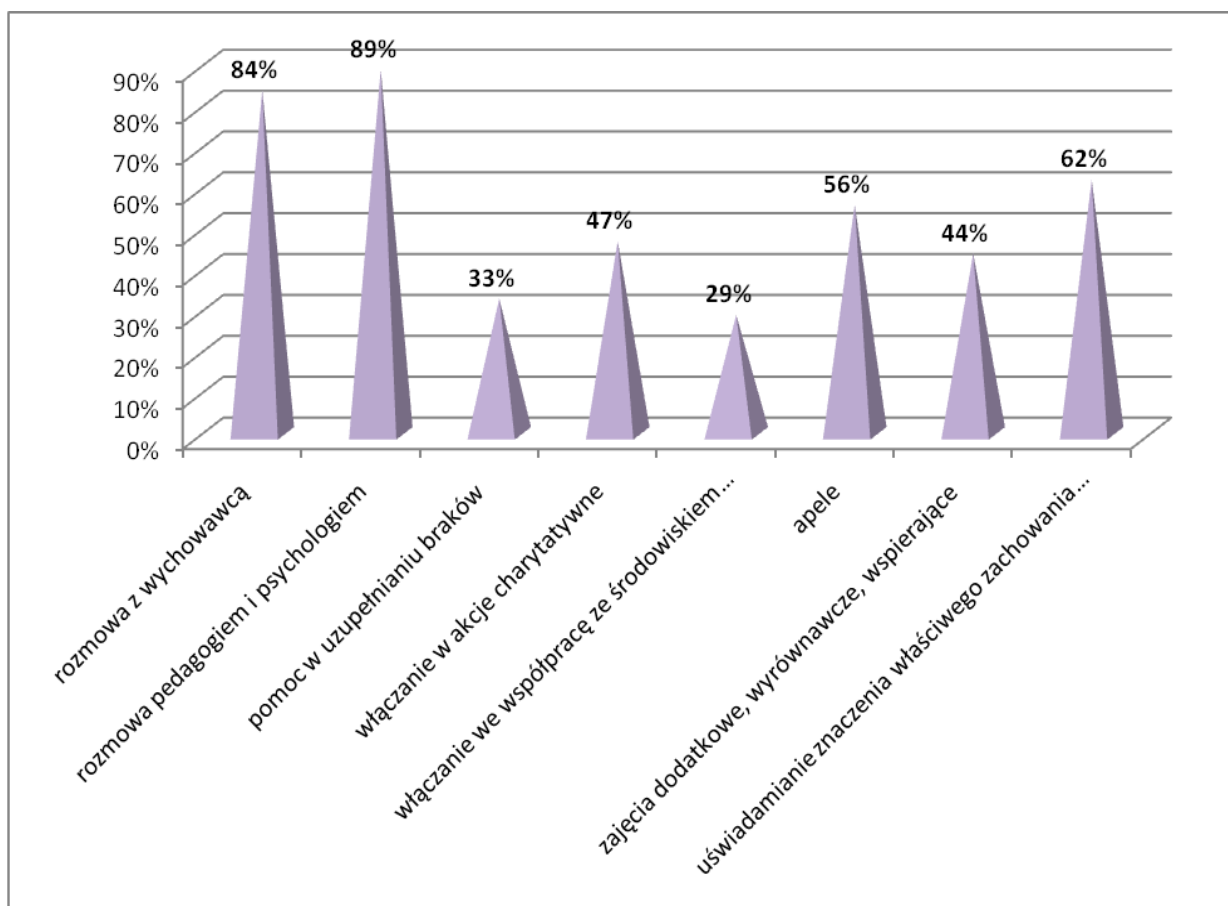

„Jakie metody stosują nauczyciele uczący Pana/Pani dziecko w celu redukcji niepożądanych zachowań, kształtowania właściwych postaw moralnych? Proszę wskazać *wszystkie możliwe odpowiedzi*”. Na to pytanie rodzice odpowiadali jak niżej:

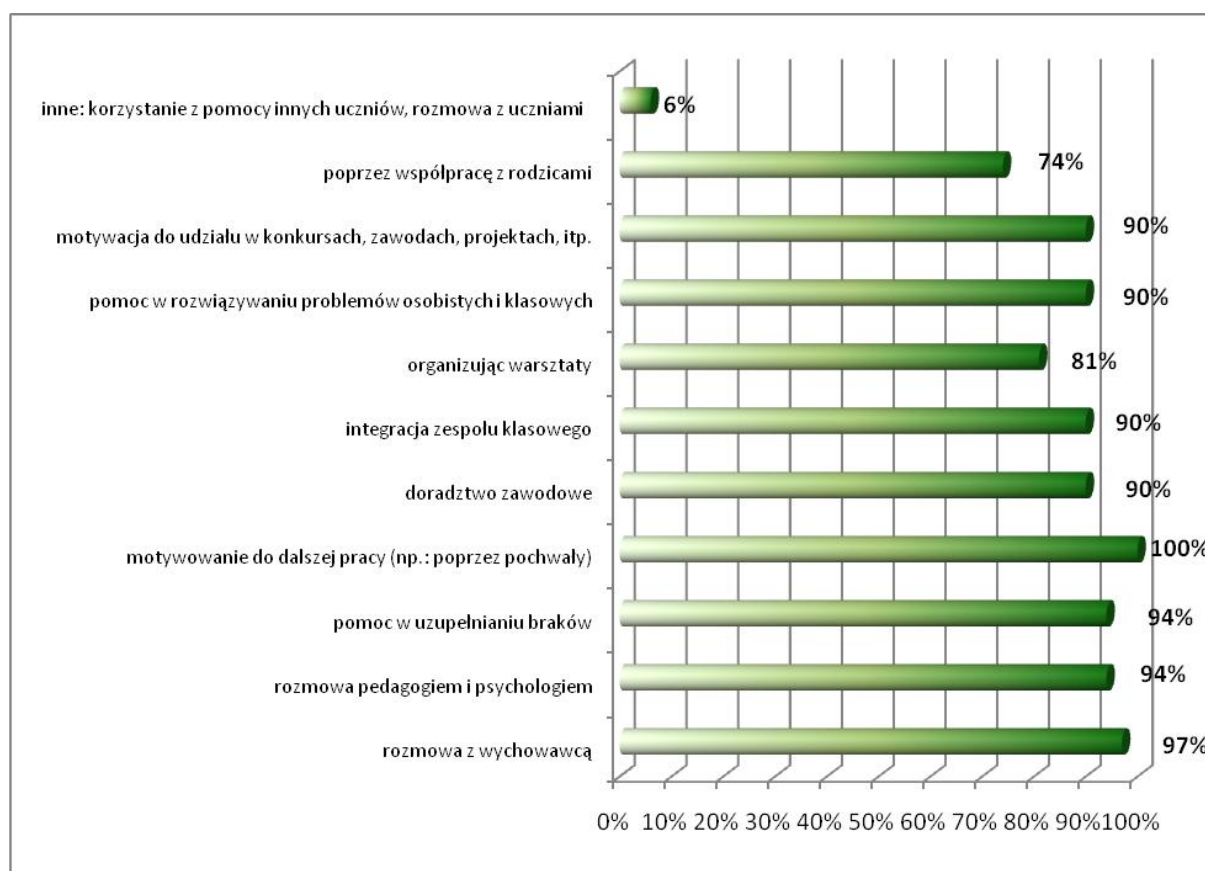
- a) rozmowa z wychowawcą – 93 osoby – 84%;
- b) rozmowa pedagogiem i psychologiem – 98 osób – 89%;
- c) pomoc w uzupełnianiu braków – 37 osób – 33%;
- d) włączanie w akcje charytatywne – 51 osób – 47%;
- e) włączanie we współpracę ze środowiskiem lokalnym – 32 osoby – 29%;
- f) apele – 61 osób – 56%;
- g) zajęcia dodatkowe, wyrównawcze, wspierające – 49 osób – 44%;
- h) uświadamianie znaczenia właściwego zachowania się – 68 osób – 62%;
- i) inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%;

Wyniki powyższe pokazują, że rodzice dostrzegają przede wszystkim rolę wychowawcy, pedagoga szkolnego i psychologa. Według nich to rozmowy ze wskazanymi osobami zapadły rodzicom w pamięci, jako metody służące redukcji niepożądanych zachowań, kształtowaniu właściwych postaw moralnych. Można powiedzieć, że uświadamiają sobie to, że dzieci nie zawsze zachowują się właściwie, dlatego uświadamianie im znaczenia właściwego zachowania również podkreśla dość duży odsetek ankietowanych.

WYKRES NR 29 – „Jakie metody stosują nauczyciele uczący Pana/Pani dziecko w celu redukcji niepożądanych zachowań, kształtowania właściwych postaw moralnych?”

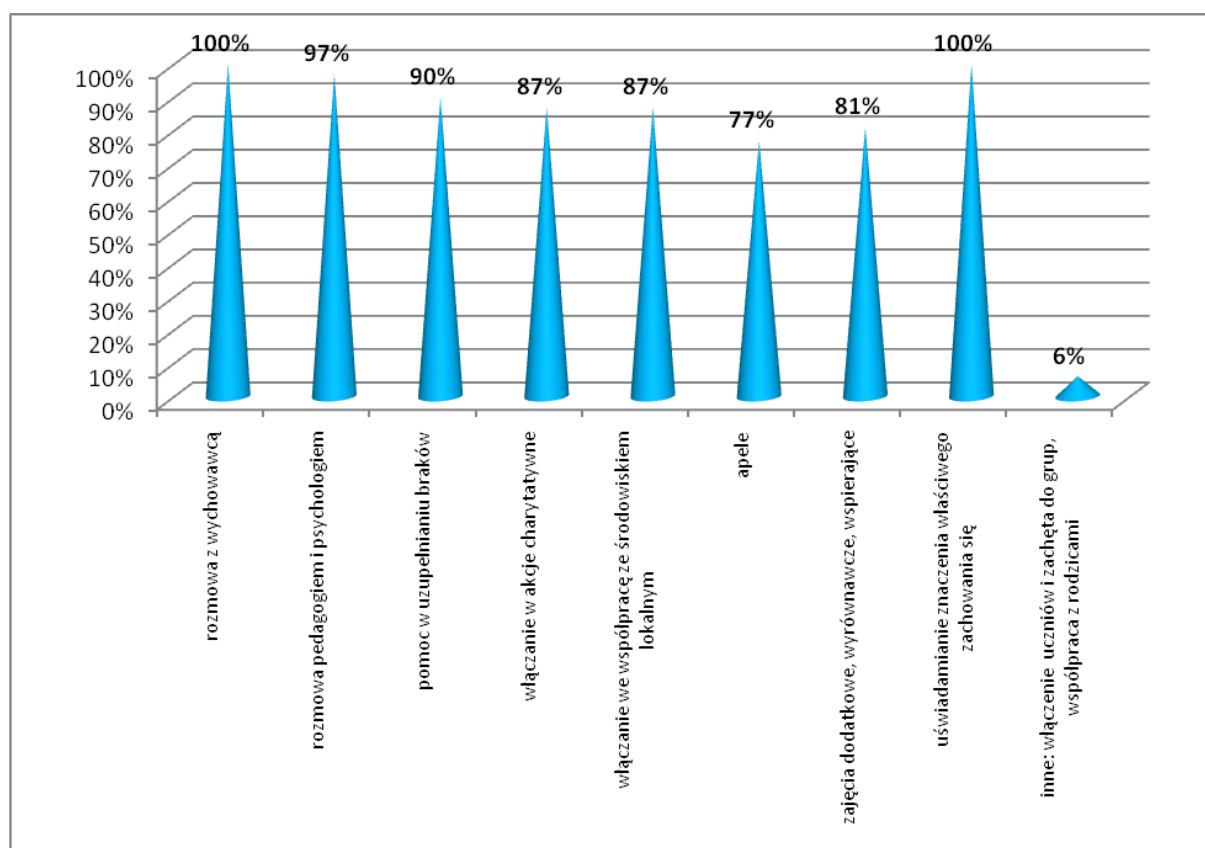
WYKRES NR 30 – „W jaki sposób Pan/Pani wspiera emocjonalnie uczniów?”

Na drugie pytanie: „**Jakie metody stosują Pan/Pani w celu redukcji niepożądanych zachowań, kształtowaniu właściwych postaw moralnych u swoich uczniów? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**” – nauczyciele wskazali następujące metody:

- rozmowa z wychowawcą – 31 osób – 100%;
- rozmowa pedagogiem i psychologiem – 30 osób – 97%;
- pomoc w uzupełnianiu braków – 28 osób – 90%;
- włączanie w akcje charytatywne – 27 osób – 87%;
- włączanie we współpracę ze środowiskiem lokalnym – 27 osoby – 87%;
- apele – 24 osób – 77%;
- zajęcia dodatkowe, wyrównawcze, wspierające – 25 osób – 81%;
- uświadamianie znaczenia właściwego zachowania się – 31 osób – 100%;
- inne, jakie?
 - ✓ włączenie uczniów i zachęta do grup – 1 osoba – 3%;
 - ✓ współpraca z rodzicami – 1 osoba – 3%;

WYKRES NR 31 – „Jakie metody stosują Pan/Pani w celu redukcji niepożądanych zachowań, kształtowaniu właściwych postaw moralnych u swoich uczniów?”

Na ostatnie pytanie: „Czy Pan/Pani? *Proszę podkreślić właściwą odpowiedź*” – nauczyciele odpowiadali następująco:

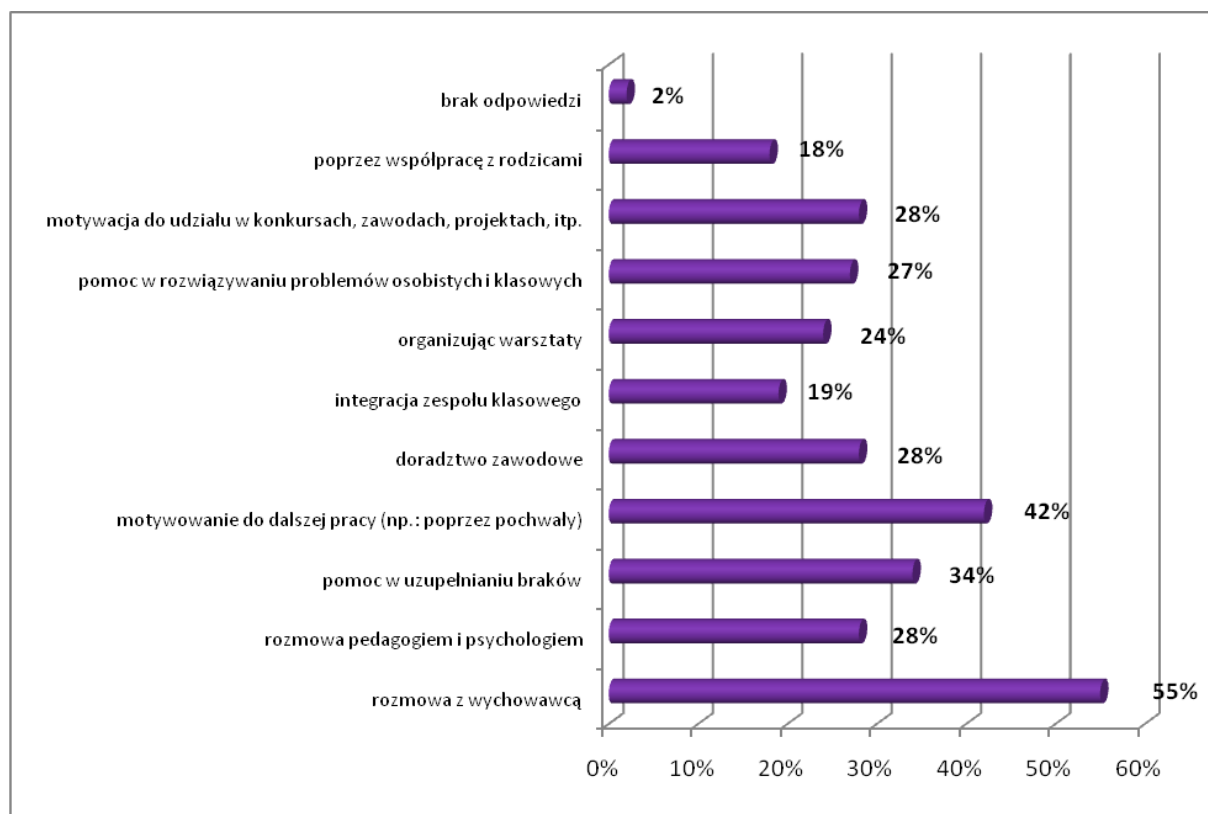
- traktuje uczniów z szacunkiem:
 - tak – 31 osób - 100%
 - nie - 0 osób - 0%
- zna dobrze słabe i mocne strony każdego ucznia oraz jego sytuację rodzinną:
 - tak – 26 osób – 84%
 - nie - 4 osoby - 13%
 - brak odpowiedzi – 1 osoba – 3%
- stawia jasne i uczciwe wymagania dostosowane do potrzeb i możliwości ucznia:
 - tak - 31 osób - 100%
 - nie - 0 osób - 0%
- zachęca, pomaga i daje pozytywne informacje zwrotne:
 - tak - 31 osób - 100%
 - nie – 0 osób - 0%
- troszczy się, jest ciepły, serdeczny i pokazuje, że zależy mu na uczniu:
 - tak - 31 osoby; - 100%
 - nie – 0 osób - 0%
- pomaga rodzicom w rozwiązywaniu bieżących problemów wychowawczych i dydaktycznych:
 - tak - 30 osób - 97%
 - nie 0 osób - 0%
 - brak odpowiedzi – 1 osoba – 3%
- inne, jakie? – brak odpowiedzi – 0%

W ankiecie skierowanej do ucznia zadano podobne, trzy pytania: „**W jaki sposób nauczyciele wspierają Cię emocjonalnie (pomagają Ci rozwiązać różnorodne problemy)? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**” – na to pytanie respondenci udzielili następujących odpowiedzi:

- rozmowa z wychowawcą - 66 osób - 55%;

- b) rozmowa z pedagogiem i psychologiem - 33 osoby - 28%;
- c) pomoc w uzupełnieniu braków – 41 osób - 34%;
- d) motywowanie do dalszej nauki (np.: poprzez pochwały) - 50 osób - 42%;
- e) doradztwo zawodowe - 33 osoby - 28%;
- f) integracja zespołu klasowego – 23 osoby - 19%;
- g) organizując warsztaty (np.: jak się uczyć, integracyjne dla klas pierwszych) - 29 osób - 24%;
- h) pomoc w rozwiązywaniu problemów osobistych i klasowych - 32 osoby - 27%;
- i) motywacja do udziału w konkursach, zawodach, projektach, itp. – 34 osoby - 28%;
- j) poprzez współpracę z rodzicami – 21osób - 18%;
- k) inne, jakie – 0 osób - 0%;
- l) brak odpowiedzi - 2 osoby - 2%;

WYKRES NR 32 – „W jaki sposób nauczyciele wspierają Cię emocjonalnie (pomagają Ci rozwiązać różnorodne problemy)?”

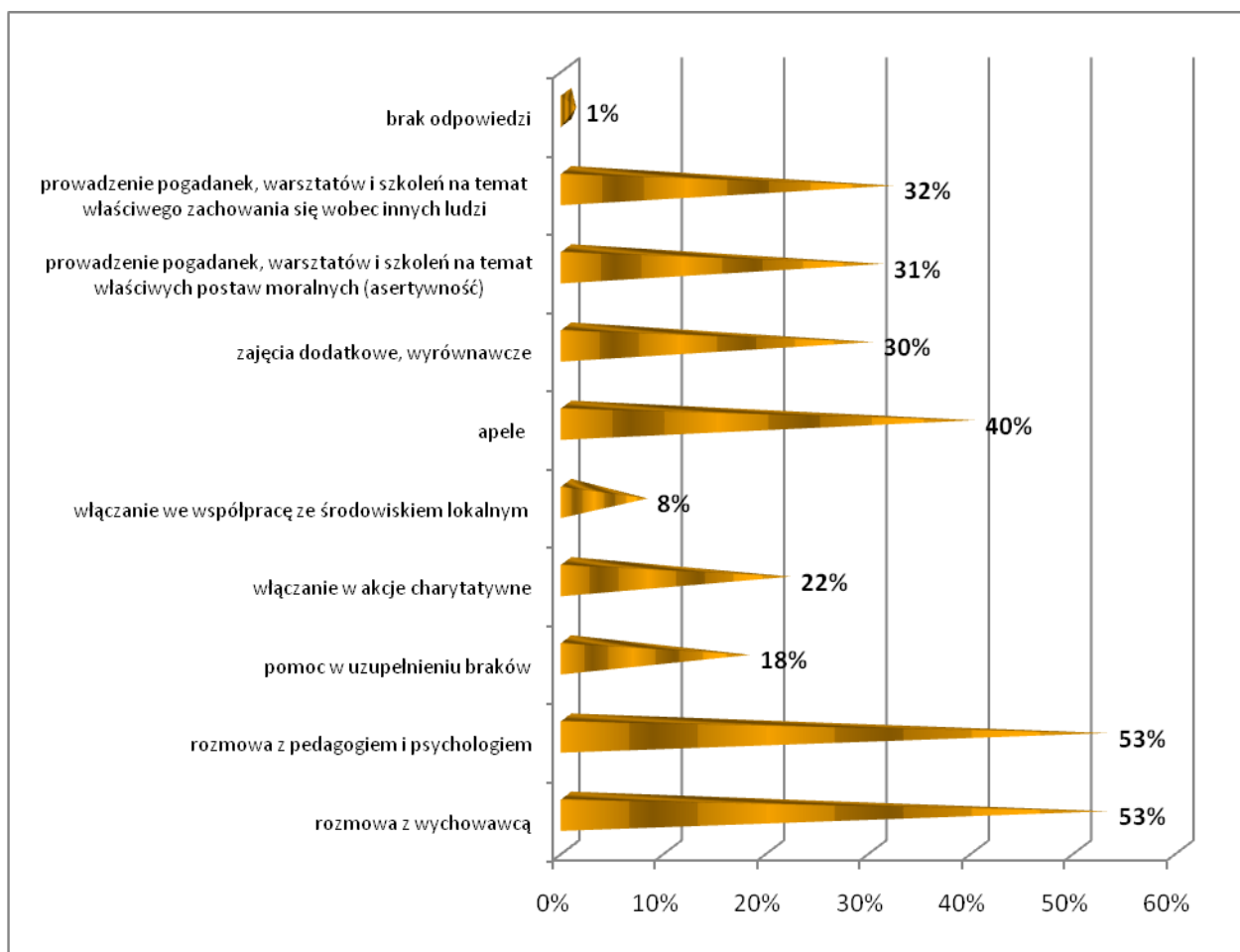

Na kolejne pytanie („**Jakie metody stosują nauczyciele w celu redukcji niepożądanych zachowań, kształtowanie właściwych postaw moralnych? Proszę wskazać wszystkie możliwe odpowiedzi**”) uczniowie odpowiadali:

- a) rozmowa z wychowawcą – 64 osoby - 53%;
- b) rozmowa z pedagogiem i psychologiem – 63 osoby - 53%;
- c) pomoc w uzupełnieniu braków – 22 osoby - 18%;
- d) włączanie w akcje charytatywne - 26 osób - 22%;
- e) włączanie we współpracę ze środowiskiem lokalnym – 10 osób - 8%;
- f) apele – 48 osób - 40%;
- g) zajęcia dodatkowe, wyrównawcze – 36 osób - 30%;

- h) prowadzenie pogadarek, warsztatów i szkoleń na temat właściwych postaw moralnych (asertywność) – 37 osób - 31%;
- i) prowadzenie pogadarek, warsztatów i szkoleń na temat właściwego zachowania się wobec innych ludzi 38 osób - 32%;
- j) inne, jakie – 0 osób - 0%;
- k) brak odpowiedzi - 1 osoba - 1%

WYKRES NR 33 – „Jakie metody stosują nauczyciele w celu redukcji niepożądanych zachowań, kształtowaniu właściwych postaw moralnych?”

W ostatnim pytaniu: „Czy Twój wychowawca, nauczyciel?: *Proszę podkreślić właściwą odpowiedź*” badani wskazali:

- a) traktuje uczniów z szacunkiem:
 - tak – 112 osób - 93%
 - nie – 7 - 6%
 - brak odpowiedzi – 1 osoba - 1%
- b) zna dobrze słabe i mocne strony każdego ucznia oraz jego sytuację rodzinną:
 - tak - 100 osób - 83%
 - nie – 20 - 17%
- c) stawia jasne i uczciwe wymagania dostosowane do potrzeb i możliwości ucznia:
 - tak – 100 osób - 83%
 - nie - 19 osób - 16%
 - brak odpowiedzi – 1 osoba - 1%
- d) zachęca, pomaga i daje pozytywne informacje zwrotne:
 - tak – 103 osoby - 86%
 - nie - 16 osób - 13%
 - brak odpowiedzi – 1 osoba - 1%
- e) troszczy się, jest ciepły, serdeczny i pokazuje, że zależy mu na uczniu:
 - tak - 96 osób - 80%
 - nie - 24 osoby - 20%

f) pomaga rodzicom w rozwiązywaniu bieżących problemów wychowawczych i dydaktycznych:

tak – 8 osób - 73% nie 13; 11% brak odpowiedzi – 1 osoba - 1%

g) inne, jakie? – 0 osób - 0%;

Odpowiedzi na to pytanie szukano także poprzez wywiady przeprowadzone z pedagogiem, nauczycielem rewalidantem i nauczycielem wspierającym. Dwa pytania skierowano do wszystkich trzech nauczycielek. Brzmiały one:

1. Jakie działania podejmuje Pani, aby pomóc uczniowi z problemami emocjonalnymi?
2. Skąd czerpie Pani informacje o tym, że podjęte działania celem wyeliminowania problemów emocjonalnych przynoszą pozytywne skutki?

Osoby, z którymi przeprowadzono wywiady, odpowiadały w sposób następujący na pierwsze pytanie:

Rewalidant: *„Jeśli chodzi o uczniów przebywających na świetlicy, to przede wszystkim przeprowadzam z nimi rozmowy. Próbuję dowiedzieć się, co ich dręczy, czy ktoś im dokucza, co powoduje, że pojawiają się u nich rozterki emocjonalne. Odpowiedzi uczniów ukierunkowują moje dalsze działania. Najczęściej jest to zgłaszanie problemu wychowawcy lub prośba do pani pedagog o to, by przeprowadziła rozmowę z dzieckiem. Jeśli w mojej mocy leżała pomoc uczniowi (rozmowa na osobności, pomoc w pracach domowych, poszukanie ucznia, który pomoże koledze, itp.), staram się jej udzielić. Jeśli zaś chodzi o wsparcie emocjonalne ucznia objętego nauczaniem indywidualnym, to polega ono głównie na luźnych rozmowach z chłopcem, podkreślanie tego, co mu się udaje, a dopiero potem motywowanie do pokonywania trudności. Często zasięgam też informacji na jego temat od starszej siostry czy mamy”.*

Nauczyciel wspierający: *„Jeśli chodzi o moje działania w tym zakresie, to ograniczały się one głównie do dwóch, trzech uczniów. Praca z nimi była o tyle trudna, że to osoby upośledzone umysłowo. Należało z nimi rozmawiać spokojnie, podkreślać to, że każdy problem da się rozwiązać, uważnie wysłuchać. Bardzo często, aby udzielić wsparcia dziecku, trzeba było nawiązać kontakt z rodzicami. Tylko wspólny front działań przynosił bowiem pozytywne skutki. W wielu przypadkach wystarczyło, aby dać się „wygadać” dziecku, wysłuchać go. Rozmowy te ważniejsze były bowiem dla tych dzieci niejednokrotnie niż zajęcia dydaktyczne”.*

Pedagog: *„Należy zacząć od tego, że na tak postawione pytanie nie ma jednej prostej odpowiedzi. Wszystko zależy od tego, jaka jest przyczyna problemów emocjonalnych poszczególnych uczniów. Żeby jednak doprecyzować moją wypowiedź, wymienię te najważniejsze. Jako pedagog organizuję warsztaty integracyjne dla klas pierwszych, zajęcia mające na celu wsparcie ucznia w organizacji procesu uczenia się czy radzenia sobie ze stresem. Bardzo często zabieram ucznia na rozmowy indywidualne, po których, w miarę konieczności, przeprowadzam dalsze rozmowy z rodzicami. Jeśli zachodzi taka potrzeba, za zgodą rodzica, kieruję dziecko na rozmowę z psychologiem. Nieodłączna jest także współpraca z wychowawcą. Korzystam także z pomocy innych uczniów, rozmowy z klasą czy inną grupą uczniów. W miarę konieczności kieruję rodziców na konsultacje do poradni specjalistycznych”*

Pytanie drugie – „Skąd czerpie Pani informacje o tym, że podjęte działania celem wyeliminowania problemów emocjonalnych przynoszą pozytywne skutki? – to tak naprawdę pytanie o to, czy podejmowane działania przynoszą efekty i czy nauczycielki analizują własną pracę. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Rewalidant: *„Informację na ten temat czerpię z obserwacji zachowania ucznia, rozmowy z uczniem i jego najbliższymi kolegami, rozmowy z rodzicami. Czasami wiedzę taką uzyskuję poprzez wymianę opinii z innymi nauczycielkami uczącymi danego ucznia”.*

Nauczyciel wspierający: „Informację o tym, że podjęte działania przynoszą efekty czerpię głównie z rozmów z rodzicami i uczniami. Czasami ich obserwuję, chociaż moi uczniowie niekoniecznie to lubią. Niekiedy wiedzę taką uzyskuję poprzez wykonanie konkretnych ćwiczeń”.

Pedagog: „Informację taką czerpię z powtórnych rozmów z uczniem, ze współpracy z wychowawcami, dzięki kontaktom z rodzicami. Wymiana zdań z psychologiem i pracownikami poradni to kolejny sposób pozyskiwania informacji. Na koniec ankiety kierowane w ramach realizacji priorytetów SPP to następne źródło informacji”.

W trakcie wywiadu z pedagogiem szkolnym zadano mu jeszcze jedno pytanie: „Jako pedagog ma Pani częsty kontakt z uczniami stwarzającymi problemy wychowawcze. Jak pani im pomaga?” Pedagog szkolny udzielił następującej odpowiedzi: „Wbrew pozorom wiele działań kierowanych do ucznia z problemami emocjonalnymi pokrywa się z działaniami kierowanymi do ucznia stwarzającego problemy wychowawcze. To problemy emocjonalne powodują bowiem bardzo często, że uczeń, nie radząc sobie z nimi, zaczyna stwarzać kłopoty wychowawcze. Organizowałam warsztaty na temat tego, jak radzić sobie ze stresem, spotkania z przedstawicielami prawa na temat skutków niepożądanych zachowań. Bardzo często przeprowadzałam z uczniem liczne rozmowy, w miarę konieczności podpisywałam kontrakt; w wyjątkowo skrajnych przypadkach prowadziłam współpracę z Sądem Rodzinnym lub Policją. Nierzadko zapraszałam na rozmowę rodziców, kierowałam gimnazjalistów na rozmowę z psychologiem szkolnym. Systematycznie współpracowałam z wychowawcami, zespołem klasowym danego ucznia. W miarę konieczności kieruję rodziców na konsultacje do poradni specjalistycznych. Czasami wskazuję uczniom negatywne przykłady podjętych przez nich decyzji. Niekiedy korzystam z pomocy pana dyrektora lub pani dyrektor”.

Każdej grupie badanej w ankiecie zadano dodatkowe pytanie. Chodziło w nich głównie o pozyskanie propozycji przyszłych działań zmierzających do wsparcia uczniów ze specyficznymi potrzebami, objęcia ich działaniami wspierającymi. Rodzice na pytanie: „**Czy Pan/Pani uważa, że w naszej szkole w przyszłości trzeba wprowadzić inne działania w ramach edukacji włączającej? Jeżeli zaznaczył Pan/Pani „tak”, to proszę podać kilka przykładów**” odpowiadali następująco:

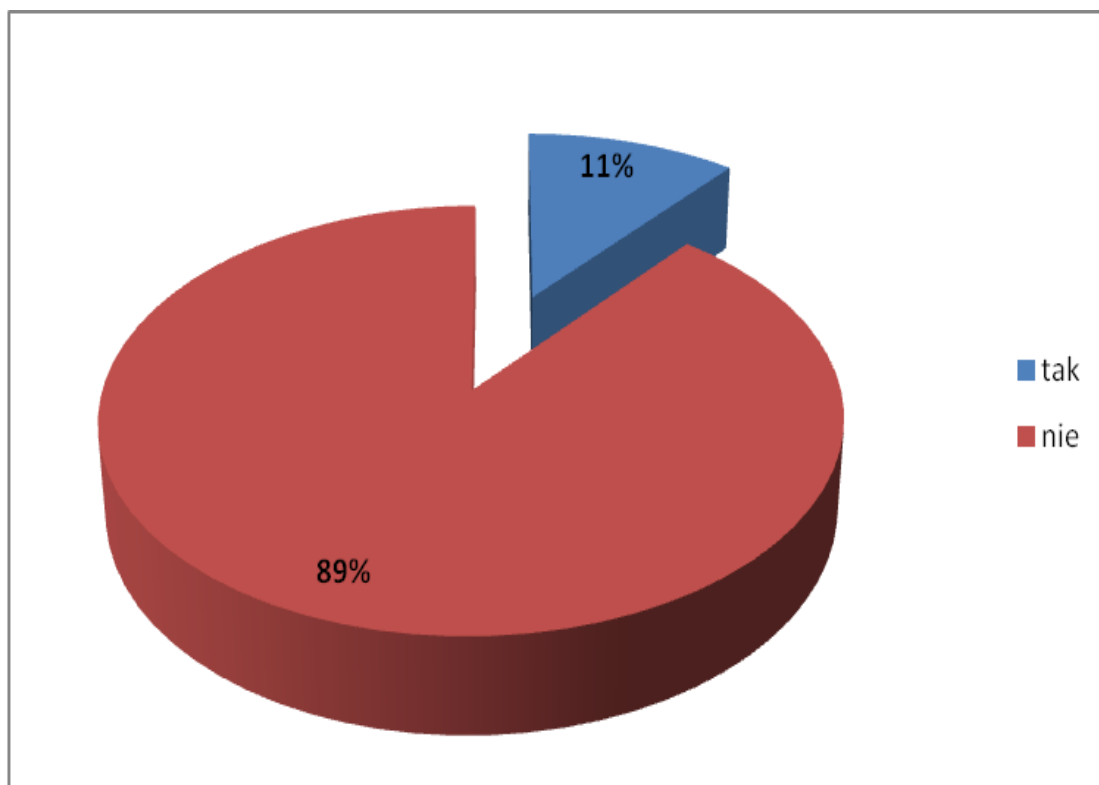
- a) tak – 12 osób - 11%;
- b) nie – 98 osób - 89%;

Podano następujące przykłady:

- ✓ powinno być więcej wycieczek i więcej form nauki – 1 osoba – 3%;
- ✓ więcej zajęć dodatkowych – 1 osoba – 3%;

Ponad 10% rodziców stwierdziło, że należy wprowadzić inne działania, ale tylko dwie osoby podały swoje propozycje. Są one stosunkowo proste do realizacji.

WYKRES NR 34 – „Czy Pan/Pani uważa, że w naszej szkole w przyszłości trzeba wprowadzić inne działania w ramach edukacji włączającej?”

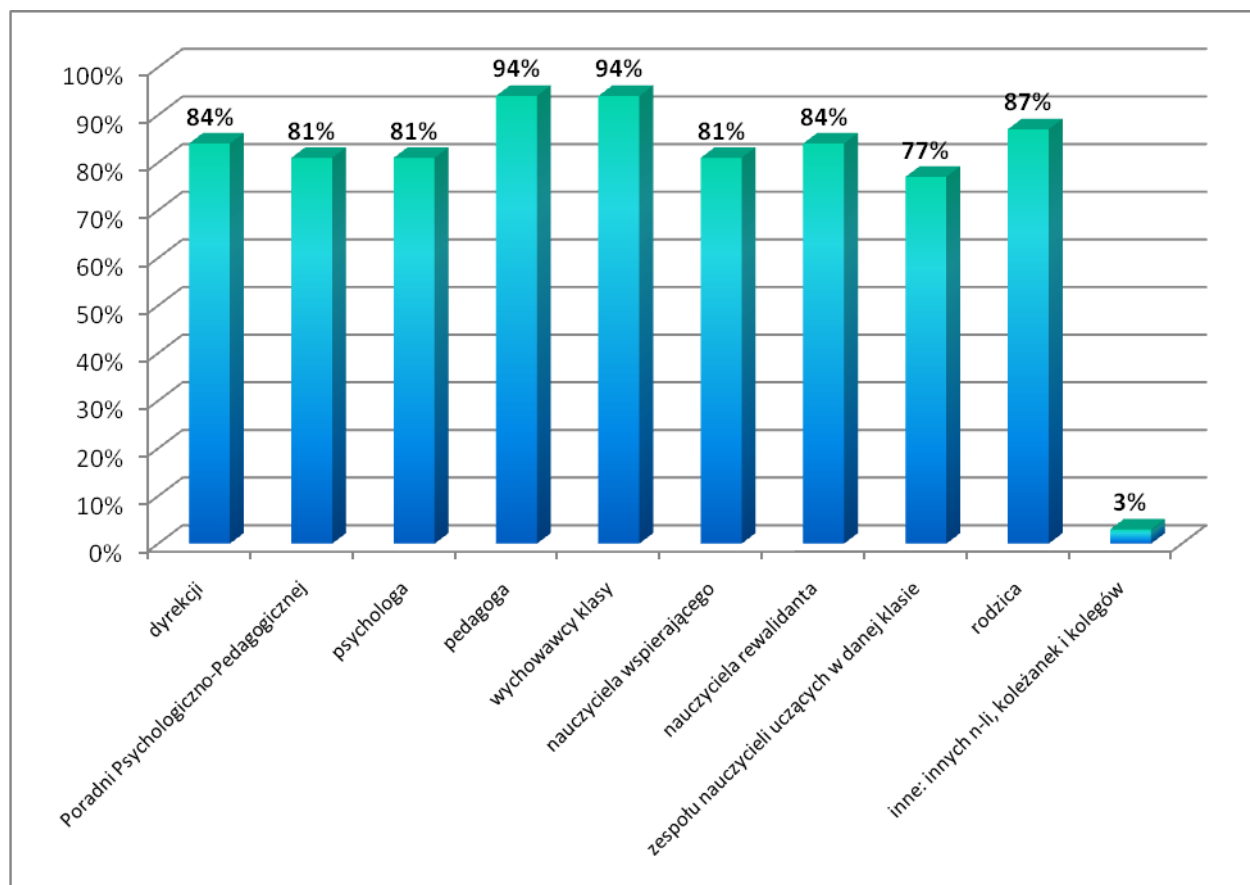

Nauczycielom zadano dwa dodatkowe pytania. „Na pomoc kogo może Pan/Pani liczyć w pracy z dziećmi o specyficznych potrzebach edukacyjnych? Można wybrać dowolną liczbę odpowiedzi”. Ankietowani wskazywali:

- a) dyrekcji – 26 osób - 84%;
- b) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – 25 osób – 81%;
- c) psychologa - 25 osób - 81%;
- d) pedagoga – 29 osób - 94%;
- e) wychowawcy klasy – 29 osób - 94%;
- f) nauczyciela wspierającego – 25 osób - 81%;
- g) nauczyciela rewalidanta – 26 osób - 84%;
- h) zespołu nauczycieli uczących w danej klasie – 24 osób - 77%;
- i) rodzica – 27 osób - 87%;
- j) inne, jakie?
 - ✓ innych nauczycieli – koleżanek i kolegów – 1 osoba – 3%;

Na podstawie powyższego zestawienia można wywnioskować, że nauczyciele nie są osamotnieni w pracy z dziećmi o specyficznych potrzebach edukacyjnych i sami dostrzegają ten fakt.

WYKRES NR 35 – „Na pomoc kogo może Pan/Pani liczyć w pracy z dziećmi o specyficznych potrzebach edukacyjnych?”

Drugie pytanie: „Czy Pan/Pani uważa, że w naszej szkole w przyszłości trzeba wprowadzić inne działania w zakresie edukacji włączającej? Jeżeli zaznaczył Pan/Pani „tak”, to proszę podać kilka przykładów” dało następujące odpowiedzi nauczycieli:

- a) tak – 0 osób - 0%;
- b) nie – 31 osób - 100%;

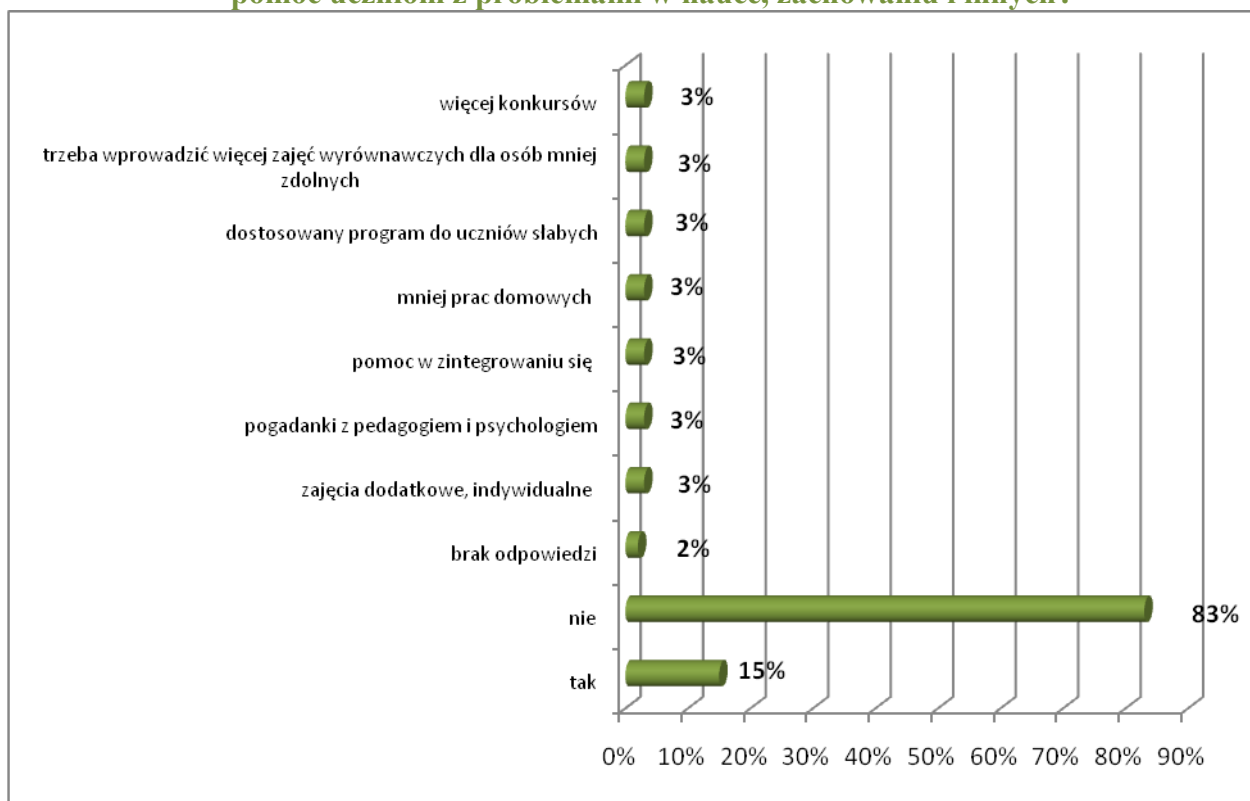
Uczniowi także zadano to pytanie („Czy uważasz, że w naszej szkole w przyszłości trzeba wprowadzić inne działania w ramach edukacji włączającej – takie, które mają pomóc uczniom z problemami w nauce, zachowaniu i innych? Jeżeli zaznaczyłeś „tak”, to proszę podać kilka przykładów”). Odpowiedzi uczniów przedstawiały się następująco:

- a) tak - 18 osób - 15%;
- b) nie – 99 osób - 83%;
- c) brak odpowiedzi – 3 osoby - 2%;

Podano następujące przykłady:

- ✓ zajęcia dodatkowe, indywidualne – 1 osoba – 3%;
- ✓ pogadanki z pedagogiem i psychologiem – 1 osoba – 3%;
- ✓ pomoc w zintegrowaniu się – 1 osoba – 3%;
- ✓ mniej prac domowych – 1 osoba – 3%;
- ✓ dostosowany program do uczniów słabych – 1 osoba – 3%;
- ✓ trzeba wprowadzić więcej zajęć wyrównawczych dla osób mniej zdolnych – 1 osoba – 3%;
- ✓ więcej konkursów – 1 osoba – 3%;

WYKRES NR 36 – „Czy uważasz, że w naszej szkole w przyszłości trzeba wprowadzić inne działania w ramach edukacji włączającej – takie, które mają pomóc uczniom z problemami w nauce, zachowaniu i innych?”

WNIOSKI

- 1) W szkole prowadzone są różnorodne badania wewnętrzne, co potwierdzają wszyscy objęci badaniem.
- 2) W szkole wykorzystuje się wiele metod służących do analizy wyników egzaminów gimnazjalnych oraz innych badań, co pozwala na kompleksowe przedstawienie sytuacji i wyciąganie konkretnych wniosków. Nauczyciele znają te metody i potrafią wskazać pozytywne efekty badań wewnętrznych i zewnętrznych płynące dla szkoły, wskazują jednak niewiele korzyści płynących z badań dla nich osobiście, dla ich pracy.
- 3) 80% nauczycieli wie, w jaki sposób prezentowane są wyniki badań zewnętrznych i wewnętrznych.
- 4) Analiza wyników egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych prowadzonych w szkole zawiera wnioski do dalszej pracy, wdrażane za pomocą różnych metod. Nauczyciele monitorują realizację (wdrażanie) wniosków z analiz egzaminu gimnazjalnego oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych oraz, w razie potrzeby, wynikającej z realizacji wniosków z analiz, modyfikują swoją pracę.
- 5) Szkoła informuje uczniów o losach absolwentów, wykorzystując przy tym różne środki przekazu informacji.
- 6) Szkoła eksponuje osiągnięcia uczniów na terenie szkoły, wśród społeczności szkolnej i w środowisku lokalnym. Potwierdzają to wszystkie grupy badanych.

- 7) Według nauczycieli (97% badanych) realizują oni treści programowe zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami ich realizacji, jednak nie wszyscy podają odpowiednie przykłady warunków i sposobów realizacji podstawy.
- 8) Nauczyciele monitorują realizację podstawy programowej, korzystając z różnych źródeł mówiących o stopniu jej realizacji.
- 9) Nauczyciele w 100% potwierdzają wspieranie uczniów w procesie dydaktycznym. Rodzice fakt wspierania uczniów w procesie dydaktycznym przez nauczycieli potwierdzają w 82%. Jednak tylko 40% uczniów zgodziło się z opinią nauczycieli.
- 10) W szkole przekazywane są uczniom informacje o postępach w nauce.
- 11) Szkoła posiada liczne rozwiązania architektoniczne ułatwiające funkcjonowanie uczniów z różnymi dysfunkcjami. Fakt ten potwierdzają wszystkie zainteresowane strony.
- 12) Szkoła podejmuje liczne działania celem wsparcia uczniów z trudnościami w nauce i uczniów wybitnie uzdolnionych. Potwierdzają to rodzice i uczniowie. Nauczyciele podają najmniej przykładów działań tego rodzaju, a w przypadku ucznia zdolnego nie wszystkie są właściwe.
- 13) Edukacja włączająca stosowana przez nauczycieli w pracy z uczniem z trudnościami i uczniem zdolnym przynoszą wymierne korzyści. Można to wywnioskować na podstawie wypowiedzi rodziców, uczniów i nauczycieli, jednak niektóre wskazane przez nauczycieli efekty są niewłaściwe.
- 14) Szkoła wspiera ucznia w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych i wychowawczych. Fakt ten potwierdzają wszystkie zainteresowane strony.
- 15) W szkole stosowane są zróżnicowane metody w celu redukcji niepożądanych zachowań, kształtowania właściwych postaw moralnych. Fakt ten potwierdzają wszystkie zainteresowane strony.

REKOMENDACJE

- 1) W dalszym ciągu kontynuować prowadzenie badań wewnętrznych i zewnętrznych w szkole, z wykorzystaniem zróżnicowanych metod ich analizy, przy zaangażowaniu wszystkich nauczycieli.
- 2) Zwiększyć świadomość nauczycieli w zakresie korzyści płynących z badań dla każdego nauczyciela.
- 3) Kontynuować działania podejmowane przez szkołę w zakresie rodzajów prowadzonych badań, ich znaczenia dla pracy szkoły, sposobów prezentowania wyników, monitorowania wdrażanych w życie szkoły działań wynikających z analizy otrzymanych wniosków.
- 4) Należy kontynuować dotychczasowe działania mające na celu właściwą realizację (wdrażanie) wniosków z analiz egzaminów gimnazjalnych i innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.
- 5) W dalszym ciągu informować uczniów o losach absolwentów z wykorzystaniem dotychczas stosowanych metod.
- 6) Kontynuować eksponowanie osiągnięć uczniów z wykorzystaniem dotychczasowych metod.
- 7) Pogłębić wiedzę nauczycieli na temat warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.
- 8) Kontynuować realizację i monitorowanie podstawy programowej przy wykorzystaniu różnorodnych źródeł mówiących o stopniu jej realizacji.
- 9) Zintensyfikować działania zmierzające do wspierania uczniów w procesie dydaktycznym i uświadamiania im metod stosowanego wsparcia.

- 10) Przekazywać uczniom informacje o postępach w nauce i o sposobie poprawy uzyskanych ocen z wykorzystaniem dotychczas stosowanych metod.
- 11) W dalszym ciągu wykorzystywać znajdujące się w szkole rozwiązania architektoniczne celem wspierania uczniów z dysfunkcjami.
- 12) Kontynuować działania mające na celu wsparcie uczniów z trudnościami w nauce i uczniów wybitnie zdolnych.
- 13) Należy podjąć kroki zmierzające do analizy korzyści płynących dla szkoły, nauczycieli i uczniów z prowadzenia edukacji włączającej kierowanej do ucznia z trudnościami dydaktycznymi i ucznia wybitnie uzdolnionego.
- 14) Należy kontynuować proces wspierania uczniów w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych i wychowawczych z wykorzystaniem dotychczasowych metod.
- 15) Kontynuować stosowanie różnorodnych metod redukcji niepożądanych zachowań uczniowskich, kształtowania właściwych postaw moralnych.